

VAHHABİLİK ETRAFINDAKİ TARİHİ BİR HATANIN DÜZELTİLMESİ

YAZAN

Dr. Muhammed bin Sa'd eş-Şuveyir

ÇEVİREN

Ebu Selman el-Medeni

Yayınlayan

Fetva ve İlmî Araştırmalar İdaresi Başkanlığı

VAHHABİLİK ETRAFINDAKİ TARİHİ BİR HATANIN DÜZELTİLMESİ

YAZAN

Dr. Muhammed bin Sa'd eş-Şuveyir

ÇEVİREN

Ebu Selman el-Medeni

Yayımlayan

Fetva ve İlmi Araştırmalar İdaresi Başkanlığı

YAYINCININ ÖNSÖZÜ

Hamd Alemlerin Rabbi Allaha'dır. Selat ve Selam emin nebi Muhammed bin Abdullah'a, o'nun tüm aile ve ashabına ve din gününe kadar onlara güzellikle uyanların üzerine olsun

Şüphesiz değerli doktor Muhamed bin sa'd eş-şuvey'irin kaleme aldığı (Vahhabilik etrafındaki tarihi bir hatanın düzeltilmesi) eseri çok iyi ve faydalı bir kitaptır. Zira yazar - Allah onu hayırla mükafatlandırın - bu eseriyle İslam düşmanları ve o'na kin güdenler tarafından zalimce ve hile ile, şeyhul İslam Muhammed bin Abdullah (rh)'a ve onun tecdid davetine yapıştırılmaya çalışılan şüphe ve iftiraları bertaraf etmiş ve çürütmüştür . Öyleki onlar bu saldırılarında; ya vahhabilik ismini istismar etmiş veya hicri 2. asırda ortaya çıkıp Kuzey Afrika da yayılan ve Abdulvahhab bin Rüstem'e dayandırılan, ehli sünnete düşman, islamin öğretilerine ters harici ve ibadi bir fırka olan el-Vehbiyye'yi kendilerine kalkan yapmışlardır.Bundan dolayı yazar - Allah onu başarılı kılsın- şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın davetinin vahhabilikle isimlendirilmesinin şu iki sebepten dolayı yanlış olduğunu belirtmiştir: 1- Tarihi hata 2- Lugat hatası.

İslam alimlerinin, kendisinden sakındırdığı vahhabilik hicri 2. asırda idi. Ayrıca vahhabilik şeyhin kendisine değil, babasına nispettir ve buda yanlış bir dayandırmadır.Çünkü bu bir şeyin aslı dışında bir şeye dayandırılmasıdır.

Arzumuz bu kitabın, değerli davetçi kardeşlerimiz ve diğerleri tarafından iyi bildikleri dillere tercüme edilmesidir. Bununla islama hizmet etmiş, şer'i İlimi yaymış ve düşmanların şeyh Muhammed bin Abdulvahhab (rh) in davetine karşı ortaya attıkları şüphe ve tereddütlere cevap vermiş olurlar.

Bu başkanlık, kitabın tercüme edilmesi, gözden geçirilmesi ve hatasız olduğu saptandığında da basılması için tüm destek ve yardım için hazırdır.

Allah tan kalplerimizi ve amellerimizi ıslah etmesini, dinine yardım edip, tevhidi yüceltmesini ve nerede olurlarsa olsunlar islam düşmanlarını zelil kılmasını dileriz. Şüphesiz O işiten ve yakın olandır. Allah ın selam, rahmet ve bereketi üzerinize olsun.

Yayıncı

بسم الله الرحمن الرحيم

Yazarın Önsözü

Hamd alemlerin Rabbi Allah'a, Salat ve Salam Peygamberlerin en şerefli, efendimiz Muhammedin, onun aile ve ashabının tümünün üzerine olsun.

Yıllar önce şeyh Muhammed bin Abdulvahab (rh) in daveti ve onun yenilediği bu davetin selefi bir davet olduğu ve rüstemi vahhabilikle hiç bir ilgisinin olmadığı hakkında, tarihi bir yanlışın düzeltilmesi adıyla yayınladığım makalemin Allah'a hamd olsun güzel bir etkisi olmuştur.

Bu makaleyi, kardeş devlet Fasın üniversitelerinden birinde görev yapan değerli bir hocanın isteği üzerine kaleme almıştım. Zira o, benden bu konu hakkında tafsilatlı bilgi istemişti.

İşte bu özet risale bu isteğe cevaben ele alındı aynı zamanda bize, yönelttikleri her meselede doğruyu araştıran, bu dine yönelen saldırılara karşı kesin savunma taraftarı Fasın alim ve yöneticilerinin konumlarını da açıklar.

Bu araştırmada ileri sürdüğüm düşünceler hadiselerin naklinde mümkün olduğunca sağlam ve güvenilir kaynaklara dayandırılmasına çalıştım. Hakikati gün yüzüne çıkarmak, ilme hizmet ve emaneti gereği gibi yerine getirmek, kalpleri efendimiz Muhammed bin Abdullah'ın (sav) 14 asır önce yol işaretlerini belirlediği ve çizdiği hayırlı islam yoluna ısıdırıp bağlamaya olan şiddetli arzu ve isteğimden dolayı bu kitabın ilk baskısı güzel bir ilgiyle karşılandı. Zira Rasülullah (sav) vefat ettiğinde ümmetini, gecesi gündüzü gibi aydın, apaçık bir yol üzere bırakmıştı ve o yoldan Rasülullah (sav) in dediği gibi ancak helak olan yüz çevirir.

Bu kitabı aynı zamanda Medinedeki islam üniversitesi tarafından basıldı.

Kitabın önsözü kitabı tanıtmaya ayrılmıştı. Kitabın 3. baskısının önsözünde İslam üniversitesinin değerli dekanı Dr. Salih bin Abdullah el-abbud şöyle der: (o kitap ismiyle tam olarak uyuşmaktadır. Zira o,öyle tarihi bir hatayı açıklamaktadır ki; onun sebebiyle şeyhul islam Muhammed bin Abdulvahhab (rh) ve onun,davetine ki; o, Allahın kulları üzerindeki hakkı olan ve aynı zamanda bütün Peygamberlerin ilkinden sonuncusu olan Muhammed bin Abdullah (sav)'e kadar kendisine çağrıda bulundukları tevhid davetine saldırılarda bulunmuşlardır.Bunun neticesinde islam ve müslümanların düşmanlarının kendisiyle müslümanların birliğini parçalayıp, aralarında tefrika sokmaya yarayacak olan kötü anlayışlar

doğmuştur.Umulurki bu kıymetli kitap, bu karışıklığın giderilmesi, yanlış düşüncelerin düzeltilmesi ve fasit niyetlerin gemlenmesine yardımcı olur.)

Allaha hamd olsun bu kitap bir çok değişik dile çevrilmiş ve basılmıştır. Bunlar: ingilizce, fıransızca, havsa ve Sevahiliye dilleridir. Ayrıca bazı çeviriler de basılmak üzereidir. Bunlar da; urdaca, farsça, peştuça, bangaledeşçe ve rusça dilleriyledir.

Bu önsözü fetva ve ilmi araştırmalar idaresi başkanlığının yayınladığı kitabın birinci baskısı için yazdım. Kitapta benimde bir üyesi olarak şeref duyduğum ve Arabistan genel müftüsüne - geçmişte değerli şeyh Abdulaziz bin Baz (rh), şimdi Abdulaziz bin al eşşeyh - müsteşar olarak çalıştığım başkanlığa bağlı, dini eserleri gözden geçiren genel idarenin kontrolünde başkanlığın yayınları arasında basıldı. Aziz ve Celil olan Allahtan bu kitabı müslümanlara faydalı kılmasını, yanlış düşünceler neticesinde bazı insanların zihinlerine takılan şüpheleri izale etmesini dilerim. Zira islam düşmanları bunu fırsat bilerek islama ve müslümanlara saldırılarında kullanmışlardır. Yüce ve Celil Allahtan hakkı hak olarak göstermesini ve ona tabi olmayı, batıl'ı da batıl olarak göstermesini ve ondan da sakınmayı nasib etmesini, inançları bozuk bazı müslümanların inançlarını düzeltmesini -Zira onların inançları dışarıdan gelen zararlı müessirlerden etkilenmiş, inançlarında muhalefetler meydana gelmiş ve her yerde islam alimlerine ve davetçilerine kötülük etmişlerdir - dilerim. Şüphesiz Onun buna gücü yeter ve O cevap vermeye en layık olandır. Ve son davamız alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

**Suudi Arabistan
Fetva ve İlmi
Araştırmalar
İdaresi Başkanlığı
Genel Müftülük**

BASIM İZNİ

Hamd Alemlerin Rabbi Allaha, Salat ve Selam emin ve sadık olan nebimiz Muhammede olsun.

Değerli büyüğümüz Arabistanın genel müftüsü kıymetli şeyh Abdulaziz bin Baz'ın Riyat gazetesinde sayı 10763, yıl 34, hicri 12 şaban 1418, miladi 12 Aralık 1997 Cuma günü yayınlanan ve yazarların kitaplarına serbest basım hakkı vermeme konusu etrafındaki fetvasına binaen - Zira O böyle bir durumun ilmi gizlemek olduğuna fetva vermişti - bende vahhabilik etrafındaki tarihi bir hatanın düzeltilmesi adındaki bu kitabımın içerdiği faydalardan dolayı - Allah onu faydalı kılsın- Medine - deki islam üniversitesi veya başkası tarafından karşılıksız olarak sadece Allah rızası için basılmasına ve islam üniversitesinin kontrolü altında yabancı dillere çevrilmesine izin veriyorum. Şayet basılan kitaptan bazı nüshaları okumam ve hediye etmem için bana gönderirler ise onlara dua eder, Allah tan onlara mükafat dilerim. Allah gücü ve kuvveti ile onu faydası devamlı ilimden kılsın. Bütün hayırlarda başarıya ulaştıran Allah tır. Allah ın selam, rahmet ve bereketi üzerinize olsun.

**Yazar Arabistan genel müftüsü danışmanı
Ve İslami araştırmalar dergisi yayın müdürü
Dr. Muhammed bin sad eş şueyir
İmza ve resmi mühür.**

Kitabın Yazılmasının Nedeni

Hamd Alemlerin Rabbi olan Allah a, Salat ve selam emin ve sadık olan nebimiz Muhammede onun ailesine,tüm ashabına ve din gününe kadar onlara iyilikle uyanların üzerine olsun

Daha önce (vahhabilik etrafındaki tarihi bir hatanın düzeltilmesi adına yaklaşık 110 sayfalık küçük hacimli bir kitap çıkarmıştım. Birinci baskısı 1407 H. yılında Fasın Tatvan ilinde, 2. baskısı ise 1413h. Yılında Mearif yayınevi tarafından Riyat'ta basıldı. Kitabın o baskısında: Şeyh Muhammed bin Abdulvahhab (rh) ın davetinin düşmanlarının, Allah ın hak dinin düşmanların ; Allah ın nurunu söndürmeye çalışan ve Allah ın tatbikini emrettiği ve ilkinden sonuncusuna kadar Peygamberlerinin hepsini ona davetle ve onun tatbikiyle görevlendirdiği, Tevhidi hayata geçirme uğraşısı verip, şirki kurutmaya çalışanların düşmanlarının genelde dünyevi basit hesaplar peşinde koşan çıkarıcılar zümresi olduklarını izah ettim.

Bu zümre, önlerinde Abdulvahhab bin Abdurrahman bin Rüstem elharici elibadi ismine nisbetle vahhabilik adını taşıyan, hicri 2. asırda Kuzey Afrika da ortaya çıkmış, harici ve ibaadî bir davet buldu. Bununla birlikte aynı asırda yaşamış veya ondan sonra gelmiş Endülüs ve Fas ulemasının adı geçen davetin mensupları hakkındaki fetvaları buldular. Bu onlar için arzularını hızlı bir şekilde tatmin edebilecekleri ele geçmez bir fırsattı. Çünkü onlar islami dairenin hızla genişleyip yayılmasından korkuyor ve şeytani planlarıyla bu yeni davetin önüne geçmek istiyorlardı Zira ilk Suud devleti şeyh Muhammed bin Abdulvahhab ın davetini desteklemiş ve bu davet için 1157 hicri yılında iki imam: Muhammed bin Suud ve Muhammed bin Abdulvahhab (rahimehumullah) Allahın dinine yardım edip bu daveti yaymak ve tebliğ emanetini yerine getirmek için el ele vermişlerdir. Allahu Teala muvaffak kıldı ve bu davet insanlar arasında beklenmedik bir kabul ve destek gördü. Zira bu yeni davet islam aleminin hepsine yayıldı. Hacca gelen alimler ondan etkilenip, ülkelerine döndüklerinde bu daveti orada yaymaya başladılar.

Bu durum karşısında dünyevi çıkarıcıların etekleri tutuştu, dünyayı kaybedecekleri korkusu aldı onları. Hal böyle iken aradıklarını Rüstemi vahhabilikte buldular, halbuki bu fırka tarih sayfalarına gömülmüş ve unutulmuştu ama çıkarıcılar mezar hırsızları gibi adeta mezar kazarcasına etraftan onlarla ilgili fetvaları aramaya koyuldular. Bu onlar için eski elbiseyi yeni davete giydirmek için ele geçmez bir fırsattı. Gerçektende bu yaygara nefislerde yankı yaptı çünkü dünya peşinde koşan çıkarıcılar hakkı

batıla karıştırıp hakkı çirkin göstermek için çok gayret ettiler. İnsanlarda genelde yaygara nefislerde yankı yaptı çünkü dünya peşinde koşan çıkarıcılar hakkı batıla karıştırıp hakkı çirkin göstermek için çok gayret ettiler. İnsanlarda genelde yalana önem verip ilgilendikleri kadar doğrunun üzerine düşmezler.İşte bundan dolayı bu yaygaralar düşüncelerin değişmesinde ve farklı niteliklerdeki konumların oluşmasından büyük bir rol oynadılar.. ama iyi niyetle ama kötü anlayışla. 1407 h. yılı içinde benimle Faslı bir alim arasında şeyh Muhammed bin Abdulvahhab ın (rh) daveti hakkında ilmi bir tartışma oldu, güzel bir netice verdi ve yaygın olan tarihi bir yanlış düzeltti. Bir çok değerli kardeşim kendilerine sözlü olarak aktardığım risalenin telif sebebini yazıya aktarmamı istediler. Zira böylesi hem anlamaya daha elverişli hem daha büyük bir kitlenin okumasına uygun, hem de onu isteyen istediği zaman canlı bir belge olur. İşte tüm bunlara cevaben derim ki:

Uygun olan o ki, (vahhabilik etrafındaki tarihi bir hatanın düzeltilmesi) kitabının telif sebebi hakkında okuyucuyla hem fikirim. Çünkü Allah her şey için bir sebep kılmıştır. İşte aramızda geçen ikna edici, ilmi tartışma ve neticede meyvesini veren sakin diyalog bu risalenin kaleme alınmasının ana nedeni idi.

1407 h. yılında önemli bir iş için Moritanya ya gitmiştim oradan Senegal'a geçtim bu sırada hava yollarındaki gereklilikten dolayı Fas'ta 6 gün kalmak zorundaydım.

Orada geçirdiğimiz günlerden birinde oradaki üniversitelerin birinde öğretim görevlisi olan adı Abdullah olan bir doktora misafir oldum. Kütüphanesinde otururken bir çok konu etrafında görüş alış verişinde bulunduk. Arabistan a olan sevgisinden ve Arabistanda'ki bir çok konferansa katıldığı için orada hazır bulunan ve sayıları on ikiyi bulan Fas ın değerli şahsiyetleri önünde bana şu soruyu yöneltti: Bütün müslümanların kalplerinin ve nefislerinin Arabistan'a yöneldiği gibi bizde orayı çok seviyoruz hem bizim hem de yöneticilerimiz arasında büyük bir anlayış ve yakınlaşma vardır.Ayrıca Arabistan ın alim ve idarecilerinin ihlâslı bir şekilde islama ve müslümanlara yaptıkları hizmetler takdire şayandır.Fakat keşke müslümanları bir birinden ayıran şu vahhabilik mezhebini de terketseniz.

Ona şöyle cevap verdim:

Zihninizde asıl kaynağından alınmamış, yanlış bilgiler takılmış olabilir.Fakat görüş alış verişinde buluna bilmemiz için; bu konuyu kardeşlerimizin huzurunda delilleriyle ilmi bir tartışmayla çözmek sanırım daha iyi olur. Sonra dedim ki - Her insan bilgilerini kendi ülkesinin alimlerinden almak ve ondan öğrenmek ister ve bununla nefsi rahatlar ve kalbi sukûnete erişir. Bundan dolayı bende içinde bulunduğumuz

kütüphanedeki kaynakların dışına çıkmayacağım, zira ben beraberimde kitap getirmedğim gibi, böyle bir tartışmanın olacağını da aklımdan geçirmedim. Bu nedenle: tartışmaya başlamadan önce bu tartışmamızın taassup, bağırıp - çağırma, ve delilsiz ortaya atılan görüşlerden uzak olmasını dilerim. Zira hedefimiz Allahın ve Rasulünün emrine uyarak hakikatı bulmak ve hedefimize varmaktır zaten bizden beklenen de Allah ın dinine yardımdır.

Dedi ki: Dediklerine katılıyorum ve yanımdaki bu değerli alimlerimiz de bu konuda bize hakem olsunlar.

Ona: Buna razıyım o halde Allah a tevekkül edip diyalogu bir yerden başlata bilirsin dedim.

Dedi ki: Mesela el- Venşerisinin el- Miyar adlı eserinin 11. cildinde zikrettiklerine bakalım. O şöyle der: el- Hamiye vahhabiler bir ülkeye gelir ve orada bir cami inşaa ederlerse, o camide namaz kılmanın hükmü nedir diye sorulur.¹

Not: el- miyar adlı bu kitap Maliki mezhebine ait fetvalar içerir. Onları bir araya getiren Ahmet ibni Muhammed el- venşerisidir. Eser 13 cilt olarak Fas hükümetince bastırılmış ve halka ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

Soru sorulup adı geçen eserin 11. cildi getirildikten sonra ona: Bu soruya verilen fetva doğrudur ve biz de bu konuda el- lahminin fetvasına katılıyoruz dedim.

Bana : o halde bu fırka ve işlemekte olduğu hata konusunda anlaştık dedi. Özellikle müftü: bu fırka; harici, sapık, kafir bir fırkadır. Allah onları yeryüzünden yok etsin, yaptıkları cami yıkılmalı ve onlar islam diyarından uzaklaştırılmalıdırlar dedi.

Ona: Henüz anlaştık sayılmaz, bilakis şu an diyalogun başındayız dedim. Bildiğimiz gibi Kuzey Afrika Endülüs fakih ve alimlerince el hami den önce ve sonra onun fetvasına benzer sayısız fetvalar bulunmaktadır. Tüm bu fetvalar, Ali bin ebi Talibin Nehrevan da savaştığı ve Rasülullah ın haklarında açık hükmünü verdiği haricilerle ilgili hükümden alınmıştır.

Bu tartışmamızda Allah ın izni ile tarihi bir hatayı düzelterek; Kuzey Afrika'da ve Endülüs te alimlerin hakkında fetva verdikleri bu fırka ile şeyh Muhammed bin Abdulvahhab ın (rh) tecdid davetine küstahça yapıştırılmaya çalışılan vahhabilik ismi arasındaki farkı açıklayacağız.Tabiki bu izah delillerle ve ikna edici olmadıkça sizi memnun etmeyecektir. Çünkü hepimizin hedefi gerçeğe, gerçeğin özüne ulaşmaktır...

İkna edici, sakın görüş; kendisi ile karanlıkların giderilip zihinlerin durulandığı görüştür. Bana: hepimiz bu gerçeğin peşindeyiz dedi... sonra

¹¹ Bak (el- miyar el- muarreb fi fetavi ehli Mağrib) (1-168) adı geçen kitapta bu soru daha geniş bir şekilde sorulmuş.

bana: Bu fetvayı okuduk şimdi bunun hakkındaki fikrini öğrenmek istiyoruz, seni dinleyeceğiz ve neticede kardeşlerimiz doğru ve yanlışları değerlendirecek ve aramızda hüküm vereceklerdir dedi.

Ona: Göreceksiniz -inşallah -Allah gerçeği arzu edenlere yolu aydınlatacak ve hakikat gün yüzü gibi ortaya çıkacaktır. Bu nedenle işe elimizdeki el-Miyar adlı eserin bulunan ciltleri ile başlayalım dedim.

Umarım kardeşlerimiz dinlesin diye kitabın sayfalarını okumaya başlarsın?

Bana: adı geçen fetvayı mı yoksa kitabın dış yüzündeki bilgileri okuyarak mı başlayalım dedi?

Bende: Kitabın dış veya iç yüzü fark etmez hepsi aynı dedim. Ve okumaya başladı: (el- Miyar el- muarreb fi fetvai ehli Magrib) yazan: Ahmed bin Muhammed el-venşerisi..yıl hicri 914. Ben el- lahminin biyografisini (terceme) getirmemiz mümkün mü dedim.

Bana: Tabii dedi ve hemen kalkıp orada kütüphanenin raflarında hazır bulunan biyografi kitaplarından bir cilt getirdi ve aradığımız kişinin adını buldu: Ali bin Muhammed el- hami Endülüs ve Kuzey Afrika müftüsü yazarın ilmini ve şahsiyetini öven uzun bir biyografisi vardı.. Ona: aradığımız önemli nokta terceme nin sonunda, yazar ne zaman vefat etmiş? Dedim.

Okuyan: hicri 478 yılında dedi.²

Şeyh Ahmed e: el- lahminin vefat tarihini yaz dedim. Ve oda hicri , 478 yazdı.

Dr. Abdullah bana: yoksa alimlerimiz ve vefatları konusunda bir şüphen mi var dedi?

Ona: Bu şüphen hakkın da bir delilin var mı? dedim. Sonra şeyhlere dönerek: Benden böyle bir şüpheyi götürecek bir hal vuku buldu mu? Dedim. Oy birliği ile hayır dediler.

Hem kendimden hem de ülkemin alimlerinden bu şüpheyi gidermek için ona: Biz bütün alimlere saygı gösteriyor, takdir ediyoruz ve fetvaları Kur'an ve sünnet delilliolduğu müddetce kabul ediyoruz. Fakat kendisinden dolayı konuşmaya başladığımız ve delillerle ispatlamaya çalıştığımız bu konu sabır ve tahammül gerektiriyor dedim.

Ve hızlı cevap babından onlara hepinize şu soruyu yöneltiyorum dedim: Alimler henüz bu dünyada yaşamayan birine bir düşüncüyü veya bir inancı nispet edebilirler mi? Veya henüz dünyaya gelmemiş bir topluluk hakkında hüküm verebilirler mi??!! Dedim. Topluca hayır dediler... böyle bir şey olmaz. Ancak Rasülullah (sav) in haber verdiği bundan müstesna ki,

² (el-hulel es-sündisiyyeh: 142, el-alem lizzerkeli: 5-148, el-hulel de yazarın sefakiste öldüğü kayıtlı.

buda Peygamberliğin mucizelerindendir.Bu tür haberler çoğunlukla isim verilmeden vasıflarla zikredilirler.

Muhatabıma dönerek: sen ve başkaları vahhabiliğin ilk kez Necid bölgesinde Muhammed bin Abdulvahhab tarafından kurulduğuna inanmıyor musunuz? Dedim o: evet dedi.

Ben ona: el- lahma ve Kuzey Afrika ile Endülüsün diğer Maliki alimler bu fetvayı verdiklerinde; Şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın 22 den fazla dedesi henüz dünyaya gelmemiştir. (ortalama her asır için 3 dede kabul edersek). Ayrıca Abdulvahhab bin Rüstem in vefat ile şeyh Muhammed bin Abdulvahhab ın vefatı arasında yaklaşık 31 dede vardır. Sizde diğer müslümanların da alimleri gaybı bilmediklerine göre, onları sihir, kehanet ve hakkında bilgileri olmayan bir şey hakkında konuşmakla suçlamaktan Allah a sığınırız. Allah sübhanehu buyuruyor: (Deki: göklerde ve yerde, Allah tan başka kimse gaybı bilmez. Ve onlar ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.) (Neml: 65).

Bana: daha fazla açıkla dedi...!!

Bende: şeyh Muhammed bin Abdulvahhab hicri 1115 de doğdu ve hicri 1206 da da vefat etti. onunla Ahmed el- venşerisi (el- miyar adlı kitabın yazarı) arasında ve fetvaların el-lahmi den nakledilme tarihi - daha öncede geçtiği gibi - hicri 292 yılı (vefat tarihine göre) aynı zamanda şeyh Muhammed bin Abdulvahhab la fetvaların sahibi el-lahmi arasında şeyh Ahmedin de kayd ettiği vefat tarihlerine göre tam 728 yıl bulunmaktadır. Buna vahhabilik hakkında fetva veren diğer Endülüs ve Kuzey Afrika alimlerini de ekleyebiliriz dedim. Bana: kastettiğini ikna edici delillerle biraz daha açıklayabilir misin? Dedi.

Ona: Endülüs ve Kuzey Afrikada'ki alimler diğer islam beldelerinde yaşayan alimlerden farklı olarak vahhabilik ve onun tehlikelerinden sakındırmak için konunun üstüne düşmüş ve fetvalar vermişlerdir. Bunun nedeni ise bu fırkanın bu bölgelerde zuhur edip yayılmasıdır. Bu fırkaları eş- şerhistani (el-milel ven-nihel)³ İbn-i Hazım da (el-Fasıl fil-Milel vel-Ehvai ven-Nihel)⁴ adlı kitaplarında belirtmişlerdir. Dedim.

Tekrar ona: konumuzla ilgisinden dolayı; Fransız yazar el-Ferdebilin yazdığı ve Abdurrahman Bedevi'nin de Arapça ya çevirdiği bir ciltlik bir eser olan (Kuzey Afrikada'ki islami fırkalar) adlı kitabın olup olmadığını sordum.

Oda: kitabı getirdi ve işte aradığınız kitap dedi.

³ İki cilt olan bu kitaba baktığımızda, vahhabilik adında bir fırkanın olmadığını göreceksiniz.

⁴ Dört cilt olan bu eserde de durum aynıdır.

Ona: o halde kitabın sonundaki vav harfinden okuyalım dedim. Birisi okumaya başladı: el-vehbiyye veya el-vahhabiyye : harici ve ibadi birisi olan Abdulvahhab bin Abdurrahman bin Rüstem in kurduğu harici ve ibadi bir fırka, kurucusunun ismine binaen vahhabilik adı almıştır. Bu akım İslam şeriatını devre dışı bırakmış, haccı kaldırmış, ve kendisiyle karşıtları arasında savaşlar vuku bulmuştur... Hicri 197 yılında Kuzey Afrika da Tahert şehrinde ölmüştür. Bu fırkanın mezhepte bir çok değişiklikler ve inançlar getirmesinden dolayı vahhabilikle isimlendirdiğini zikretmektedir. Zira bunlar Ehli sünneti kerih gördükleri kadar şiaı da bir o kadar kerih görüyorlardı.⁵ Yazar Ferdebil, adı geçen kitabın'da yazarın kendi yaşadığı döneme kadar bölgede ki Arap fetihlerinden haber verir.

Abdulvahhab bin Rüstemin ölüm tarihi onun hakkın da yazarlar yanın da ihtilaflıdır.ez-zerkeli (el-alem) adlı kitabın da onun ölümünün yaklaşık hicri 190 olduğunu kayt eder.⁶ İşte o anda hem ona hem de oturanlara: müslümanların arasını parçalayıp, hakkın da Endülüs ve Kuzey Afrika alimlerinin fetvalar verdikleri ve vahhablik adını taşıyan fırka işte bu dedim. Ve elinizde ki akide kitapları da bu hakikatı bize açıklamaktadırlar.

Ama şeyh Muhammed bin Abdulvahhab ın başını çektiği ve İmam Muhammed bin Suudun da (rh) kendisine yardımcı olduğu davet doğrulara varis selefi bir davettir. Haricilere ve onların yaptıklarına karşıdır. Zira o, Allah ın kitabı ve Rasülünün sahih sünnetine dayalı bu kaynaklara muhalefet eden her şeyi atmak üzere ortaya çıkmış Ehli sünnet vel-cemaat olan bir davettir.

İslam diyarında yayılan şüpheye gelince, onu islam ve müslümanların düşmanı olan işgalciler ve diğerleri müslümanların saflarını parçalamak için yaymışlardır.Zira o zamanlar islam aleminin tamamı işgalcilerin işgali altına girmişti. Zaman onların planlarını icra ettikleri zamandı. Onlar daha önce düzenledikleri haçlı saldırılarından gayelerini gerçekleştirmeyi engelleyen en amansız düşmanlarının saf İslam olduğunu ve bunu da selefiliğin temsil ettiğini gayet iyi biliyorlardı. Önlerinde buldukları bu hazır elbiseyi, insanları ondan nefret ettirmek ve müslümanları bölmek için bu davaya giydirdiler. Çünkü onların parolası böl ve yut'tur. Bu nedenledir ki, Salahaddin Eyyubi (rh) onları Şam diyarından bir daha dönmek üzere ancak Mısır'daki batını Fatımi devletine son verdikten sonra muvaffak olmuştur.⁷

⁵ Bak. Bu kitabın sa: 150 ve sa: 140 - 125.

⁶ El-alem liz-zerkeli 5. baskı Darul- ilim lilmelayin :5-198.

⁷ Bak. Taberi tarihi ve İbn,i Esirin el-Kamili

Daha sonra Şam da ki ehli sünnet alimlerini Mısıra göndererek, orayı batini Şiilikten kurtararak; İnanç, amel ve delil yönünden apaçık bir yöneme sahip olan ehli sünnete çevirmiştir.

İşgalciler bu olayın tekrarlanmasından korktular; çünkü onlar iki değerli imam olan Muhammed bin Abdulvahhb ile Muhammed bin Suud'un kurdukları sünni tevhid davetini görmüş ve onlardan sonrakilerin de bu çalışmalara hız kazandırdıklarını ve bu davanın gerçek hedefinden dolayı taraftarlarının gün geçtikçe artıklarını biliyorlardı. Bildiğiniz gibi işgalciler bir islam beldesine girdiklerinde, ehli sünneti kendilerinden uzaklaştırıp, bidaat ve heva ehlini kendilerine yaklaşıtırlar. Zira onlarla islam diyarında dilediklerini yaptırmaktadırlar.

Bu kadar cevabın ikna için yeterli olduğunu sanmıyorum. Fakat onlardan birisi şöyle bir soru yöneltti: Acaba Muhammed bin Abdulvahhab'ın geçen bu sapık fırkanın menhecini alıp yeniden ihya etmiş ve onların yoluna uymuş olmasın?!

Ona dedim ki: ilk olarak: iki bölge arasındaki uzaklık arada bir ulaşım olasılığına imkan tanımamış ve Arap yarım adasının tarihin de Abdulvahhab bin Abdurrahman bin Rüstemin davetinin adına bile rastlanmamıştır. Bundan da öte biraz önce de geçtiği gibi bu davete ait en küçük bir tasnif kitabı v.s. bile el-milel ven-nihel vel-ehva araştırmacıları tarafından bilinmektedir; ne Şerhistani, ne İbn-i Hazım, ne de İbn-i Tetmiye'nin reddiyelerinde böyle bir bilgiye rastlanmıyor. İbn-i Rüstem onlardan bir süre önce ölmüştür. Bu da bize Abdulvahhab bin Rüstemin davası olan vahhabiliğin Kuzey Afrika ve Endülüs sınırlarını taşmadığına kanıttır.

İkincisi: Şüphesiz şeyh Muhammed bin Abdulvahhab'ın davası Allah'ın kitabı ve Rasulü (sav)'ın sünnetine muhalif bütün fırkalardan farklıdır. Çünkü o, selevi salihin yolu ve menheci üzerine kurulmuş yenilikçi bir davettir ve o yeni bir şey çıkarmamıştır.

Üçüncüsü: Şeyh Muhammed'in davasına vahhabilik adının verilmesi lügat açısından hatalıdır. Çünkü bu davayı başlatan babası değil, kendisidir. Şayet babası olsaydı evlatları da bu ada ortak olarak nispet edilebilirdi. Ve şeyh Muhammed de bu kaide gereğince bu nispetten payını alırdı.

Dördüncüsü: Şeyh Muhammed bin Abdulvahhab, davetinde ne ibadi haricileri ne de ehli sünnetin kınadığı diğer fırkaların görüşlerine kesinlikle muvafakat etmez Risale ve kitaplarından da bilindiği gibi bu mübarek davet islam diyarında çıktığı günden beri bu tür fırkaların görüşlerine değil muvafakat etmek bilakis onları tamamen red etmiştir.

Beşincisi: Kendisine nispet edilen şeylere gelince, eğer zaman açısından uygun görürseniz onları da hem kendisinin hem de talebelerinin sözlerinden ortaya koyacak ve hepsinin yalan ve hile olduğunu ve şeyhin bunlardan beri olduğunu delillerle ispatlayacağım. O konuşmasında: Seni

tesbih ederim ya Rab bu (bana nispet dilen) büyük bir yalandır der. O halde nasıl olurda bir insana kendisinin beri ve uzak olduğu bir şey isnat edilebilir??!

Dilerim bu kütüphanede aradığımız kitapları Allah'ın izni ile bulur ve diyalogumuzu tamamlayarak zihinlere takılan şüpheleri izale ederiz. Zira hikmet müminin yitiğidir. (bulduğu yerde ona sahiplenir) .

Sonra onlara: Umarım sizde bölgenizi tanıtan ve tarihçi bir eser olan (Kuzey Afrika Tarihi) adlı kitabı bulabiliriz. Kitap Fransada'ki batılı yazarlardan biri olan Şarli Enderi tarafından yazılmış ve Tunus'un eski başbakanı Muhammed Mezali ve Beşir bin Selame tarafından Arapçaya çevrilmiştir.

Doktor Abdullah: Evet bu kitap var dedi ve üç cilt olan eseri getirdi.

Kitabın fihristine baktık ve 2. ciltteki Hariciler diyarı ve onun bünyesinde bulunan ve Rüstemi devletin kuruluş yeri olan Tahurt bölgesi hakkında okumaya başladık. Yazar eserinde onların inançlarına, tarihi eserlerine vahhabilik ismini İslam ehline muhalefet ederek ehli sünnet inancını hiçe sayan ve adı Abdulvahhab bin Abdurrahman bin Rüstem olan adamdan nasıl aldığına yaklaşık on sayfalık geniş bir yer ayırmıştı.⁸

Sonra ona: Eğer bu kütüphanede varsa bize Dr. Es-Seyyid Abdulaziz Salim'in (Büyük Fas, Abbasi Dönemi) adlı eserini getir dedim.

O da : Evet var dedi ve eseri getirdi.

Hep birlikte 2. ciltte bulunan Rüstemi devlet başlığı altında ki konuyu okuduk; Fasın Tahrut şehrinde kuruldu, Fas asıllı Abdurrahman bin Rüstem hicri 171 de ölümünün yaklaştığını hissedince; aralarında oğlu Abdulvahhab ve yezid bin Fendiğin de bulunduğu Rüstemi devletin ileri gelen 7 adamına vasiyet etti. Neticede Abdulvahhaba beyat edildi ve bu da onunla ibni Fendik arasında sürtüşmeye sebep oldu. İbni Rüstem ve yandaşlarının diyaneti olan ibadiyye doğudan batıya doğru Abdulvahhab bin Abdurrahman bin Rüstem adına nispetle vahhabilik ve Nekkarilik diye iki fırkaya ayrıldı; aralarında çok şiddetli savaşlar oldu neticede Nakkariler yenildi ve liderleri ibni kindire öldürüldü. Bunun üzerine Mutezili bir fırka olan Vasiliyye de onlara katıldı.

Sonra şöyle dedi: Abdulvahhab hayatının sonlarına doğru Hacca gitmeye hazırlandı ancak yandaşları Abbasilerden korkarak onu bu yolculuktan menettiler ve Neffus da kalmasını önerdiler.⁹

Sonra dedim ki: Eğer Ferdebilin Kuzey Afrikada'ki İslami fırkalar adlı kitabında, İslam fetihlerinden günümüze... başlığına bakacak olursak

⁸ Bu kitabın 2. cildine bak. Sa: 40-50 ve diğerleri.

⁹ Daha geniş bil. İçin bak: say: 2/ 551-557 Nahda yayıncılık Beyrut, orada bu Abdulvahhab ve devleti hakkında daha geniş bilgi vardır, orada vefatı: 211h. diye geçer.

aynı kısmın başka yerlerinde şu bilgiler rastlarız: Abdullah bin Vehb er-rasibiye nisbeten ortaya çıkan ve Ali bin Ebi Talibin (rh)de Nehravanda kendileri ile savaştığı harici vahhabi fırka haricilerin ibadilerindendir. Fırkanın kısımları hakkında da: Fasın ibadileri Tahorttakilerde dahil fırkanın en şiddetli mutaassıplarıydılar, bunlar Kuzey Afrikada'ki Rüstemi devletin müntesipleriydi. Abdulvahhab bin Rüsteme ve yanlılarına da mezhepte yaptıkları akidevi ve diğer değişikliklerden dolayı ve kurucusunun adına nisbeten vahhabilik ismi verilmiştir.

Bu konuya yaklaşık on iki sayfalık bir bölüm ayırmış ve orada bu fırkanın Ehli sünneti kerih gördüklerini zikretmiştir.¹⁰

Sonra dedim:Kuzey Afrika tarihi hakkında siyer ve akait kitaplarına baktığımızda gözlemlerimiz neticesinde yazarların (tarihçilerin) hararetle tekzip ettikleri ve inançlarının yanlışlığını ortaya serdikleri harici ve ibadi bir fırka olan Rüstemilerin - -Abdulvahhab bin Abdurrahman bin rüsteme nispetle- hicri 2. asır olan çıkışlarından beri ne kadar sapık bir fırka olduğunu her hakikat arayıcısı gözleri ile görecektir. Zira onların bu halini bütün kaynaklar onaylamaktadır.

Şeyh Muhammed bin Abdulvahhaba gelince O, Allah ın kendisine bahsettiği İlim ve zeka ile İslam inancına sonradan sokulan ve İslamın berraklığını bulandıran kirleri ve şirkleri görmüş ve içinden gelen bir arzuyla harekete geçmiş ve islam inancının berraklığını ve saflığını bozan tüm bidat ve şirklerin kaynaklarıyla mücadele ederek onları ortadan kaldırmıştır. Tıpkı Ahmet bin hanbelin Irakta, şeyhul islam İbni Teymiyenin Şam da, el-iz bin Abdusselamın Mısır da, Şatıbinin Fas ve Endülüs te ve İmam Senanın Yemende yaptıkları gibi, o da kendisinden önceki bu islam davetçile-rinin yolunu aynen sürdürmüştür. Geçmiş günümüze olduğu gibi aktaran el-milel, el-ehva ve en-nihel gibi kaynakları gözden geçiren herkes bu alimlerin hepsinin ıslah ve tecdid imamları olduğunu, ehli sünnet vel cemaat yolunda olduklarını ve bütün güçleri ile harici ve mutezili gibi sapık fırkaların ortaya attıkları bidat ve akidevi yanlışlıklarla mücadele edip, onlara karşı durduklarını görecektir.

Vahhabilik ismi onların tarihi kaynaklarında defalarca tekrarlanıp, bende bazı gerekli açıklamalarda bulununca elhamdulillah ikna oldular. Fakat ben onlarda hiç bir şüphe kalmasın ve anlatılanlar zihinlerde iyice yer etsin birde okuyucular bu bilgi ve dökümanlardan gereği gibi faydalana bilsin diye, belağatçıların (binanın fazlası manayı kuvvetlendirir) kaidesi gereğince onlara: bu konu hakkında; tarihi gerçekler umduğumuzdan fazla çıktı o halde kaynaklarda biraz daha açılalım ve ülkemizin alim ve yöneticilerinin şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın davetine nasıl önem

¹⁰ Bak: Kuzey Afrika da islami fırkalar sa: 150

verdiklerini görelim. Zira Suud ailesi mensupları şeyhin davetini yaymak için çevre ülkelere gerek yazışma yoluyla ve gerek selefin davetini eda ederken yaptığı gibi temsilciler yoluyla bu daveti ikame edip, yaymışlardır ve bütün bunlarda Allah Tealanın (Doğrusu Kuran, sana ve kavmine bir öğüttür, ileride ondan sorumlu tutulacaksınız) (zuhruf: 44) ayetini kendilerine şiar edinmişlerdi. İşte bu nedenledir'ki; Fasın alim ve yöneticileri bilgi alış-verişi ve açık diyalogla bu daveti iyice araştırmış ve neticede doğruluğuna kani olmuşlardır.

Onlar: Evet, bu konuda faydalı, güvenilir ve ikna edici daha fazla bilgi iyi olur dediler.

Bende: İstedığınız olacak inşaallah dedim.

Sonra dedim ki: Birinci Suud devletinin 3. imamı Suud bin Abdulaziz hicri 1219 yılın da Mekke ye girdiğinde bildiğiniz gibi; Tunus, Fas gibi Kuzey Afrika krallıklarına Allah'ın Rasulü Muhammed (sav)' in getirdiği dinin aslını ve tevhid hakikatını saf ve berrak olarak, sonradan dine sokulan her tür bidatten ari bir şekilde beyan eden mektuplar gönderdi. Bu mektupların içerdiği bilgiler, emaneti insanlara sıdkla ve en güzel şekilde ulaştıran Rasulüllahın- Rabbinden salat ve selamların en güzeli ve en temizi onun üzerine olsun - getirdiği dinin ta kendisiydi. İslamika adında (almanca yayınlanan) bir Alman dergisinin yayınladığı bilgilere göre bu mektup üç sayfadan oluşmaktaydı. Bilgiler oryantalistlerden birinin bu davet hakkında'ki araştırmasıydı.¹¹

Bu mektup içeriği ve arapça metniyle İmam Suud ve ondan öncede babasının davetiyle ilgili bilgiler içeriyordu. Mektupta'ki bilgilere göre onların daveti Allah'ın emrettiği ve Rasulüllah (sav)'in de pratiğini yaptığı, davete tam uygundu. Zira onlar insanları Allah'ın nuruna çağırıyorlardı. İşte bu mektupla şeyh Muhammed bin Abdulvahhab vefat etmeden önce hem onun daveti hakkın da zihinlere takılan şüpheleri gidermiş hem de onların yalanlarını ortaya koymuştur. (1115-1206 h.) İftiracılara cevaben şöyle der: Seni tesbih ederim ya Rab! Bu apaçık bir iftiradır. Tıpkı bizden öncede beşeriyetin en seçkini (sav) yalanlandığı gibi! Yine şeyhin karşıtı olan Abdullah bin süheyme ve Bağdat alimi şeyh Abdurrahman es-süveydi (rh) ye gönderdiği mektupta şöyle: akidesini, insanları yalnız Allaha kulluğa çağırdığı davetinin keyfiyetini, insanlar arasında hızla yayılan ölümlere yönelme onlardan medet umma v.s. gibi şirki amellerle nasıl mücadele ettiğini beyan ettikten sonra şöyle der: Bu davetimiz dolayısıyla bize karşı cephe alanlar ve bize yalanla iftira edenler oldu. Devamla şöyle der: Ben emrimdeki insanlara: namaz kılma zekat verme v.b. Allahın diğer farzlarını emrettim ve onlara faiz, içki v.b diğer

¹¹ Bak İslamika c:7, 1935 m.

münker ve pis olan şeyleri de yasakladım. Bu durumu halk güzel gördüğü için reislerde haliyle bu hali tenkid edip kınayamadılar. Ancak onlar kin ve bütün düşmanlıklarıyla dillerini benim tevhide çağırıp, şirkten nehyetmeme uzattılar; halkı kandırır, onların gerçeği görmelerini engellediler ve bu davetin insanlarının ekserisinin inancına ters düştüğünü söylediler ve gerçekten büyük bir fitneye neden oldular ve şeytanı bütünüyle üzerimize saldırlar: öyle iftira ve yalanlar uydurdular'ki; akıl sahibi insan onları zikretmekten haya eder insanlara: benim, bana uyanlar dışındaki herkesi tekfir ettiğini ve onların nikahlarının geçerli olmadığını söylediğini yaydılar. Bu yalanlara hangi akıl sahibi inanıyor şaşırıyorum!? Bunu ne bir müslüman ne bir kafir, ne bir arif ne de bir deli söyler? Buna benzer kendisine dayandırılan bir çok yalanı saydıktan sonra şöyle der: bizim çağırdığımız tevhidin ve yasakladığımız şirkin insanların çoğunun bildiğinin hilafına olduğuna dair söylenenlerin hepsi iftiradır. Bu konu başkasına gizli kalsa da size gizli kalmayacaktır.¹²

Sonra onlara: Mağribte'ki alim ve yöneticilerin hakkın taliplisi ve araştırmacıları olmaları bize aşağıdakileri gösterir dedim.

BİR: Mağribin eski sultanı (şu anki yönetici ailenin dedesi) Muhammed bin Abdullah el-alevi bu davetten etkilenmiş, hakkında derin araştırma yaptıktan sonra ona önem vermiştir: ülkesindeki dağınık tasavvuf yollarına savaş açtığı gibi, bidatlerle mücadele etmiş, ictihada çağırmış ve sünnetin yayılması için çalışmıştır; çünkü o, döneminin en güçlü müslüman yöneticilerindendi ve döneminde batınlık, batını, harici, rüstemi vahhabilik v.b bidat ehli bütün cehaletlerini ortaya yaymışlardı. Ayrıca Fransızlar tarafından Endülüs'ün işgal edilmesiyle haçlı orduları Kuzey Afrika ya kadar dayanmışlardı.

Muhammed Cuma (şeyh muhammed bin Abdulvahhabın davetinin yayılması) adlı kitabında Muhammed bin Abdullah el-alevinin yaptıkları işlerden ve bu işlerin Muhammed bin Abdulvahhabın davetine uygunluğundan zira her ikisinin de tevhidi, bidatlerden ve şirkten ayırmak için mücadele ettiklerini zikreder.¹³

Fransız tarihçi Şarl Culyanın yazdığı, Muhammed Mizali ve Beşir bin Selame'nin arapçaya kazandırdıkları, Kuzey Afrika tarihi adlı eserde bu sultanı tanıtmış ve biz bu eserin ikinci cildinde onun yazdığı şu bilgileri okuduk: Efendim Muhammed takva ve züht sahibi bir insandı hacılar aracılığıyla Arabistan yarımadasında Suud ailesinin desteği ile

¹² Bu kitabın Riyatta melik Abdulaziz yayınevi tarafından yayınlanan baskısına bak.

¹³ Daha geniş bilgi için bak. (el-beyan vel-işhar) sabık Fevzan (rh) Birinci baskı, yıl: 1372 h. sa:82-84 Birde şeyh muhammed bin Abdulvahhab haftası münasebetiyle İmam Muhammed bin Suud Üniv. Tarafından basılan risalelerin 5. cildine bak.

yayılmakta olan vahhabilik hareketini öğrendi ve ondan etkilenerek düşüncelerini benimsedi, o: Maliki mezhebi ve vahhabilik akidesi üzereyim derdi. Onun bu dini duyguları onu harekete geçirmiş; dini hafife alan ve eşarilik mezhebini helal gösteren kitapların ortadan kaldırılmasına ve bazı zaviyelerin yıkılmasına izin vermiştir.¹⁴

İKİ: Faslı tarihçi Ahmet en-nasiri ise (el-İstiksa fi tarihil Mağribil aksa) adlı eserinin 8. cildinde bu konuyu detaylı bir şekilde ele almıştır. Eminim bu önemli eser bu kütüphanede vardır dedim. Evet deyip getirdi. Kitabı açıp hicri 1226 yılında ki hadiselerle baktık yazar şöyle diyor: Bu yıl içinde Faslı bir gurup hacı, Mevla İbrahim bin Es-sultan Mevla Süleyman Fasta babası Muhammed bin Abdullah el-alevinin yerine geçen Fas sultanı eşliğinde hacca geldiler. Oğlu Mevla İbrahim ve onun beraberindekiler: biz İbni Suud'dan bildiğimiz kadarıyla şeriatın zahirine muhalif bir şey görmedik aksine ondan ve onun beraberindekilerden namaz, taharet,oruç, kötülükten alıkoyma ve haremeyni (Mekke ve Medine) kötülük ve günahlardan temizleme gibi şeriatın gereklerine uyma ve istikamet üzere yaşama gibi şeyler gördük dediler.¹⁵

Sonra onlara: Mevla İbrahim bin es-sultan Süleyman'ın ve onun beraberinde'ki alim ve hacıların bu şahadetleri hicri 1226 yılında Mekke'de vuku bulan tartışmadan sonramıydı dedim. Zira tarihçi Nasiri Rasülullah (sav)'ın yoluna ittibaen Mağripten hacca gidileceği zaman büyük bir kafilе hazırlanır ve o adet gereğince bu kafilеye alimler ve saygın kişiler eşlik eder ve bir bayram havasını andıracasına hacca gidilirdi.Fastan yola çıkan bu kervan Mısır ve Şam kervanlarından daha da görkemliydi der eserinde.

Devamla dedi' ki: bu kervana eşlik eden ve Mekke'de İmam Suud ve alimlerle tartışan bu değerli alim ve saygın insanlar acaba harici ve ibadi olan ve asıl vahhabilik fırkasının kurucusu olan Abdulvahhab bin Rüstemle aynı görüşümü paylaşıyorlardı? Yoksa bu fırkanın İslam düşmanları tarafından ortaya çıkarılan ve İslamın aleyhine kullanılan, hakkında islam ulamasının fetvaları bulunan buna rağmen bazı müslümanların güvenilir tarihi ve akaidi kitaplara bakmadan gerçeğin iç yüzünü araştırmadan, gözü kapalı bir şekilde onları kabul ettiklerini mi söylüyorlardı. Hep beraber: Biz seninleyiz ve ikna olduk dediler. Fakat hayretler içinde nasıl oldu da bütün bu gerçekler; şüphe götürmez, güvenilir eserlerimizde bulunmasına rağmen araştırmacılarımızın çoğunun gözünden kaçtı dediler.

¹⁴ Kuzey Afrika tarihi: 2-311

¹⁵ el-istiksa lihbar elmağrib el-aksa: 8-120

Onlara dedim ki: Hem sizin bilginiz artsın hem de bizden sonra gelecek nesiller gerçekleri bilsin diye; ülkenizin meşhur ve güvenilir tarihçisi Nasirinin eserinde yaklaşık on sayfa kadar yer verdiği değerli bilgileri size aktaracağım. Memnuniyetle dinleriz dediler. Ben de onlara dedim ki : Nasiri 1226 hicri yılı sınırlarında kendisine beyat edilen sultan Süleyman bin Muhammed bin Abdullah el-alevi hakkın da şöyle der: O hem imam Abdullah bin Suud hem de onun babası alim imam Suud bin Abdulazizin muasırıydı. O hicri 1214, miladi 1799 yılında ilk kez Mekkeye hacı olarak gelmiş ve ibni Suudun neye davet ettiğini tahkik etmiştir. Daha sonra oğlu İbrahimi bir gurup Mağrip alim ve yetkinleriyle onlara bir cevap ta vererek hicaza gönderdi. Onlara hicaza geldi, haclarını eda ettikten sonra, Ravzayı Şerifi de ziyaret ettiler. Bütün bu ibadetlerini bir güven, emniyet, iyilik ve huzur içerisinde yaptılar. Tarihçi Nasiri devamla şöyle anlatır: Sultan İbrahimle o yıl haclarını eda eden azımsanmayacak kadar hacı gurubunun İmam Suud'tan şeriatın zahirine muhalefet eden hiç bir hal görmediklerini aksine gidişatlarının şeriate ve namaz, oruç, taharet, kötülükten nehyetme gibi islami şarlara uygun olduğunu ve kendilerinin de istikamet üzere olduklarını, haremeyne ve onun arındırılması için son derece titizlikle çalıştıklarını gördüklerini bize anlattılar. İbn-i Suud Eş-Şerif mevla İbrahimle bir araya geldiğinde ona halkından biriymiş gibi saygı gösterdi onunla konuşmak için sözü fakih ve kadı olan ebu İshak İbrahim ez-zeri aldı. İbn-i Suud onlara konuşmaları arasında şunları da sordu: İnsanlar bizim Muhammedi Sünnete muhalif olduğumuzu iddia ediyorlar. Siz bu konuda bizden ne gördünüz? Ayrıca bizimle burada bir araya gelmeden önce hakkımızda neler duydunuz??.

Kadı şöyle dedi: Bize Allah ın cismi bir halde istiva ettiğini ve onu cisimlendirdiğiniz haberi geldi.

Ona: Böyle bir şeyden Allaha sığınırız dedi. Biz ancak İmam malikin (rh) de dediği gibi. Şunu diyoruz: İstiva biliniyor, ancak keyfiyeti değil. Ve onun hakkında soru sormak bidattır, ona iman ise vaciptir... Bu dediklerimizde şeriate bir muhalefet varmı?!

Onlar: Hayır... aynı şeyi bizde söylüyoruz dediler. Sonra kadı ez-Zer'i devamla: bize Peeygamberimiz (sav)'in ve diğer Peygamberlerin kabirlerinde ölü olduklarını savunduğunuz haberi ulaştı dedi. Peygamberin (sav) zikrini duyunca endişelendi ve sesini yükselterek: Allah a sığınırız dedi. Sonra devamla biz onun (sav) ve diğer bütün Peygamberlerin kabirlerinde diri olduklarını ve bu diriliklerinin şehitlerinkinden daha üstün olduğunu söylüyoruz dedi.

ÜÇ: Bütün bu anlatılanlardan sonra Tarihçi Nasiri şöyle derim der: şüphesiz Sultan mevla Süleyman (rh) ondan bir şey gördü ki meşhur risalesini kaleme aldı. Risalesinde dönemindeki sufi Ruhbanların

halini anlatır ve insanları bidatlerde aşırıya kaçarak, sünnetten çıkmaktan sakındırır. Orada velilerin ziyaret adabını anlatır ve bu konuda halkı aşırılıktan sakındırır ve risalenin sonuna doğru müslümanlara nasihat ederek bitirir Allah celle celalühü onu hayırla mükafatlandırın. Ayrıca Sultan Süleyman tevhide çağırıp bidatten sakındıran bir hutbe seçmiş ve bu hutbenin bütün Cuma camilerine dağıtılmasını emretmiştir. Bununla birlikte sufilere ait zaviyelerin kapatılmasını da emretti der. Tarihçi Nasiri.¹⁶

Onlarla ilgili, onlara nispet edilen bir çok meselelerle ilgili konuşmadan sonra Nasiri der ki: Sonra sahibul ceysin şöyle dediğini dedi: Bunlar bize insanların toplu olarak anlattıkları haberlerdir, onları topluluklardan işittikten sonra şahıslara tek tek sorduk aynı şeyleri bize naklettiler.¹⁷

Sonra dedim ki: işte bütün bunlar diyalog ve araştırmalar sonucu elde ettiğimiz gerçeklerdir.

Başta da size söz verdiğim gibi bu konuyla ilgili araştırmamızda bölgenizde bulunan dökümanlardan öteye gitmeyeceğiz. Zira asıl vahhabilik fırkası buradan zuhur etmiş ve gerek sizlere ve gerek diğer müslümanlara olaylar ters yüz gösterilmiş ve al-i Suudun yayılmasına yardımcı olduğu şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın davetinin gerçeği anlaşılmamıştır.

Şeyh Muhammed bin Abdulvahhab, imam muhammed bin suud islam üniversitesi tarafından basılan risalelerinden ve reddiyelerinden de görüldüğü gibi – daha önce bunlardan örnekler geçmişti – kendisine ve davetine yapıştirilmaya çalışılan yalan ve iftiralarından uzaktır zira onun risale ve reddiyelerinde bunlara nefy ve tekzip vardır. O defalarca Allahım bunlar bana nispet edilen apaçık iftiralar diye diye halini Allaha arz etmiştir.¹⁸

Akıl sahibi bir insan nasıl olurda böyle şeyleri kabul eder ?! Zira O, kendisine isnad edilen bu iftiraları bizzat kendisi işitmiş ve vefatından önce hepsine cevap vermiş ve çürütmüştür. Kendisinden sonrada öğrencileri bu işi yapmışlardır. Ayrıca şeyhin kitab et-Tevhid, Şerhu Fethul mecid, teysirul azizil hamid, Keşf eş-Şubuhât, el-Kavaid el-Erbâe ve Adabül meşyi ila es-salati gibi kitap ve risaleleri vardır onları okuyup inceleyen eğer o eserlerde Allah Rasulünün (sav) getirdiklerine ters ve aykırı bir şey rastlarsanız işte o zaman daveti hakkın da şüpheye düşmek hakkınızdır derim.

¹⁶ El-istiksa 8-121122.

¹⁷ aynı eser.

¹⁸ Mecmuu eş-şeyh Muhammed bin Abdulvavab : 5. cilt imam üniversitesi tarafından basılan bu eser risale ve reddiyelerden oluşmaktadır.

DÖRT: Faslı doktor Abbas el-cerarinin 1399 hicri yılında Riyat üniversitesinde – şimdiki adı Kral Suud Üniversitesi – verdiği konferansa baktıysanız şöyle diyor: Hicri 14. asrın başlarında selefi akımı Mağrip'te bir kez daha görüldü. Zira hicri 1300 yılında Mağrip sultanı Hasan, mağrip halkına bu konu ile ilgili bir mektup yazmıştır. Tarihçi Nasırı eserinde buna yer vermiştir. Aynı şekilde hicri 1185 yılında imam Abdulaziz bin Muhammed, şeyh Abdulaziz bin Abdullah elhusayni dönemin Mekke valisine Mekke ulamasıyla münazara için göndermişti Mekke ulaması arasında: Yahya bin salih elhanefi, sultanın müftüsü Abdulvahhab bin hasan et-Türki ve Abdulaziz bin hilal vardı. Bu münazarada üç mesele üzerinde durulmuş ve ortaya çıkan gerçekler neticesinde herkes ikna olmuş ve bu davetin selametine inanmışlardır.

Sonra dedim ki: Mekke ulaması da Mağrip ulaması gibi o dönemde fitneciler tarafından ortaya atılan şüphe ve iftiralarla etkilenmişlerdi. İmam Suud bin Abdulaziz ikinci kez Mekkeye girdiğinde onların istekleri üzerine münazara ve tartışmalar düzenlemiştir. Necd ulamasından: şeyh Abdulaziz elhuseyn, şeyh Hamed bin nasır bin mamer-İmam Suud kendisini Mekkeye müftü olarak atamış ve vefatına kadar kalmıştır- neticede Mekke ulaması da ikna olmuş ve bu davetle ilgili yalan ve iftiraları tezkip eden bir vesika tüm alimlerce imzalanarak defalarca basılmıştır.

Aynı durum 1343 hicri yılında kral Abdulaziz Mekkeye girdiğinde de tekrarlanmış ve şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın davetinin ve menhecinin selametiyle noktalanmıştır.

Ayrıca bilginiz olsun diye şunuda hatırlatayım: Mekke de ki H.z. Haticenin kabri üstündeki kubbe hariç diğer bütün kubbeler şerif Avn er-refik döneminde yıkılmıştır. H.z.Haticenin kabri üzerindeki kubbe ise 2. ve 3. Suud hükümetleri arasında, kral Abdulazizin 3. hükümeti kurma yıllarında, şeyh Ahmet bin İsa, eşşerif ve bazı Mekke alimlerine danışılmış ve onların yardım ve destekleriyle yıkılmıştır. Buda onların kanaatlerinin bir diğer belgesidir.¹⁹

Sonra dedim ki: Kardeşlerim aramızda geçen bu diyalog ve tartışmadan sonra elde ettiğimiz belgeler neticesinde adı vahhabilik olan bu sapık fırkanın düşüncelerini şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın selefi davetine nisbet etmenin apaçık bir hata olduğunu hepimiz gördük. tarihi kaynaklarımızdan da öğrendiğimiz gibi bu sapık fırka olan Vahhabilik ve onun hakkında verilen fetvalar onların şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın

¹⁹ Şeyh Ahmet el-İsa'nın biyografisi için İbn Bessamın (ulamau Necd hilale sittete kurun) adlı eserinin 1. cil.bak

davetinden ne kadar uzak olduklarını ve onların bir araya kesinlikle gelemeyecek zıt iki kutup olduklarını göstermiştir.

Şeyh Muhammed ve talebeleri de Rüstemi vahhabiliğe aynen daha önce sizin ulamanızın kızıp kin duyduğu gibi, kızmış ve kin duymuşlardır. Zira şeyh Muhammedin daveti selefidir ve onda Allahın kitabına ve Rasulünün sünnetine aykırı bir şey yoktur.

Önümüze bütün açıklığıyla şu gerçek çıkmıştır: Mağrip ulaması, hem davet alimlerini hem de Suud ailesini iyilikle anmışlar, onların Allahın dinine verdikleri desteği, yok olmaya yüz tutmuş sünneti Rasulü (sav) yeniden ihya ve bidatleri de yok etme girişimlerini görmüş ve onları bütün güçleriyle desteklemişlerdir. Hicri 1226 yılında hacda onlarla yapılan münazara ve tartışmalardan sonra şeyh ve davetine nisbet edilen bütün yalan ve iftiralar gün yüzüne çıkmış ve hak ortaya çıkarak batıl yok olmuştur. Böylece ortaya çıkan şu ki; uzak mağribin 4 sultanı bu davete önem vermiş ve ülkelerinde yayılmasına yardımcı olmuşlardır. Bu sultanlar sırasıyla: 1- Sultan Seyyidi Muhammed b. Abdullah el-alevi, İmam Abdulaziz bin Muhammedin çağdaşıdır ve kendisine imam suudun daveti ulaştırılmıştır. 2- Sultan Süleyman bin Muhammed bin Abdullah el-alevi oğlu İbrahim ile bir heyetin başında Mekkeye gelmiş ve kendisi İmam Suud bin Abdulazizle, heyetteki alimleri de davet alimleri ile tartışmışlardır. 3- Sultan İbrahim bin Süleyman bin Muhammed bin Abdullah el-alevi babası Sultan Süleymandan sonra tahta oturmuştur. 4- Sultan 1. Hasan hicri 1300 yılında başa geçti bu dönem ikinci Suud devleti ile kral Abdurazizin 5 Şevval 1319 hicri yılında kurduğu devletin 3. dönemine rastlar.

Bu davete önem verenlerden biride doktor Muhammed takiyuddin el-hilali (rh) dir. Haseni olup Mağribin hakimi olan eşraftandır. Önceleri Ticianiydi ancak şeyh Muhammed bin Abdulvahhabın (rh) davetinin gerçeğini öğrenince onu yaymaya önem verdi gittiği her yerde onu anlattı bu hali Mağribte Fasa yerleşinceye dek sürdü. Daha sonra beyaz saraya taşındı ve orada vefat etti (rh) . Ticanilik üzerine bir risale yazarak onun batıl bir dava olduğunu belirtmiştir. Onun bir diğer emsali de şeyh Abdurrahman el-afriki dir. Senagalli olan şeyh Ticaniliği bırakarak İslam davetini seçmiş, bu arada Ticaniliğin batıllığını bir risaleyle dile getirmiş ve onları kınamıştır.

Mağripde selefilik gündeme getirilmiş ve muhakemesi yapılarak ilgili yazışma ve belgeler her tarafta neşr edilmiştir. O günden günümüze Mağribin değerli devlet adamları bu davetten nasibini almış ve hicaz ulamasının etkisinde kalmışlardır. Mesela değerli mağripli araştırmacı Ahmet el-Ammari, el-veterinin yazdığı risaleyi tahkik etmiş ve bu Turukiyye tabilerinin selefilik hesabına ortaya attıkları ve hatalarını onlara yükledikleri şiddetli bir iftiradır der.

Sonra dedim ki: dilerim bu anlattıklarımız sizi ikna etmeye kafi gelmiştir. Eğer daha geniş ve daha tafsilatlı bilgiler istiyorsanız; gerek İslam aleminin değişik bölgelerinde yaşayan alimlerden ve gerekse bu davetin üzerine düşen onu araştırıp hakkında görüş belirten ve yorumlar yapan batılı oryantalistlerden olsun dilediğiniz kadar araştırabiliriz. Yalnız korkarım bu kadar geniş bir araştırma için ihtiyacımız olan kaynakları burada bulamayız.

Şu an bu şüpheyi ortaya atanların Mağrip'li olması nedeniyle, ben de kaynaklar açısından Mağrip alim ve büyüklerinin yazdıklarıyla yetindim. Zira bu ikna olmak için en güzel yoldur. Bu konuda Ali bin Ebi Talip (rh) şöyle der: İnsanlara bildikleriyle hitap edin ki; Allahı ve Rasulünü yalanlamasınlar.

Arkadaşım bana : tüm anlattıkların gerçekçi ve ikna ediciydi. Allaha hamd olsun şüpheler gitti, bilmem kardeşlerim de böylemi düşünüyorlar? Evet dediklerin doğru dediler. Sonra devamla : fakat bu cevaplar kolay ve kaynaklar elimizin altında olduğu halde nasıl oldu da şimdiye kadar onlardan bi- haber kalabildik dedi.

Ona: bunun cevabı elinizdedir dedim. İlim talebesinin Allah ın önünde büyük bir sorumluluğu vardır. Zira o, cahilin her duyduğunu tasdik ettiği gibi doğrulayamaz. Ona düşen bir konuda karar vermeden önce detaylı araştırması doğru ve yanlışı bildikten sonra konuşmasıdır. Halktan birisine veya az buçuk okumuş birisine özür bulabiliriz. Ama ilim talebesine veya üniversite hocalarına bu konuda özür beyanı oldukça zordur. Zira bunlar başkalarına örnektir ve her dedikleri öğrencileri tarafından dikkatle dinlenip alınmakta ve o bilgilerle şüphe ve sorunlara çözümler geliştirilmektedir.

Bana: bu konuda, Mağribin Tatvan ilinde yayınlanmakta olan Nur gazetesi için bir makale yazar mısın? Dedi. Ona: evet dedim ve Arabistana döndükten sonra ona güvenli kaynaklardan bir makale yazarak gönderdim. Bu makale yayımlandıktan sonra bana bu konuyla ilgili olumlu ve olumsuz bir çok mektup geldi. Kendileriyle görüşüp konuştuğumuz arkadaşlar benden bu konuda daha geniş ve tafsilatlı makaleler yazmamı istediler böylece bilgilerin bir araya getirilip bir kitap halinde basılması mümkün olacaktı. İsteklerine olumlu cevap verdim ve Allaha hamd olsun bunu başardık. Konuları fazla uzatmamaya dikkat ettim. Ayrıca konuların derinlerine inmek ve doyurucu bilgilere sahip olmak isteyen okuyuculara kolaylık olsun diye konuyla ilgili kaynaklara da işaret ettim. Bu risale ilk kez 1407 hicri yılında küçük bir kitapçık halinde Mağribin Tatvan ilinde basıldı. Ondan yıllar sonra 1413h. yılında ikinci kez Arabistanın başkenti Riyatta basıldı.

Allah Teala onunla bir çok faydalar gerçekleştirdi. Bununla birlikte Müslümanların saflarını parçalayıp, pis hedeflerine varmak için

bekleyen İslam düşmanları buna bir ganimet gibi sarılıp harekete geçtiler- Allah Müslümanları onların şerrinden korusun – Zira onlar Rüstemi vahhabiliği ve onunla ilgili bilgileri görünce onu, sahih selefilik davetine giydiren onu karalamak için hazır bir kılıf olarak buldular; çünkü onlar Müslümanların bu davetle yeniden bir araya gelip onları alt etmelerinden korkuyorlardı. Halbuki onlar Müslümanları böyle güçlü değil de, onların peşlerinde bulunan ve tıpkı sofrasına oturup, onlardan kendilerini doyurmalarını bekleyen yetimler gibi her zaman onlara muhtaç olmalarını istiyorlardı. Bu işin bir yönüydü öte taraftan onlar, Müslümanlar arasında kin ve nefret tohumlarını ekip, onları bir birine düşürmeyi, İslam toplumunun altını üstüne getirip pis arzularına ulaşmayı tasarlıyorlardı.

Bu risalenin 2. baskısından sonra olumlu gelişmeler oldu elhamdulillah. Zira kalbinde bu davaya kin güden bazı insanlar gerçekleri görünce doğruya dönüyorlar: Komünizmin yıkılışında ve Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra bir çok İslam cumhuriyeti Rusyadan ayrılıp, bağımsızlığına kavuştu. Bura halkları uzun süre Komünizm öğretileriyle iç içe yaşamak zorunda bırakıldıkları için İslami inançları kusurlu hale gelmiş, bilgileri zayıflamıştır. İşte İslam düşmanları bunu fırsat bilip orada : “Bir vahhabiyi öldürmek, bin yahudiye öldürmekten daha efdaldır” diye bir fetva yayarlar. Durum öyle bir hale gelir ki ; orada ki selefi Müslümanlar tek başlarına gezemez olmuşlardır. Onlardan bazıları, bazı alim ve cami imamı ile bir araya gelerek onlara rüstemi vahhabiliği ve şeyh Muhammed bin Abdolvahhabın davetinin gerçeğini bu risalede geldiği gibi anlatırlar. Bu onların kalplerini yumuşatır şüphelerini izale eder. Aynı risale bölgedeki bir çok dile çevrilmiş ve Allahın izniyle bir çok faydalar elde edilmiştir.

Her Müslümanın bilmesi gerekir ki, İslam düşmanları, şüphelerini yaymaktan bir an olsun bıkmıyıp usanmazlar, aksine hamle üstüne hamle yaparlar, o halde bize düşen; İlim ve marifet sahibi olmak ve bir sorunla karşılaştığımızda onu Allahın kitabı Kuran’a ve Rasulüllah (sav)’in sahih sünnetine götürmemiz ve onlarla sorunu çözmemizdir. Çünkü budur bize Rasulullah (sav)’in vasiyeti, ve onlara sarıldığımız müddetçe asla sapıtmayacağımızı ²⁰ da yine bize O (sav) bildirmiştir. Onların ikisi düşmanların hile ve desiselerine karşı, Müslümanların kendilerinden vazgeçemeyeceği yegane silahlardır.

Konuyla ilgilenen araştırmacılar bu davetle ilgili olumlu neticelere varmışlardır. Bunlar :

1- Bu davet, kuruluşları olan bir parti değildir.

²⁰ Daha geniş bilgi için Rasulüllahın Veda Haccında ki Hutbe. Bak.

Bu davet, Rasulüllah (sav) in, sahabeî kiramın ve bu seçkin ümmetin selefinin yoluna uygun olarak Allahın dinin de yapılan bir yenileme (tecdid) dir.

2- Bu, tabiinlerin bilinen dört fıkhi mezhebe aykırı davrandıkları bir mezhep ve ekol de değildir.

3- Şüphesiz şeyh Muhammed bin Abdulvahhab da kendisinden önceki alimlerin yaptığı gibi selefi bir akideyle, insanları sahih selefin yoluna davet etmiş ve gittiği her yer ve zamanda; Allahın birliğine, kulluk ve ibadetin yalnızca ona yapılması gerektiğine çağırmıştır.

4- Furû meselelerinde İmam Ahmet bin Hanbelin mezhebi olan Hanbeliliğe bağlıydı . Tıpkı bazı insanların; selefi hanefî, selefi şafi veya selefi maliki oldukları gibi...

Diyalogumuz esnasında da geçtiği gibi; Mağrip sultanlarından birisi olan sultan seyyidi Muhammet bin Abdullah el-alevi kendisini tanıtırken : akidem selefi, mezhebim malikidir demiştir. ²¹ O, bununla rüstemi vahhabiliği kastetmemiş aksine o, bu ifadeyle gerçek tevhid davetini baltalamaya çalışanlara bir cevap olsun diye kendisini onunla nitelemiştir.

Aynı şeyi İranın lince beldesi – haliç körfezinin doğusunda yer alır- alimlerinden iri olan İmran bin Rıdvan söylemiştir: şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın daveti kendisine ulaştığında onu kasidelerle övmüştür. Halbuki kendisi hanefî mezhebine bağlıdır, bazıları şafi olduğunu da söylemişlerdir. İşte yazdıklarından bir beyit:

“Eğer Ahmade uyan vahhabi sayılırsa

İşte ben de vahhabi olduğumu söylüyorum.”

Yemenin değerli alimlerinden emir şeyh Muhammet bin İsmail es-senaninin fıkhi mezhebi zeydi olmasına rağmen, bu daveti gözden geçirmiş, onu sevmiş ve hem onu, hem de şeyhi şöyle bir kasideyle övmüştür:

“Necde ve onda oturana selam olsun

Velev ki uzaktan ona selamım fayda vermese bile.”

Aynı şekilde Yemenli olan İmam Şevkani de onu buna benzer bir kasideyle övmüştür. ²²

Yine Mağripli bir alim olan şeyh doktor Muhammet bin Takıyuddin el-hilali (rh) daha öncede geçtiği gibi kendisi haseni ve

²¹ Bak (Kuzey Afrika Tarihi) : şarl culayn , Ter: Muhammet mizahi ve Beşir bin selame:2-311.

²² Bak (eddurer essüniyye) şeyh ibni Sehman . bu eserinde kasideleri zikretmiştir. Ayrıca bir doktora tezi olan Abdullah ebu dahişin kitabı (min edebiddaveti fi cenubil cezire) ye bak.

mağripte ki malik ailedendir. Şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın daveti hakkında şöyle bir kaside yazmıştır:

“Vehhaba en hayırlı ibadeti nispet ettiler

Keşke benim nesebimde vehhabiye dayansaydı.”

Allahın yardımını umarak (vahhabilik etrafındaki tarihi bir hatanın düzeltilmesi) adındaki böyle küçük bir risale yazdım taki okunması kolay olsun. Bilindiği gibi aramızda detaylı yazılan eserler ancak ihtisas sahipleri tarafından okunuyor.

Dilerim bu küçük risale ortada dolaşan karmaşalığı götürür ve İslam düşmanlarının, Müslümanları parçalamak ve onların zihinlerini bulandırmak için ortaya attıkları yıkıcı fikir ve kirlerin izalesine sebep olur. Allahtan düşünceleri düzeltmesini ve kalpleri aydınlatmasını umarım. Allah emrine galip olandır fakat insanların çoğu bunu bilmezler.

Dr. Muhammet bin Sa'd eş-Şuveyir.

GİRİŞ

Bir atasözünde: (İnsanlar bilmediklerinin düşmanıdır) diye geçer. Şüphesiz bazı insanlarda, şehvetlerine ve şahsi menfaatlerine aykırı olan şeyleri kendilerine düşman bilirler.

Halbuki her insana yaraşan doğru yol, tüm işlerini ve sorunlarını; şüphe götürmez, önünden ve arkasından batılın yanaşmadığı semavi teşri mercilerine götürmesi ve onunla çözmesidir.

Müslümanlar nerede olurlarsa olsunlar dinleri ve inançlarıyla ilgili konularda her hangi bir karar vermeden, bir düşünceye yönelmeden, bir şeyi övüp, yermeden önce dinleri İslamın iki önemli temel kaynağı olan : Allahın kitabı Kuran'a ve Rasulüllahın (sav) sahih sünnetine dönmeleri gerekir. Kendilerine gelen söz ve fiiller eğer bu iki kaynağa uygunsa alır ve onu teyid ederler, yok eğer gelen şeyler bu kaynaklara aykırıysa onları ellerinin tersiyle atar, uzaklaştırırlar.

İşte Müslümana takınması gereken tavır: bilinç, idrak, tahlil ve kesin sonucu elde etme, böyle hareket ettiğinde; haberi olmadan İslam düşmanlarının oyuncağı olup her, duyduğunu başkasına taşıyan bir kukla olmaktan kurtulur.

Hakkında Allah Tealanın ayet inzal buyurduğu Beni Mustalik hadisesinde, dinine ve Müslüman kardeşleriyle olan ilişkilerine önem veren her müminiğin, pratik dersler ve ibret dolu tablolar vardır. Zira bir mümin ancak böyle dikkatli hareket etmekle; inancını ve aklını ortaya atılan boş safsata, düşmanlık ve kin dolu söz ve fiillerden emniyet altına alabilir aksi halde fırsatçılara yem olur. ve Müslümanların parçalanmasında fitne başı görevini üstlenir. Allahu Teala buyuruyor: (Ey İman edenler! Eğer bir fasık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.)²³

Bu zamanda İslam düşmanları çoğalmış, Müslümanları dinlerinin gerçeğinden ve berraklığından koparıp, onları hor ve hakir bir duruma getirmenin planlarını yapıyorlar. Tıpkı daha önceki semavi dinlere hurafe ve şeytani düşüncelerini sokarak onların asli özelliklerini bozdukları gibi . bunu da Müslümanların arasından elde ettikleri kulları ve alimleri aracılığıyla yapmışlardır. Onların bundan amaçları, bunları da kendileri gibi günah ve isyan bataklığına çekip aynı cephede yer aldirmek ve böylece onlar aracılığıyla topluma rahatça sızmadır. Bunu başardıklarında insanları

²³ Hucurat:6

İslam'dan uzaklaştırmak için şüpheler yayacak, zamanla insanlar ortaya atılan bu karmaşık düşüncelerden etkilenerek bir birinden uzaklaşacak ve gün gelecek İslam tabilerine karşı garip bir hale gelecektir.

Süfyan es-sevri (rh)'dan (97-161 h.) şöyle dediği rivayet edilir: (İslam alimlerinin bozulunu, bilip te bildikleriyle amel etmeyen yahudilere benzer. Müslüman abidlerinin bozulunu da cehalet ve delalet üzere Allaha ibadet eden Hiristiyanlara benzerler.) Allah tan selamet ve afiyet dileriz.²⁴

İşte bu nedenledir ki; İslam dini teşride berraklık ve inançta saflık ve sadelik özellikleriyle öne çıkmıştır. O, amelde, sözde ve inançta vasat olan yolu seçmekle Allah (cc)'yla ilişkilerde en zirveye varmıştır. Zira yüce Allah, İslam ümmetini diğer bütün milletlerden farklı olarak, onları her şeyde vasat bir ümmet kılmıştır: (işte böylece sizin insanlığa şahitler olmanız, Rasulün de size şahit olması için sizi mutedil bir millet kıldık. Senin (arzulayıp da şu anda) yönelemediğin kibleyi (Kabeyi) biz ancak Peygambere uyanı, ökçeleri üzerinde geri dönenen ayırt etmemiz için kible yaptık. Bu, Allahın hidayet verdiği kimselerden başkasına elbette ağır gelir.Allah sizin imanınızı asla zayi edecek değildir.zira Allah insanlara karşı şefkatli ve merhametlidir.) (Bakara 143).

İslam ümmeti, hiristiyanlık ve yahudilik arasında vasat bir ümmettir: Zira ruhban hiristiyanlar peygamberleri İsa (as) hakkında aşırı giderek, inançlarını bozmuş, cehalet ve delalet üzere ibadet etmiş ve gözleri kapalı bir halde kilise papazlarının peşinden gitmişlerdir.

Hilekar yahudiler ise; uydurdukları yalanlarını hiç çekinmeden Allaha ve peygamberlerine isnad etmiş, sapıklık ve dalalette inadına azmış, ve Allahın dinini ve onda ki apaçık hakikatleri bilerek gizlemiş veya peygamberler adına yalanlar dizerek Allahın dininin safiyetini bozmuş ve adiliklerini bütün çıplaklığıyla ortaya koymuşlardır.

İslam tarihinin de işaret ettiği gibi Abbasiler dönemimde acemlerin artması ve ilmin azalması neticesinde insanlar Roma felsefesi, Fars ve Hint ilimlerinden etkilenmiş böylece İslam toplumunda cehalet başını almış gitmiştir.

Bu hal bundan önce ve sonrada devam ede gelmiş ve özellikle devlet içinde olumsuzluklara neden olmuştur. Zira ortaya bir birinden farklı inanç ve düşüncelere sahip bir çok fırka çıkmış ve kimin neye, neye ve niçin çalıştığı bilinmez bir muamma halini almıştır. Şüphe yok ki bütün bunlar, raşit halife Osman bin Affan (rh) döneminde ortaya çıkıp Müslümanları bir birine düşüren yahudi Abdullah bin Sebenin ektiği tohumlarının fidanlarıydı. Ve ortaya çıkan ilk fırkada onun kurduğu sebeilik fırkasıdır.

²⁴ Bazıları bu sözü Süfyan bin ueyneye nisbet ederler.

Bu fırkalardan, inançlarından, nasıl ortaya çıktıklarından ve Ehli sünnet vel-cemaate nelerde ve nasıl muhalefet ettiklerinden bahs eden bir çok eser vardır. Şehristaninin (el-milel ven-nihel), İbni Hazmın (el-fisel fil-milel velehva ven-nihel), şeyhul islam İbni Teymiyyenin fetavaları ve diğer kitapları gibi.

İbni Teymiyye (rh) bu gibi bazı fırkalara reddiyeler yazan, onların bozuk inançlarını ve diğer hallerini açıklayan bariz alimlerden biridir. İslam aleminde ortaya çıkan islami akide ve fikirle ilgili hareketleri takip eden herkes, o günden bu güne tarih boyunca bunu açıkça görebilir. Zira bazı Müslümanların yunan felsefesi, fars ve hint eserlerinden etkilenmeleri neticesinde toplumda bir fikri çatışma ve kargaşa meydana gelmiştir.

İslam toplumunda sürekli dışarıdan topluma sızıp, sağlam inanç ve düşünceyi bulandıran ve onun berraklığını bozmaya çalışanlara karşı sebatla duran ve onlarla mücadele ederek sahîh islam inancını topluma öğretenler buluna gelmişlerdir. Unutulmaması gerekir ki; yeryüzünde ki; tüm düşünce akımları var güçleriyle Müslümanları saf akidelerinden uzaklaştırma uğraşısı içindeler. Allahu Teala : (onlar eğer güçleri yeterse, sizi dininizden döndürünceye kadar size karşı savaşa devam ederler.) (Bakara : 217) buyuruyor.

İşte bu, akıllar durulansın, kalpler şuurulsun, Allahın kendisi için hayır dilediği doğruyu bulsun diye Allahın hakla batıl arasında vuku bulmasını dilediği hikmetidir; çünkü hak hem akli hem de nakli delillerle apaçıktır.

Ve işte bu, İsrail oğullarının kendisiyle sorumlu kılındıkları davet ve izahın gereklerinden bir parçadır, ancak onlar kibir, gurur ve inada kapılarak bu işin gereğini yapmadılar. Böylece insanların sağlam ve doğru bir yol olan Muhammedi menhecle davet edilerek, inanç, ibadet ve düşüncelerini düzeltme görevi Allahı bilen ve onun elim cezasından gereği gibi korkan islam alimlerine kaldı zira ancak onlar Allahın kitabını en güzel anlar ve yine Allahın Rasulünün kendisine çağırdığı ve ardından ashabının da kendisine düşünce ve pratik olarak en güzel şekilde uyduğu davetini de yine en güzel ancak alimler bilir.

Sağlam ve doğru davetin her zaman ve mekanda karşısına dikilen hasım ve düşmanları olmuştur. Bu düşmanlar ya cehaletlerinden ya şahsi tassuplarından ya kişisel maslahatlarından ya da bazı özel çıkarlarından dolayı'ki bu konuda hevanın azınsanmayacak bir rolü vardır.-türemişlerdir. Bunlar fitneleri kırbaçlayarak ortalığı bir birine katmışlardır. Hedefleri gizli veya açık islam saflarına silah çekmektir. Onlar her halukarda bu anı kollarlar. Fırsat buldukları an yalan ve iftiralara sırtlarını dayayarak akıllarına gelen her kötülüğü ihlaslı islam davetçilerine

yapıştırırlar, fikirleri bulandırır, davetçilere olan güveni sarsmak için onlara olmadık lakap ve isimler verirler taki onları halkın geneli nezdinde değersiz bir hale düşürsünler diye! Zira onlar karşılarında'ki halkın okuyup araştırmayan bir kalabalık olduğunu gayet iyi bilmekteler.

12. Yüz yılda Arap yarım adasının ortasında zuhur eden şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın selefi ve doğrulayıcı daveti de işte böyle bir durumla karşı karşıya kaldı. O davetine başladığında değil yalnız Arap yarım adası bilakis islam aleminin tümü bir cehalet içerisindeydi. Ve insanların böyle bir çağrıya şiddetli ihtiyaçları vardı. Onların inançlarını ve düşüncelerini içine düştükleri şirk ve küfürden arındıracak birilerini bekliyorlardı. Zira insanların çoğu, dinlerinden bihaber cahil alimlere uymuş ve Rasulüllahın (sav) da buyurduğu gibi onlar Allahın indirdiğinden yüz çevirerek hevalarına göre fetvalar vermiş ve kendilerini hem de kendilerine uyanları delaletle sürüklemişlerdir.

Buharinin Urve den onunda Abdullah bin Amr bin el-Astan rivayet ettiği hadiste Rasulüllah (sav) şöyle buyurur: (Şüphesiz Allah size ilmi verdikten sonra bir defada kaldırmaz, ancak alimleri ilimleriyle ortadan kaldırarak onu alır, geriye cahil kimseler kalır. İnsanlar onlardan fetvalar isterler, onlar da kendilerine göre fetva verirler. Böylece hem kendilerini hem de onları dalaletle düşürürler.)

Şüphesiz şeyh Muhammedin daveti, islamın öğretilerine yapıştırılan şüpheleri izale etmek, tevhidi düzeltmek, özellikle uluhiyyet ve esma sıfat tevhidinde karıştırılan şirk kalıntılarını gidermek için ortaya çıkmıştır. Zira insanlar, kendileri gibi bazı insanları ilahlaştırmış, onları Rabblerine ortak kılmış onlarında Allah Tela gibi tasarruf yetkisine sahip olduklarına amel ve inançlarıyla tasdik eder hale gelmişlerdir. Bununla da kalmamış Allahın isim ve sıfatlarını ya tamamen red etmiş ya da Allah'tan kendisinden beri olduğu bazı batıl yorumların peşine düşerek Allahın indirdiğinin dışında anlamlar vermişlerdir.

Böylece tevhid; Rububiyet, Uluhiyyet, Esmâ ve Sıfat kısımlarıyla bulandırılmış bir hale getirilmiştir. Zira insanlar Mustafa (sav)'in menhecinden uzaklaşmış, uzaklardan gelen batıl düşünce ve inanç akımlarının etkisinde kalmış, bu batıl akımların sahip ve davetçilerinin yaldızlı, kaypak sözlerine kanarak onlara uymuşlardır. Böylece saf ve sağlam inançları alt üst olmuştur. Ve Yüce Allahın haklarında Bakara: 204ve 205. ayetlerde hüküm verdiği insanlar gibi olmuşlardır. Yüce Allah şöyle buyuruyor: (İnsanlardan öyleleri vardır ki, dünya hayatı hakkında söyledikleri senin hoşuna gider. Hatta böylesi kalbinde olana (samimi olduğuna) Allahı şahit tutar. Halbu ki o, hasımların en yamanıdır. O, dönüp gitti mi (yahut bir iş başına geçti mi) yeryüzünde ortalığı fesada vermek,

ekinleri tahrip edip nesilleri bozmak için çalışır. Allah bozgunculuğu sevmez.)

Hiç şüphesiz bunun tek nedeni nefislerin sağlam dayanaktan uzaklaştırılmasıdır. İlim ve idrak adında ki bu dayanakla kul hem Rabbini tanır, hem de yaratılışının ve hayatının hikmetini kavrar. Bunun neticesinde ilmi çöküş başlamış, idrak azalmış, galip ve etkin milletler taklit edilmiş ve dini bir endişeyle ilk etapta bir çok tasavvuf yolu ortaya çıkmıştır. Bunlar ilk zamanlarda nefsi arındırma ve dinlerini koruma amacıyla hareket ettiler. Başlangıçları güzel ve hedefleri de yüce idi. Ancak cehalet ve toplumda makam sahibi olma hastalığı ki- buna makam adı verildi ortaya ilimden bihaber adamların türemesine neden oldu. Bunlar islam şeriatıyla ilgili çoğu meseleleri kavramaktan yoksun kimselerdi. İşte Rasulüllahın ümmeti için korktuğu olay da bu idi.

Bugün tasavvuf yollarının genelinin mürit ve kutuplarının hallerine bakan, onların yükümlülüklerinin kaldırılması, hicabın izalesi gibi durumlarına bakan onların bu hallerini hıristiyanların bağışlanma ve kilisede lakap sahiplerinin konumu doğumla ilgili inançları ve cennet tapuları satmaları gibi halleriyle karşılaştıran insan; onlardan birinin ötekinden kaynaklandığını ve bir çok yönden özdeşleştiklerini gözleriyle görecektir.

İslamın, kendisine gerek yahudi ve hıristiyan diyanetlerinden, gerek cahiliyye kalıntılarından, taklit veya cehalet yoluyla giren şüphe ve şirk pisliğinden arındırılarak yeniden eski saf ve berrak haline döne bilmesi için yüce Allahın bu ve buna benzeri ayetlerine kulak verip gereğini yapmamız gerekir. Yüce Allah Bakara: 120de: (Dinlerine uymadıkça yahudiler de ve hıristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır. Deki: doğru yol, ancak Allahın yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allahtan sana ne bir dost nede bir yardımcı vardır.) buyurur.

Şüphe yok ki, islamı izah, irşad, yönlendirme ve açıklama işi ancak dinlerinin hakikatini en güzel bilen islam alimlerinin işidir; zira ancak onlar Allahın kitabını ve emin Rasulünün sahih sünnetini kendilerine emredildiği gibi anlata bilirler tıpkı bilinen hadis alimlerinin bu dalda bize hizmetler verdiği gibi.

Bu gerçeği her davetçinin bilmesi ve her islam aliminin de bu konuyu gereken önemi vermesi lazımdır.

Muslih davetçilerin tarihine baktığımızda onların hayatlarında aydınlık sayfalar olduğunu görürüz; çünkü onlar, bu aşkın, saf bereketli ve suyu asla çekilmez kaynağı bulmuş ve insanları da bu kaynağa çekebilmek için var güçleriyle çalışmışlardır. İşte şeyh Muhammet bin Abdulvahhab (rh) bu ordunun askerlerinden biridir. Öyle bir ordu ki; kendisine yol olarak ilk örnek insanlar olan Tabiin ve onlara güzellikle uyanların yolu olan ilimle

ıslah yolunu seçmiştir. O, alimleri bol, halkı aşırı bir tasavvufi hayat yaşayan bir toplumda yaşamış, onların bu yanlış gidişatını, fayda ve zarara gücü yetmeyen kabirlere bağlılıklarını kuru taşlardan nasıl bereket beklediklerini ve nasıl yersiz konuştuklarını görmüştür.

İnsanlar cansız varlıklara bağlanıyor onlardan fayda ve zarar bekliyorlardı. Ve onlar faydayı da zararı da verenin her şeye kadir Allah Teala olduğunu ve amellerden de sadece kendi rızası için yapılanı kabul edeceğini unutmışlardı.

O, insanların tüm cüretiyle kalp ve amellerini Allahtan gayrısına çevirdiklerini gördükçe perişan oluyordu halbu ki vereninde fazlalaştıranında Allah subhanehu olduğunu biliyordu! .

Bu hal o dönem sadece Necd bölgesinde değil, tüm islam aleminde böyleydi Amerikalı tarihçi Losrub Studard bile aynı gerçekleri yazıyordu. O şöyle diyor:

Dine gelince onun üzerine karanlıklar çökmüştü, Allahın birliğine, risalenin sahibinin öğrettiğinin dışında manalar verilmiş, hurafelerden bir perde örtülmüş, ve sofist kabuklarla kapatılmıştır., camiler namaz kılanlardan boşalmış, cahil davetçiler çoğalmış, ortaya miskinler ve fakirler tayifesi çıkmıştır. Bunlar boyunlarında ki nuska vb şeylerle bir yerden ötekine geçmiş gittikleri yerlerde insanlara batıl ve şüpheli şeyler anlatarak, onları velilerin kabirlerini hac etmeye teşvik etmiş ve şefaatin kabirlerin bahçesinde olduğunu anlatmışlardı. Kuranın faziletleri insanların gündeminden tamamen çıkmıştı.şayet bu risaletin sahibi peygamber (sav) o asırda yer yüzüne dönmüş olsaydı ve tüm bu olanları görseydi muhakkak müslüman geçinen bu insanlara kızacaktı.

Mekke şerif haremi imamı şeyh Abdullah Hayyatın da dediği gibi bu ifadeler islama girip girmediği belli olmayan, insaflı bir düşmanın doğru şahitliğidir. O, hicri 12. asırda yaşamış islam toplumunun konumunu ve müslümanların nasıl ve ne kadar gerileyip, bozulduğunu net bir şekilde tasvir etmiştir.²⁵

Emir Şekib Arslan bu tarihçi hakkında : Eğer islam filozoflarından biri, bu son asırlarda islam aleminin içine düştüğü vaziyeti tasvir etmek isteseydi Amerikalı tarihçi Studard gibi her şeyi yerli yerinde, gerçekçi ve canlı bir halde anlatamazdı diyor.

Evet Necd ve Arap yarım adası da islam aleminin bu acı halinden payına düşeni almıştı; orada da batıl hakka galip gelmiş hurafe ve

²⁵ Hicri 1404 yılı, cemadil üla ayında ukaz gazetesinde yayınlanmış olan ve harem imamı şeyh Abdullaha ait olan makaleden alınmıştır.ayrıca bak : (imam Muhammet bin Abdulvahhab) : Abdullah bin ruveyşid (2/ 245-246) o da (Hadaratu el-alem el-islami) kitabından naklen alınmıştır.

bidatler yayılmıştır. Alimler vardı ama onlar insanları doğruya çağıracakları yerde, onları dalaletle sürüklemiş ve inançlarını ifsat etmişlerdir.

Necd li iki tarihçi olan : Hüseyin bin ğannam el-ahsai sonra en-necdi (vefatı 1225 h.) ve Osman bin beşir (vef: 1290 h.) o dönemde Arap ve diğer islam beldelerinde özellikle necd bölgesinde insanların inanç ve ibadetlerinde içerisine düştükleri vahim durumu örneklerle anlatmışlardır. Onlar Necd bölgesinde yaşamaları itibariyle olayları yakından takip etmiş ve duruma vakıf olmuşlardır.

İbni ğannam, şeyhin davetini ta başından itibaren görmüş, onun davetini, insanları etkileme sanatını ve kendisini davetine adadığını görmüş, onu ve davetini sevmiş, sırf onu kaleme alabilmek için yöresini terk ederek, şeyhin yöresi olan Dıriyya ya göçmüş ve orada ölmüştür. Yazdığı tarih kitabından onun Arap bölgesini genel zikredip, Necd üzerinde durduğunu görmekteyiz.

O dönem insanının putçu zihniyetini onların Zeyd bin Hattabin kabrinin üzerine kubbe yaparak, nasıl sapıklığa düştükleriyle anlatmıştır. Bu sahabenin mezarı diğer bir çok sahabinin mezarıyla birlikte- riddet savaşlarında öldürülmüşlerdir.- Riyat yakınlarındaki el-cubeyl beldesindedir. Daha sonra insanların oralarda kabirlere yönelerek onlardan dua, şefaet istediklerini, onlara adaklar adayıp, Allahı bırakarak onlara yöneldiklerini, onlardan bereket beklediklerini v.b. şirklerle düştüklerini belirtmiştir. Hatta insanların bununla da yetinmeyip ağaç taş ve şeytanlara bile yöneldiklerini yazmıştır.²⁶

Hem İbni ğannamın hem de onun halefi ibni beşirin yazdıklarından-ikisi de olayları yakından görüp yaşadıkları için- o dönem Necd bölgesinin de diğer İslam beldelerinin akibetine uğradığını, maslahat sahipleri ve tarikat şeyhlerinin orada da tahribat yaparak, ortaya attıkları hurafelerle insanların akidelerini nasıl bozduklarını anlıyoruz.²⁷

Ve işte buradan şeyh gayrete gelerek İlmini pratiğe geçirmiş ve islam risaletinin edasına başlamıştır. Zira o ilmin amele aktarılması ve insanlara gizli meselelerin de onlara açıklanması gerektiğini görmüştür. İnsanlar böylelikle dinlerini öğrenecek, tehlikeli ve yanlış şeylerden uzaklaşmış olacaktır. Çünkü islam adına dine öyle şeyler sızdırılmış ki, onlar adeta dinden birer parça oluvermiş, akide diye bir şey kalmamıştır; zira maslahatçı alimler, kibirli cahiller, sofist tarikatçılar el ele vermiş, dinin aslını ve akideyi ifsat ederek veya gizleyerek insanları islam şeriatının gerçeklerinden uzaklaştırmış, onları dünyevi arzularını tatmin edecek ve onlara kul köle olacak şekilde yönlendirmişlerdir.

²⁶ Bak (Tarih ibni ğannam) : 1-185.

²⁷ Bak:Tarih İbni Beşir (Unvanul Mecd fi tarihi Need): (1/ 34-35)

Hal böyle iken şüphesiz yakinen bilinen o ki; bu mübarek ıslahatçı selefi davetin karşısına bir çok düşman ve hasım dikilecek, makam-mevki-konum ve çıkarlarını kaybetmemek için onunla savaşacaklardı.

Ve olan oldu: şeyhi ve davetini olmadık şeylerle itham ettiler, onu iftira ve yalan oklarına hedef seçtiler, olmadık lakaplarla onu karalamaya çalıştılar.

Bu, her yeni oluşuma ve insanların alışa geldiği, onunla yatıp-kalktığı, onunla konuştuğu şeylere karşı vuku bulması kaçınılmaz bir haldi. Tıpkı eskiden Arap cahiliyesinin Nebi (sav) e dediği gibi: (Babalarımızı bir din üzerinde bulduk, biz de onların izlerine uyarız, derlerdi.) (Zuhruf:23)

Fakat böyle bir anlayış, imtihan dönemi bitip, uzun süren karışıklık ve düzensizlikten sonra yapılan münakaşa, tartışma, mücadele ve görüş alış verişinden sonra her şey apaçık ve katı delillerle ortaya çıkarıldığı için makbul değildir.

Sükünet içerisinde sürdürülen yazışmalar, belli konular içeren teklifler, ölçü sahibi değerli alimlerin Mekke'de bir gurup davet alimleriyle yaptıkları faydalı oturumlar; şeyh Muhammet bin Abdulvahhab (rh)'ın yoluna devam eden İmam Suud bin Abdulazizin yeni bir şeyi getirmediğini, davetinde Rasulullah (sav)'in sahih sünnetine aykırı bir şey bulunmadığını, şeyh Muhammedin kitaplarında Kuran ve sahih sünnetten başka bir şeyle yazdıklarını delillendirmeye yönelmediğini, o dönemde Mekke alimleriyle Necd alimleri arasında vuku bulan tartışmalarla isbat edilmiştir. Ayrıca bir yandan ibni Suud ve Necd alimleri arasında, bir yandan da onunla Mağrip alimleri arasında da bu tür diyaloglar gerçekleşmiştir, (1226 h.) ve bunlar Mağrip tarihinde kaydedilmiştir.²⁸

Bu bölümde şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın daveti ne düşmanlık yaparak Necdi terk eden ve gittikleri yerde yalan ve iftiralarla bu mübarek daveti karalamaya çalışan, kötü niyetli bazı Necdi alimlerin isimlerine değineceğim. Zira onların bu kampanyalarından uzaklarda ki bir çok insan etkilenmiş ve yalanlarına inanmışlardır. Halbuki onlar bu anlatılanlar dışında bu davetten bihaber diler. Ve kendilerine anlatılan yalan ve iftiraların sebebini de ne idrak etmiş ne de nedenini öğrenmişlerdir. Böylece şeyh Muhammet ve davetine bu nazarla yaklaşmışlardır.

Uzaktaki islam diyarlarında yaşayan alimlere özür payı bırakıyoruz, zira onlara şeyh Muhammetle aynı bölgede yaşayan bazı insanlar gelmiş onu ve davetini hevalarına uyacak şekilde anlatmış bölgede

²⁸ Bu konuda bak: (El-İ lam bimen halle bimerakişe ve eġmat min el-alam) adlı kitaba: (10/70-71)- (el-istiġsa liehbar duvel el-maġrib el-aksa) adlı kitap! (8/120-122)- (el-beyan el-mufid fima ittefaka aleyhi ulamau Mekke ve Necd min akaid et-tevhid) adlı kitap.1. bas. 1244 H.

bulunan sömürgeci bazı devletlerde bunu fırsat bilerek ortalığa yaymış ve işin içine haset, taassup, ihtilaf v.b. hastalıkları da katarak alimleri birbirine düşürmüşlerdir.

Bu konuda beni yazmaya sevk eden bir başka olayda: Mağrip'te ki kardeşlerimizin çokça kendisine rağbet ettikleri, Maliki mezhebi üzerine yazılmış eski bir fıkıh kitabı oldu. Bu kitap Beyrut taki (Dar el-ğarb el-islami yayın evi tarafından yeniden basıldı. Kitabın ismi (el-miyar el-marib vel-cami el-mağib an fetavi ulama afrikiya vel-endülüs vel-mağrib) yazarı: Ahmet bin Yahya el-venşerisi. Dar el-ğarb el-islami, kitabı H: 1401, M: 1981 yılında Beyrut ta yayınlandı. Bu kitabın 11. cildinin 178. sayfasındaki bir soru şeklindeki başlık dikkatimi çekti, ibare aynen şöyle: Vahhabi mezhebinin tabilerine nasıl muamele edilmelidir???!!

Gerçektende dikkat çekici bir soru. Zira şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın (rh) yenilikçi, ıslahatçı ve islam inancını düzeltmeyi hedefleyen daveti ancak düşmanlarının ortaya attığı bu isimle biliniyordu. Hatta ona yakınlık duyanlar, onun menheci üzere yürüyenler, şeyhin kim olduğunu ve davetine nerede başladığını bilmeseler de???! Aynı ithamdan onlarda nasibini alıyorlardı.

Böyle bir isim sırf insanların nefretini çeksın diye ortaya atılmıştı. Sofist tarikatlar ve maslahatçılar bu lakabı kullanarak, insanlara da yaydılar. Hedefleri müslümanların saflarını bölmek ve onları Rasulullah (sav) ve dört halifesinin menheci üzere hareket ederek, hakiki dinlerini öğrenmekten uzaklaştırmaktı. Bilindiği gibi Al-Suudun da desteğiyle Necd de güçlenen bu mübarek davetin ortaya çıktığı yıllarda, batıl sömürgeci güçler islam diyarlarında cirit atmaktaydı. Hedefleri bölüp yutmaktı. Bu hal Müslümanların birliğini parçalama hırsıyla tutuşan İslam düşmanlarının hevalarına uymuş ve hoşlarına gitmiştir. Zira onlar bununla Müslümanlar arasındaki sevgi ve kardeşlik bağlarını, dinlerinin gereğinin aksine rahatlıkla koparacak ve onları bir birlerine düşman edeceklerdi. Allah (cc) Hucurat 10 da (Müminler ancak kardeşirler, Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allahtan korkun ki esirgenesiniz.) buyurur.

Hadiste de: (Müminlerin sevgi, merhamet ve ilişkilerinde ki misali bir vücudun misalini andırır. O vücudun bir organı rahatsızlandığında vücudun tümü uykusuzluk ve ateşlenmeyle ona katılır.) buyrulur.²⁹

Bütün bunları sadece Müslümanların safında düşmanlık ve kızgınlık ruhunu ateşlemek için yapıyorlardı; çünkü onlar bir yandan din ile ilgili bir kelimenin bırakacağı etkiyi öte yandan o dönemde ki islam aleminin düştüğü ümmülük hastalığını gayet iyi anlamışlardı. İnsanlar okuyup gerçekleri görmekten yoksun olduğu gibi, dinlerini de ancak

²⁹ Müslim rivayet etti. (Kitabul birr vessıla veladab babu teracim) no: 5286.

devletin alim diye başlarını diktiği kimselerden öğreniyorlardı.hakkı savunan ve ortaya koyan alimler bulunmasına rağmen, basiret sahibi de olsalar elleri kısa olduğundan (güçsüzlüklerinden) ellerinden bir şey gelmiyordu.

Mekke haraminin imamı ve hatibi şeyh Abdullah bin Abdulgani hayyat (rh) her Salı günü ukaz gazetesinde makaleler yazardı. Bu yazılarından birinde, Ahmet ali el-kaziminin kaleme aldığı bir kitapta, geçen Harfurt Braycıs adında ingiliz bir subaydan bahsetmişti. Bu subay hicri 1199-1209 yılları arasında siyasi bir vekil olarak Irakta kalmıştır. İmam Muhammet döneminde yaşamış bu subayın, prens Suud bin Abdulazizle bağları vardı. Prens Suud 1218 h. yılında babasının öldürülmesi üzerine birinci suudi devletinin üçüncü hakimi olmuştur. Bu subayın vahhabilik hakkında yazdıkları tarihi bazı gerçekler şunlardır- olduğu gibi aktarıyoruz:-

Bab-ı ali, ibni Suud hakkında onun medine ziyaretçilerini Medineye sokmadığını yaymıştır. Fakat gerçek olan şu ki; o insanları Peygamber kabrinin önünde şirki fillerden menetmiştir. Tıpkı insanları velilerin kabirlerine ibadetten men ettiği gibi!

Bu nedenle insanlar o dönem yetkililerinin sözlerine kanarak vahhabiliğin veya şeyh Muhammet bin Abdulvahhab ın selefi davasının küfür olduğunu ve ona uyanlarında kafir olduğunu zannettiler.

Fakat gerçek o ki, bu düşüncüyü inceleyen ve ona gereken önemi veren herkes, şeyh Muhammet ve tabilerinin Kitap ve sünnetten başka kendilerine bir dayanak seçmediklerini görecektir.

Fıkıh ta Hanbeli mezhebine uymuşlardır, yoksa bazılarının insanları onlardan nefret ettirmek için onlara beşinci mezheptenler dedikleri gibi değillerdir. Hanbeli fıkhı daha şeyh Muhammet doğmadan bir asırdan fazla bir zaman önce Necd bölgesine ulaşmıştı. Daha önce Maliki ve Hanefi yaygın mezhepler iken, Dımaşktaki (Suriye) salihiye medresesinden ve Mısırdaki medreselerde okuyup dönenlerin çalışmalarıyla Hanbeli mezhebi yaygın hale gelmiştir.

Berhardt, vahhabilik hakkında yayılanların tek nedeni; bu davanın gerçeğinin anlaşılamamasıdır, bu davanın hedefi bulandırılan İslamın yeniden durulandırılmasıdır.derken ne kadar da doğru söyler. Bu sözler İslam dini olarak seçmemiş olsa da, bir insan olarak yaşadığı gerçekleri ve konumu dile getiren insafli bir insanın itiraflarıdır. Buna benzer bir diğer yazar Menh Harvindir, ingiliz yazar Kent Valyz'a reddiyesinde aynı gerçekleri dile getirir. Yine Amerikalı araştırmacı Losrup Studart, İslam aleminin konumu adlı kitabında aynı düşünceleri paylaşır.

Alman oryantalist Karl Brukilman İslami toplumların tarihi adlı kitabının 4. cildinde bu hareketi detaylı bir şekilde inceler.

Alman tarihçi Dakobort Fonmikos, Abdulaziz adlı kitabında buna değinir. Kitap 1953 yılında Almanya da basılmıştır.

Bir gurup Oryantalistin telif ettiği, Batılı gözüyle İslam adlı kitapta Dilfort Kantul aynı konuya değinir.

Fransız bilgin Bernard Luvis, tarihte araplar adlı kitabında,

Avusturyalı oryantalist Cold Zehyr İnanç ve şariat adlı kitabında,

İngiliz oryantalist Cip, Muhammedilik adlı kitabında,

Fransız oryantalist Sidu- Genel arap tarihi adlı kitabında,

İngiliz bilgiler ansiklopedisinde şu bilgiler yer alır: Vahhabilik; İslamda temizleme hareketine verilen isim. Vahhabiler sadece peygamberin öğretilerine uyar, gerisini ihmal ederler. Vahhabilerin düşmanları, gerçek İslamın düşmanlarıdır.³⁰

Bazı islam ülkelerinde insaflı, Müslümanca hakkı savunan sesler yükselmiştir. Zira şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın daveti insanlara ulaştırılması gereken bir haktır.

Şeyh Muhammet beşir es-sehsevani el-hindi, (insanın dehlân vesvesesinden korunması) adlı kitabında.

Şeyh Muhammet şükrü el-alusi el-ıraki, Necd tarihi hakkında telif ettiği kitabında.

Şeyh Ahmet bin Said el-bağdadi el-ıraki (Nedim ul-edip) adlı kitabında .

Şeyh Cemaleddin el-kasîmi, şeyh Abdurrezzak el-beytar, şeyh Tahir el-cezairi, şeyh Muhammet Kamil el-kassab gibi şahsiyetler Şamda ondan ders almışlar ve onun hak üzere olduğunu görünce öğrendiklerini Şam toplumuna öğretmişlerdir. Nitekim dönemin siyasi gücü olan Osmanlı birimleri, hareketin önde gelen şahsiyeti Cemalettin el-kasîmiyi mahkemeye sevk etmiştir, (yıl 1908 de) Ancak mahkemesi beraatıyla bitmiştir.

Ayrıca bununla birlikte bir çok alimde bu konuda aynı şeyleri desteklemiştir:

Muhammet Reşit Rıza (Muslih ve Mukallidin mücadelesi) adlı kitabında, (Vahhabiler ve hicaz) adlı kitabında, ayrıca konuyla ilgili menar dergisinde yayın ladıkları.

Muhammet Kürt Ali, Şekib Arslan, Filib Hatta, Emin Said, Ali Tantavi, Ezzerkeli, Muhammet cemil Beyhim, Ömer ebu Nasır, Abdul-Muteal es- saidi (el-müceddidun) da, Hamid el-faki(vahhabilik davetinin etkisi) nde, Abdulaziz Bekr (Arap edebiyatı ve tarihi) nde, Mustafa el-hafnavi, Dr. Ahmet Emin (ıslah liderleri), Muhammet kasım(Avrupa tarihi), Menna el-kattan (islam daveti), Abdülkerim el-hatip (Muhammet bin

³⁰ Bak: Abdullah bin Ruveyşidin, Muhammed bin Abdulvahhab adlı kitabı: (2/ 344-345) onların sözlerine yer vermiştir.

Abdolvahhab), Muhammet Ziyaüddin(Kuveyt İrad dergisinde, yıl 1373H.) Dr. Muhammet bin Abdullah Madi (İslam aleminin konumu), Ahmet Hüseyin (Arap yarım adasında gördüklerim) bu kitabı 1948 yılında hacdan döndükten sonra yazmıştır.el-Akkad (20. yüz yılda İslam), Taha Hüseyin hicri 1354 te yayınladığı bir araştırmasında (Arap yarım adasında edebi hayat) ³¹, şeyh Ahmet İbn Hacer el-kadi, Katarda (şeyh Muhammet bin Abdolvahhab) adlı kitabında, Mesud En-nedevi (İftira edilen mazlum bir müslîh), Dr. Muhammet Cemil Gazi (12. yüz yıl müceddidi), Emin Said (imam Muhammet bin Abdolvahhabın hayatı) Müslim el-cüheni (şeyh Muhammet bin Abdolvahhabın hareketinin İslam alemindeki etkileri), şeyh Dr. Salih bin Abdullah el-abbud (Muhammet bin Abdolvahhabın selefi akidesi) adlı kitabında ve daha niceleri.

Bu selefi tecdid hareketini yakından inceleyen herkes, Vahhabilik ismini bu davete düşmanlık yapanların verdiğini görecektir. Zira bu hareket Arap yarım adasında ortaya çıkmış, Allahın dinine olan gayretinden, bu dine karıştırılmış yanlışları izale etmeyi kendine hedef seçmiştir. Özellikle tevhid inancı sarsılmış, insanlar yaratılanı yaratıcıya ortak kılıp, onu Allaha ait işlere karıştırmış ve şirkin zirvesine çıkmışlardır.Bu hal şüphesiz şu hadisi kudsîde gelen manayı tamamen nef yediyordu. Yüce Allah : (Ben kendisine şirk koşulanlardan en beri olanım. Kim bir amel işler, onda başkasını bana ortak ederse, onu da şirkini de terk ederim)buyurur.³²

Sebebi müsebbibe bağlama babından, bir uzun zamandan beri insanların zihinlerin meşgul eden soruları çözme açısından şunu deriz:

Bu davetin hasımları, insanları ondan nefret ettirmek ve onu kötü göstermek için istilah olarak ona vahhabilik lakabını verdiler. Onlardan sonra gelenlerde onu yuttular. Bu konuda ilk harekete geçenler İslam dinini berrak özünden uzak yaşayan sofist tarikatlar ve devrişler oldu. Zira onlar insanların dinlerini öğrenip, yaratıcılarına gereği gibi kulluk yapmaları gereğinden ve İslamda ruhbanlık yoktur. Gerçeğinden uzakta yaşıyorlardı. Çünkü bu tarikatları ellerinde bulunduran bazıları şahsi menfaatlerine bakıyor, elde ettikleri dünyevi maslahatları yitirmek için mücadele veriyorlardı. Bunlar İslam şeriatının öğretilerinin her şeyden yüce olduğunu ve amelinde sırf Allaha has kılınması gerektiğini unutmışlardı.

Arzu ettiklerine ulaşmada silahları: halkı yanıltma, devletin nazarında onu yanlış ve tehlikeli göstererek, bu yeni yükselen sesin bir gün kendilerini galip geleceğini söyleyerek onları korkutmaları. Bu İslam düşmanlarının da hoşuna gittiği için onlarda hemen buna alet oldular; zira

³¹ Aynı eser: (2/260-275) onların sözlerine yer vermiştir.

³² Müslim: Zihyr bin Harptan rıyanın haramlığı babında tahric etti. Sa: 291 kudsi hadisler.

onlar hedefi Müslümanların vahdetini parçalayıp, aralarına şer tohumları ekmekti. Onlar bu söylentilerin yayılmasıyla İslam saflarında olacakların tehlikesini aynı zamanda Müslümanların dinlerine olan hamasetlerini ve kendilerinin de İslam ülkelerini ele geçirip arzularına ulaşma planlarını gayet iyi düşünüp inceliyorlardı.

Bu konuda her ne kadar yazan insan çok olduysa da- Allah yazılarını Müslümanlara faydalı kılsın, yanlış yolda olanları doğru yola döndersin, Allah subhanehu buna kadir olandır.- benim dikkatimi çeken ve bu konuda yeniden yazmaya iten neden; Maliki mezhebi üzerine yazılan eski bir fıkıh kitabı oldu onda en çok dikkatimi çeken şey: Vahhabilik mezhebini seçenlerle nasıl muamele edilmelidir??? Sorusu oldu.³³

Sorunun metni okuduğum şekilde şöyle yazılıydı:El-lahmi, bir dönem Müslümanlar arasında oturup daha sonra mezheplerini açığa vurarak bir mescit inşaa eden elvehbiyyeden olan bir kavimden soruldu...sorunun sonuna kadar ne geldiyse şöyle bitirdi: Allahın kendilerine yer yüzünde güç ve kuvvet verdiği kimseler onlara karşı gelip, dövmeli ve tövbe edinceye kadar onları hapsetmelimidir??

Cevapta fazlaca bir şiddet göze çarpmakla birlikte, bu fırkadan da ayırmamış. Bu fırka hicri 38 yılında Ali bin ebi Taliple Nehrivanda girdiği savaşta ölen Abdullah bin vehb er-rasibi el-hariciye³⁴ nisbet edilebileceği gibi, her hangi bir zaman ve mekanda her hangi birine de nisbet edilebilir. Orada bundan başka bir şeye işaret yok. Hatta Faslı bir kardeş, başkalarının da anladığı gibi buradan kastın : şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın daveti olduğunu anlamış. Zira çokça konuşulup, hatırlatılan şey, araştırılana hep galip durumdadır. Bu kardeşimiz belli bir ilmi kariyere sahipti kendisiyle başlattığımız diyalog sayesinde bu düşüncesinden döndü elhamdulillah ve bizde bu risaleyi onun arzusu üzere yazdık.

O da başkaları da mazur görülebilir. Zira her yönden bu davete hücum edilmekte ve onu savunanlar da azdır. Bu isim her tarafta yayılmış, ayrıca Fas alimlerinin bu isimle ibadi, harici, rüstemi vahhabilik hakkında verdikleri eski fetvalar insanları bu isimden nefret ettirmiş ve tabilerini de tekfir etmeye kadar varmıştı. Çünkü bu konuda fetva veren sadece el-hami değil, şeyh es-seyveri gibi daha niceleri fetva vermiştir.

Bu nedenle bende burada öncelikle soru soranı ve cevap vereni ilgilendiren bir konuya açıklık getirmek istedim. Böylece hem ortadaki anlaşmazlık giderilecek, hem de çoğu insanların anlamakta güçlük çektikleri noktalar gün yüzüne çıkmış olacaktı. Bunu sadece ilmi emanet ve bilgilerin güvenilirliği babından yaptım. Zira bu yanlış anlayış beraberinde bir çok

³³ Bu araştırmanın 15. say. Bak.

³⁴ (el-Kamil) libnil esir : hicri 38 yılının olaylarına bak.

olumsuzluklarda getirmiş, selefi bir dava olan bu hak davaya da bu hazır biçilmiş kaftan giydirilmiş ve iş çıkırından çıkartılmıştır. zira bu hak dava onların anlata geldikleri vasıflardan biridir.

Vahhabilik Veya Vehbilik Kim Onlar..

Hicri 2. asırda vahhabilik adı verilen bu fırka Abdulvahhab bin Rüstem tarafından Kuzey Afrika da yayılmıştır. Bu fırka kurucusunun adına nisbetle isimlendirilen ve adı Abdullah bin vehb er-rasibi-bu nedenle kimileri rasibiye fırkası demişler-olan harici ve ibadi bir fırkadan türemiştir.

O dönemde Mağripte, Ehli sünnet çoğunlukta idi yeni türeyen bu fırka, akidelerine ters şeyler yayınca, dönemin Mağrip ulaması onları tekfir etmişlerdir. Bunu onların eski fetvalarında görüyoruz.

Bende bundan dolayı kaynağına inip gerçekleri öğrenmek istedim. Ve ilk olarak sorunun kendisine yöneltildiği Ali bin Muhammet el- haminin hayatını inceledim ve onun Kayravan asıllı, Maliki mezhebi fakihlerinden ve hicri 478 yılında Sefakiste ölen bir insan olduğunu buldum.³⁵

Ahmet bin Yahya el-venşerisi adında ki müellif ise elmiyar adlı eserin her cildinde ve isminin hem altına onu hicri 914 te Fas ta öldüğünü yazmıştır.

Buna göre selefi ve doğrulayıcı bir davetin sahibi olan şeyh Muhammet bin Abdulvahhab henüz Nect te dünyaya gelmemiştir. Zira o hicri 1115 yılında uyeyne denilen şehirde doğmuş ve imam Muhammet bin Suudla da hicri 1158 de Diriyada davetine başlamıştır.

Bu durumda sorulan bu soruya cevapta ki hal ve sahipleri el-lahmiden 600 yıldan fazla bir zaman önce yaşamış ve 200 yıldan fazla bir zamanda müellifi olan el-venşerisinin vefatından önce yaşamışlardır.

Bu her iki hal de, mukarene yapıp, işleri yerli yerince yapmaya çalışanların zihinlerini karıştırmaktadır. Bu hal beni eski Mağrip kaynaklarını incelemeye itti. Onların bu mezhebi nerede ve nasıl bulduklarını araştırdım. Zira bu karmaşanın giderilmesi şarttı. Bu da maksadın bilinmesi veya diğer kitaplarda olup burada geçmeyen tamamlayıcı bilgilerle mümkün olabilirdi. Özellikle bu soru ve cevabı elvenşerisinin sözünde bir kez el-vehbiyye, bir kezde el-vahhabiye diye geçtiği halde, ne yazar ne de yayıncı her hangi bir açıklama yapmamıştır. İşte bu hal, bu konunun bir çok Mağrip kaynaklarında _ özellikle akide ile ilgili olanlarda _ buna benzer veya daha başka bilgilerle geçebileceği fikrini uyandırdı bende.

Tarihi olayları kaynaklarına bağlama babından birde okuyucuları kaynaklardan geçen daha geniş bilgilerle buluşturma açısından, bu konu derin bir tarihi araştırma gerektirmektedir. Zira ancak bununla

³⁵ Bak: (Elhulel es-sundüsiyye) sa:143, (el-alam) zerkeli (0-148)

Müslümanların arasında fitne ve fesat tohumları ekip, onları islam toplumunda yapılacak her yenileme ve akidevi durulanma hareketinden nefret ettirmelerinin peşinde olan islam düşmanlarının gerçek yüzünü görebiliriz. İslam düşmanları, islam gerçeğini ve onun tabileri tarafından iyice anlaşılırsa onlara ne tür vahim sonuçlar doğuracağını, onlar birbirine kenetlenip, kardeş olduktan sonra, orada onlara yer kalmayacağını onlar gayet iyi hesaplıyorlardı. Buda Rasulüllah (sav) şu kavlinin habercisiydi. O (sav): (Bana verilen şu beş şey, benden önce hiç bir peygambere verilmemiştir) ve onlardan: (Korkuyla bir aylık mesafede zafere ulaştırıldım.) haberini zikretti.(Buhari_ Müslim).

O hal İslam düşmanlarının , Müslümanların beldesine bir yol bulup, onların elindeki hayırlardan faydalanmaları kaçınılmazdı. Bunu da ancak her zaman alışageldikleri (**böl ve yut**) oyunu ile ancak başarabilirlerdi. Onların Müslümanların üzerine çullanıp, onları diledikleri gibi yönetip, ülkelerinde ki hayırları kendi hesaplarına çevirmeleri; ancak Müslümanların buna fikren hazırlanmasıyla bu da, onlar arasına fitne ve ayrılık tohumlarının ekilmesi, aralarında birbirinden nefret ettirecek sebep ve olay oluşturmakla gerçekleşebilirdi.

İslam düşmanları, her söze kulak kabartan şeytana benzerler: o bir söz işittiğinde onu bire bin katarak ve ortalığı fitne, fesat ve yalan yağmuruyla birbirine katarak anlatır.

Bütün bunları, bazı tarihi belgelerden ve bu araştırmam esnasında gözüme çarpan geçmiş zaman diliminde meydana gelmiş olaylara dayanarak söylüyorum. İşte Kuzey Afrikada yayılan Vahhabilik fırkasıyla ilgili araştırmamda önüme şu gerçekler çıktı:

BİR: (Büyük Mağrip) adlı kitabın 2. cildinde, Dr. Abdulazizin hazırladığı, Abbasiler Asrı bölümünde şunlar geçer: Mağribin Tohort şehrinde Rüstemilik devletinin temellerini atan Abdurrahman bin Rüstem ölümüne yakın (171H.) Rüstemilik devletinin ileri gelen 7 kişisine devleti bırakır, bunlar arasında Abdulvahhab ve yez.d bin Findik de vardır. Abdulvahhaba beyat gerçekleşir. Bunun üzerine onunla İbni findik arasında anlaşmazlıklar başlar.

Daha sonra ibni Rüstem ve tebasının diyaneti olan ibadilik, Maşrikten Mağribe geçmesiyle iki kısma ayrıldı. Biri Abdulvahhab bin Abdurrahman bin Rüstemin fırkası olan Vahhabilik diğeri Nekkariye fırkası. Aralarında baş gösteren savaşlar Nekkariye fırkasının lideri İbni kindirin ölümü ve fırkanın hizmetiyle son buldu. Nekkariyenin bu zayıf halinde onlara elvasiliyye elmutezile fırkası katıldı.

Abdulvahhab hayatının sonlarına doğru hacca gitmek istediye de, ancak tebası ona engel oldular ve onu bekleyen Abassi tehlikesinden korumak için (Nufüse) de kalmasını öğütlediler.

Rüstemilik devletinin kurucusu Abdulvahhab -Kuzey Afrikada geniş bir alandaydı- hicri 211 yılında öldü.³⁶

İKİ: Fransız yazar şarlı enderi, (Kuzey Afrika tarihi) kitabında- arapça çevrisi Muhammet Mezali ve Beşir bin Selame- Haricilerin memalikinden bahsederken, Rüstemilik devletinin memleketi olan Tahort tan da bahseder. Onların inançlarına, genişlemelerine, tarihi değerlerine ve adını kurucusu olan Abdulvahhab bin Abdurrahman bin rüstem den aldığına, ve kendi milletine muhalefet olarak almışlar. Geniş yer verir.³⁷

ÜÇ: Yazar Ferdebil de (Kuzey Afrikada İslami fırkalar) arapların fethinden günümüze adlı kitabında ; Abdullah bin vehbe nisbet edilen harici Vahhabiler, ibadi haricilerdir. Ali b.n Ebi Talip (rh) Nehravanda onlarla Svashmıştır. Bu kitabı bir çok konuda Fransızcadan Arapçaya Abdurrahman bedevi çevirmiştir.

Bölünmeleri hakkında ise şöyle der: Mağribin ibadileri merkezi Tahorttu, orada rüstemilik devletini kurmuşlardı. En şiddetli taassuba sahip olan fırkaydı.

Fırkası vahhabilikle isimlendirilen, Abdulvahhab bin Rüstem- mezhepte yaptığı değişiklikler ve inançlardan dolayı bu isim verilmiştir- ve tebasından bahsederken ; onların ibadilerin en takvalıları olduklarını ve şiaıy onların Ehli sünneti kerih gördükleri kadar kerih görürlerdi.³⁸

DÖRT: Ez-zerkeli (el- alam) de yaklaşık on kitaptan alıntı yaparak el ibadiye fırkasını anlatır. Ayrıca Cezayirdeki (Teyhort) rüstemilik devletine de değinerek, bu Abdulvahhabın ibadi rüstemiliğinin ikinci imam olduğunu, Fars asıllı olduğunu ve daha babası hayatta iken imamlığa aday gösterildiğini, babasın kurduğu şuraya babasının vefatından yaklaşık bir ay sonra atandığını (171h.) ve daha önce hiç bir ibadi için toplanmayan büyük bir gücün etrafında toplandığını, alim ve fakih olduğunu, cesaretinden dolayı savaşımlara bizzat iştirak ettiğini, bir çok menkıbelere sahip olduğunu ve bu halinin ölümüne kadar sürdüğünü söyler vefat tarihi ihtilaflı olmakla birlikte, ez-zerkeli vefatının (h.190) yılında olduğunu söyler.³⁹

Bu anlatılanlardan adı geçen bu fırka hakkında, yerli ve yabancı (Fransız) kalemlerden çıkan bir çok bilginin varlığını öğrendik. Bunların bir kısmını gözden geçirdiysek de çoğunu okuyamadık; çünkü Abdulvahhab er-rüstemi, Tahortu fikri bir merkez haline getirmiş, önce ehli sünnet ulamasıyla cedel kapısını açmış ardından şia ulamasıyla.... şiiler hicri

³⁶ Bak bu kitabın (2/551-557) Dar ennahda el Arabiyye Beyrut baskısı.

³⁷ Aynı eser (2/40-50) ve diğer sayfalar.

³⁸ Bu kitabın (140-152) say. Bak.

³⁹ Bak. (El-alam) 4: 333- 334. Dip notta isteyen için yeterli bilgiler vardır.

3. asırda Fatimiler devletini kurmuşlardır. Zira Abdullah eşşii (h.296) da rüstemilik devletine son vermiştir.⁴⁰

İşte bu diyalog mağribin alim ve fakihlerinin ta eskiden beri bu fırkadan ve onun inançlarından bahsetmelerine neden olmuştur.

Sömürgeciler ve maslahat sahipleri tüm bu halleri dikkatle incelemiş ve bunu daha sonraki Müslümanlar arasında düşmanlık oluşturmada bir fırsat olarak değerlendirmiştir. Ve bu eski kaftanı, ayıpları ve olumsuzluklarıyla kendisine tamamen zıt bir davet olan şeyh Muhammet bin Abdulvahhabla (rh) onun ıslahatçı ve selefi davetine giydirmişlerdir. Bununla da kalmamış aynı kaftanı islamın özüne çağıran herkese giydirmişlerdir. Onların amacı, Müslümanları Allahın dinine davet ederken , Rasulülullahın ve ona uyan ilk neslin mübarek yolundan alı koymaktır. Onlar var güçleriyle İslam akidesini yeniden durulayıp, eski özüne dönderecek bu davetin önüne geçmiş, üç asır o, örnek neslin üzerinde yürüdükleri yol ve menheci silindirlerle ezip- yok etmeye çalışmışlardır. Zira o dönemde, ne bidat nede bu tür yanlış ve sapık düşünceler baş göstermemiştir. Ali bin Ebi Talip (rh) döneminde İslamın menhecinden uzaklaşan bazı fırkalar görülmüş ve o (rh) da yine Muhammedi risaletin menhecine ittibaen kılıcını onlarla savaşmak için çekmiştir.

⁴⁰ Bak. (el beyan el mureb fi ahbar el endülüs vel mağrip) 1: 197. orada Abdulvahhab, Abdulvaris olarak isimlendirilmiştir.

Sömürgeciler ve bu davete karşı duruşları:

İslam düşmanlarının adeti olduğu üzere onlar direk islami karşılarına almazlar buna güçlerinin yetmeyeceğini iyi bilirler zira delilleri çürük ve boştur. Fakat onlar İslama intisap eden bazı toplulukları köprü olarak kullanır,onlar adına şüpheler yayarak hedeflerine doğru yol alırlar.Zira haclılar ve İslam düşmanları tarih boyunca Endülüste, Şamda, Osmanlı Avrupa savaşlarında ve daha nice yerlerde ve konumlarda, saf ve duru bir islamin ve gayeleri yeryüzünde sırf Allahın dinini yayarak, ihlasla ve canla-başla gayret eden bu dinin tabiilerinin yaptıklarını görmüşler ve onlara karşı durulmayacağını defalarca anlamışlardı. Ve hep kazananlar Müslümanlar olmuştu. O halde onlar için tek yol, İslamı, tabiilerine kötü göstermek, aralarına fitne ve fesat yayarak Müslümanları parçalamaktı.

1- İlk olarak: örneğin İngilizler Hindistanı işgal edip, servetlerini sömürdükleri bir dönemde ki; -onlar bu büyük ve değerli ülkeyi işgal edip, sömürdükleri için övünüp-gururlanıyorlardı. Şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın selefi hareketinin etkilerine rastlamışlardı. Zira Hindistanlılar bu daveti, Ahmet barili lakabıyla meşhur, İslam davetçisi Ahmet bin irfan ve tabiilerinden öğrenmişlerdi. Ayrıca (el-furatfiyin ve tituman) nizar Ali gibi başka hareketlerde vardı.⁴¹

İşte aradıklarını kafir Kadıyanilikte buldular. Zira İngilizler, hedeflerini gerçekleştirecek, tebasını sadece İslamın ismini bilecek elamanların oluşturduğu yeni bir islami vitrine ihtiyaçları vardı. Çünkü onlar yeniden filizlenerek, insanları gerçek dinlerine döndüren şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın bu davetinden rahatsız olmuş ve bir an önce onu ortadan kaldırmak için planlar yapmışlardır. Çünkü onun daveti İslamın saf kaynakları olan Allahın kitabı ve rasulü Muhammet (sav) in sünnetineydi. Bundan dolayı bu daveti durdurmak için, bu yolda nice mallar ve gayretler sarf ettiler. Hindistandaki İngiliz hükümeti sözcüsü, 47. tümen komutanı, İngiliz subay Sadler in Hindistandan Riyada yaptığı zorlu ve meşakatli yolculuk her şeyi açıkça ortaya çıkarmıştır. Zira o, İbrahim paşa aracılığıyla yıktırdığı Diriyyanın enkazları önünde durmuş ve yarımadada müslümanları uyandırmaya çalışan islami hükümetin yok oluşunu ve aynı zamanda selefi davanın merkezini bizzat kendi eliyle yıkmak ve nefsinin rahatlatmak istiyordu. Zira bu davet, İngilizleri ürkütmüş ve onlara sömürgelerinin ellerinden gideceği korku ve dehşetini

⁴¹ Bak: (şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetinin Arap yarımadasının dışında yayılması) muhammed kemal Cuma sa:63-87 Diriyah dergisinde: Hint müslümanlarının kral Abdulaziz ile bağları (yıl:1, sayı 3-4. faysal dergisinde: Hintteki hadis ehlinin kral Abdulazizle alakaları, Ramazan 1419 h. Ayrıca bak: Dr. Salih bin Abdullah el-abbud (Muhammed bin Abdullahın selefi akidesi) İslam üniversitesi baskısı.

yaşamıştır. Bu subay, yolculuğunu, çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu bir kabile ile yapmıştır. Yine bu yolculuk Müslümanları uyandırıp, birleştirecek bu davayı yoketmek için kimlerin birbirlerine hangi hırs ve ilgiyle destek verdiğini ortaya çıkartmıştır. Aynı zamanda İngilizlerin İslama olan kinlerini de gün yüzüne çıkarmıştır. Zira o İngilizler, yıllarca Hristiyan kiliselerinde acımasız ve hilekar oryantalistlerin düşünceleriyle. Yönlendirilmiş ve İslama saldırmak için planlı tam kindar bir bomba haline getirilmişlerdir.

Sadler 13 Ağustos 1819 da,⁴² yüreğini soğutmak için Dıriyyaya uğramış, oradan da Ali (ra) nin kuyularının orada Medineye yakın bir yerde bekleyen İbrahim paşanın yanına gitmiştir. Sadler, ona hem bu zaferin müjdesini vermek hem de Doğu Hindistan (İngiliz) hükümetinin⁴³ hediyelerini ona sunmak arzusundaydı öte yandan İngiliz hükümeti adına bu davete ve liderlerine gerçekten son verilip, orada ki krala ait merkezin çökertildiğine emin olmak istiyordu (1233h.). zira bu davet İslam beldesinde İngilizlerin ayak attıkları her yere kadar etki etmişti.

Sadler, ğayzını ve kinini intikam alarak söndürdüğünü ve rahatladığını gösteren ibareleri bol tekrarlayarak, şeyh Muhammedin davetine son verdiklerini şöyle dile getiriyordu: (Dıriyyanın çöküşü, Abdullahın oradan çıkarılmasıyla sanırım vahhabiliğin kökleri de sönmüş oldu. Necd'de karşılaştığım her bedeviden onların sünni olduklarını, uzun yolculuklarda ve hatta en zor şartlarda bile farz namazlara devam ettiklerini öğrendim.⁴⁴

Aynı ülkede parçalanmaya yol vermek için şöyle diyor: (şüphesiz bedeviler vahhabiliğe zorla girdiler. Zira o dönemde güçlüydü ve onlara soygun yollarını kolaylaştırmıştı.).⁴⁵

Halbuki Suud devleti kurulduğu günden itibaren, Allaha daveti kendine görev yapmıştı. Şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetiyle (h.1158) de Allahın şeriatı uygulanmış, hırsızın eli kesilmiş ve yolları güvenli kılmıştır. Devletin ilk icraatı, soyguncu ve bozguncuları ortadan kaldırıp malları sahiplerine vermek olmuştur.

Sadlerin burada ki sözleriyle kitabında yazdıkları birbirine zıt ve gerçeği ört-bas etme peşinde, o, gerçekleri çarpıtarak insanların gerçekleri görmesine engel olmaktadır. Zira kitabında Arap körfez ve denizindeki güçlü deniz birliklerinden bahsederken, onların Hindistanda'ki Bombay

⁴² Onun yolculuğu için Enes er-rafinin terc: bak. Tahkik: Suud bin ğanim el-acmi. Sa: (85-87, 96-99)

⁴³ Aynı esar. Sa: (105-110,156-159) İngilizce aslına bak.

⁴⁴ Aynı eser: 149.

⁴⁵ Aynı eser: 150.

şehrine ulaştıklarını orada Doğu Hindistan ve İngiliz hükümetlerine ait bir çok savaş gemisine saldırdıklarından bahseder. Bu deniz birlikleri (el-kavasim) selefi davayı benimseyen ve destekleyen kimselerdi. Onlar İngilizlere karşı geliyorlardı, çünkü selefi dava, ecnebi olan kafir güçlerin ülkeyi istila edip, İslam diyarında nüfuz sahibi olmalarını uygun görmez ve Müslümanları onlara karşı mukavemete çağırır. Zira kafirin Müslüman üzerine velayet kurması caiz değildir. O halde Müslümanlar, ülkelerinde Allahın şeriatını uygulamak için devletin başına geçmek zorundalar.

Sadler adı geçen bu kitabında bu konudan uzun uzadıya bahsetmiş, bir İngiliz İbrahim paşayla görüşmek için gönderdiğini ve bu deniz birliklerine karşı ona anlaşma teklifinde bulunmuştur. Ayrıca İngilizlerin, Arap yarım adasının doğusunda bu selefi davaya destek verenleri ortadan kaldırmak için oynadığı rolden bahseder. Zira insanlar bu dava sayesinde yeniden uyanmış ve Müslümanlıklarının gereğini yerine getirme şuuruna varmışlardır.

Bu adamın İslama ve Müslümanlara olan kinini ve düşmanlığını aşağıdaki konumlarında görmek mümkündür:

BİR: Yemen halkı ile şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın daveti arasına düşmanlık yaymıştır. Bunu şu sözleriyle dile getirir: Halil paşanın Yemene gelmesiyle, son yemenli vahhabi liderde düştü. Bu lider Mahmut bin Muhammettir; elleri zincirlerle bağlı bir halde Hubuka getirilmiş oradan da bir gemiyle Mısıra gönderilmiştir...⁴⁶ onun bu ve benzeri sözlerinden gayesi tek vucut olan bu ümmetin fertleri arasında tefrika sokmaktır. Aynı şeyi Amman ve Arap yarımadasının arasını bozmak için yapmıştır.halbuki gerçek o ki; tüm Arapları onlarla bağlayan yegane bağ İslam ve hepsinin dayandığı tek teşrii masdarları da, Allahın kitabı ve rasulünün sünnetidir.⁴⁷

İKİ: O, gevşekliğin, medeniyette ilerlemeye götürdüğünü, dinin gereklerini yerine getirmekle birlikte nefsin arzularını da yerine getirmeli gibi birbirine zıt düşünceler tasvir etmiştir. Bunu Necd Araplarına anlatırken şöyle bir portreyle çizer: onlar ibadetlerine sıkı sıkıya bağlıdır yolculukları uzun, seferleri ne tür zorluk ve sıkıntılarla dolu olursa olsun yinede Farz namazlarını asla bırakmazlar.

Bir diğer garip zıtlıkta bedevilerle Türkleri karşılaştırmasında; şöyle diyor: Türkler onlardan daha fazla ruhi bir kültüre sahiptirler. Fakat onlar din ve namazların onların rahatını ve keyiflerini bozmasına asla izin vermezlerdi.⁴⁸

⁴⁶ Kitabının: (151-153,148.) say: bak.

⁴⁷ Aynı eser:108.

⁴⁸ Bak: (Arap yarım adası boyunca bir yolculuk):149.

ÜÇ: Medine halkının değerini düşürme girişimleri, onları dilencilik, aç gözlülük v.b. vasıflarla anlatarak kini kusmuştur. Devamla inançları itibariyle bunların hakları kibirli ve zalim olmaktadır. Ama şimdi bunlar hacıların sadakalarıyla yaşıyorlar gibi ifadelerle konuşmasını sürdürür. Şüphe yok ki, tüm bu sözler haçlı kalıntılı zihniyetinden kaynaklanmaktaydı.⁴⁹

DÖRT: Bundan da daha ilginç, Sadlerin İbrahim paşa hakkında söylediği şu sözlerdir:

A- Onunla İngiliz usulüne göre yemek yediğini, yolculuğu hakkında sohbet ettiklerini, ona İngiliz hükümetinin hediye ve mektuplarını verdiğini, Rasulüllah (sav)'e selam vermek için Medine ye girmeden önce ona; çay, sigara, enfiye, sigara takımı sunduğunu ve elmas kaplı bir tabakta kahve ikram ettiğini söyler.⁵⁰

B- Onun, Mehmet Ali paşanın evlatlığı olduğu biraz büyüyünce İstanbul'da rehin gibi bir yıl geçirdiğini söyler. İbrahim paşanın, ebeveynin evliliğinden kısa bir süre sonra doğduğu söylenir. Aşırı içki kullanır maiyetindeki hizmetçiler çok kaba davranırdı⁵¹ diyor.

E-Başka bir yerde şöyle diyor: Memalikten bazılarının hizmetlerine müşriflik yapardı.(Muhammedin) mukaddes beldesine girince Medine ye varmadan, beraberinde Kahireden getirdiği tüm sarhoş edici maddeleri dökmüş ve eğlenceye son vermiştir.⁵²

2- Fransızlarda bu işte rol almış ve Kuzey Afrikada yayılan şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetini kontrole çalışmışlardır:

BİR: Uzak Mağrip (batı) sultanı Muhammet bin Abdullah el-alevi, orada bu davete önem vermiş, bidat ve hurafelerle savaşmıştır. Aynı zamanda dallanan sofist tarikatlarlada savaşmış ve onları sünnet ve içtihadı dönmeye çağırmıştır.⁵³ El-alevi devleti kurulduğu andan itibaren hem öz İslama dönmek hem de Hristiyanlarla savaşmak üzerinde şiddetle durmuştur. Onların selefi davetle olan bu sıkı bağları, onların güçlerinin Fransız nüfuzu altındaki bölgelere kadar sızmalarını sağlamıştır.

Fransız tarihçi Şarl Culyan bu sultanı şöyle anlatır: Efendim Muhammet, züht ve takvasıyla beraber, hacılar aracılığıyla Arap yarım adasında gelişmekte olan vahhabilik hareketinden ve al-Suud ailesinin de bu hareketi desteklediğinden haberdardı. Onun ifadeleri hoşuna giderdi, ondan şu sözleri nakletmişti: O, ben Maliki mezhebi ve Vahhabi akidesi

⁴⁹ Aynı eser: (116-118)

⁵⁰ Aynı eser: (105-106-109-110).

⁵¹ Aynı eser: (137-143) tüm tafsilatıyla.

⁵² Aynı eser: (137-143).

⁵³ Bak:(İntişar davet eşşeyh Muhammet bin Abdulvahhab) :235. Muhammet Cuma Kemal. Ed-dare yayınevi.

üzereyim derdi. Hatta dini hamaseti ona, dinde ciddi olmayan ve eşari mezhebini doğrulayan kitapların ortadan kaldırılmasına izin vermiş, ve bazı zaviyeleri yıktırmıştır.⁵⁴

İKİ: Hicri 1226 yılında bir gurup Mağripli hacı, Mağrip sultanı, elmevla Süleyman'ın oğlu elmevla İbrahim'le birlikte hacca gelmişlerdir. (elistiksa lihbar duvel el-mağrib el-aksa) kitabının yazarı onların orada İbni Suud tan şeriatın zahirine aykırı hiç bir şey görmediklerini aksine onun ve tebasının istikamet, üzere olduklarını, namaz, oruç, temizlik, kötülükten sakındırma ve haremi günahlardan arındırma gibi İslami şiarlara önem verdiklerini gördüklerini onlardan nakletmiştir.⁵⁵

ÜÇ: İmam Muhammet bin Suud bin Abdulaziz, Tunus halkına; tevhidin hakikatini ve dinin usulünü anlatan yaklaşık üç sayfadan oluşan, uzun bir mektup göndermiştir. Aynı zamanda bu konu, bir Alman gazetesinde, bir oryantalist tarafından Almanca olarak yazılan uzunca bir makalede işlenmiş, Mağrip'te vahhabilik üzerinde durmuş, ancak adı geçen mektup arapça olarak verilmiştir.⁵⁶

DÖRT: H .1226 yılında Fas'ta kendisine beyat edilen sultan Süleyman bin Muhammet bin Abdullah , İmam Abdullah bin Suudun ve hicri 1217, miladi 1802 yılında Mekkeye gelen babası İmam Suud bin Abdulazizin çağdaşıdır. O, ibni Suudun ne yaptığını ve neye çağırdığını iyice öğrenmek için oğlu elmevla İbrahimi bir mesajla bir gurup Mağripli Alim ve devlet büyüğüyle beraber ona gönderdi. Onlar Hicaza varıp haclarını eda ettiler, ardından Ravzai şerifi ziyaret ettiler.bütün bu işler iyilik, güzellik ve emniyet içerisinde yaptılar. Bu konuda (el-istiksa fi tarih el-mağrip el-aksa) kitabının sahibi şeyh Ahmet en-nasiri sa:119-123te şunları naklediyor: Kalabalık bir gurup hacı o sene el-mevla İbrahim le hacda olduklarını ve sultan İbni Suud tan şeriatın zahirine aykırı hiç bir şey görmediklerini, aksine onun ve tebasının istikamet üzere olduklarını, namaz, oruç, temizlik, kötülükten sakındırma ve haremeyni şerifeyni orada cüretkarca işlenen günah ve pisliklerden arındırma gibi İslami şiarlara önem verdiklerini gördüklerini onlardan nakletmiştir. Ayrıca o, el-mevla İbrahim le bir araya geldiğinde ona, kerim olan al-beyte yaraşır bir nezaket göstermiş, onunla sanki onun tebasından veya arkadaşlarından biriymiş gibi oturmuştur. Mağrip adına sözü fakih ve kadı olan ebu İshak İbrahim ez-zeri almıştır. İbni Suudun onlara dedikleri arasında şu sözleri de yer alır:

⁵⁴ Bak: (Tarihi Afrikiya eş-şemaliyye): 2/311.

⁵⁵ Bu tarihi kitaptaki (1226h.) yılı olaylarına Bak.

⁵⁶ Almanya da aylık olarak çıkan İslamika gazetesine bak. Yazar mektuba bazı notlar ekleyerek zıt anlamlı bir hale getirmiştir. Hedefi bu daveti çirkin göstermek bir oryantalist de ancak bu yaraşır. Sayı:1, c:7, 1935,sa:72 ve sonrası.

İnsanlar bizim Muhammedi sünnete aykırı hareket ettiğimizi iddia ediyorlar, sizler, bizim hangi tavrımızı sünnete aykırı buldunuz ve buraya gelip bizimle toplanmadan hakkımızda neler işittiniz? Kadı şöyle cevap verdi:

Bize, Müstevinin cismaniyetini gerektiren, zati istivayı kabul ettiğinin haberi ulaştı dedi.

O, bundan Allaha sığınırız. Biz sadece İmam Malikin dediği gibi: İstiva biliniyor ancak keyfiyeti meçhuldür, onun hakkında soru sormak bidattir, ona iman ise vaciptir.diyoruz, bunda bir yanlışlık var mı? Onlar: hayır, bizde aynısını diyoruz dediler.

Sonra Kadı ona: bize peygamberimizin (sav) ve diğer peygamberlerin (as) kabirlerinde diri olmadıklarını söylediğiniz haberi geldi dedi. O, peygamberin (sav) zikredildiğini duyunca, titredi ve yüksek sesle ona selat getirdi- ve Allaha sığınırız. Halbuki biz: O (sav) kabrinde diridir, hakeza diğer peygamberler, Onlar şehitlerden üstün bir hayata sahiplerdir diyoruz. dedi.

Bu konuşmanın sonuna doğru müellif şöyle diyor: şüphesiz sultan el-mevla Süleyman (rh) bu daveti kabullenmişti diyorum. Zira o, bundan dolayı meşhur risalesini kaleme almış ve onda dönemin sofistlerinden bahsetmiş ve onları sünnetten uzaklaşp, bidatlere dalmaktan nehyetmiş ve uyarmıştır.Ayrıca orada velilerin ziyaret adabından bahsetmiş ve halkı onlar hakkında aşırılığa kaçmaktan sakındırmış ve Müslümanlara uzun ve sert uyarılarla nasihatte bulunmuştur. Allah onu hayırla mükafatlandırsın.⁵⁷

Muhammet Kemal Cuma, İslam ansiklopedisinden el-mevla Süleyman'ın H.1810 yılından sonra Vahhabilikten, daha doğrusu şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın (rh) ikame ettiği selefi dava dan etkilenmiş ve bu değişiklik onun merbutiyelere karşı sert bir tavır almasına neden olmuştur. Merbuti kelimesi Mağrip'te sofiler için kullanılan bir lakaptır.⁵⁸

BEŞ: Dok.Abbas el-cerrariden de H.1319 yılında Riyat üniversitesinde⁵⁹ verdiği bir konferanstan şunları nakleder: bu selefi akım, h. 14. asrın başlarında, Sultan birinci Hasanın 1300 hicri yılında halka yönelik bir konuşmasıyla bir kez daha Mağrip'te yayılmıştır.⁶⁰

ALTI: Ahmet bin Hacer, Cezayirde Ahmet bin Ali es-senüsi nin kurduğu (Senüsiye) hareketinden bahsederken, bu hareketin kurucusu olan

⁵⁷ Bak: a) (İntişar daveti eş-şeyh Muhammet bin Abdulvahhab) Muhammet Kemal Cuma: (235-237).

b)Bak: (el-istiksa) en-nasırı: (8/120-122)

⁵⁸ Aynı eser:237.

⁵⁹ Riyattaki Kral Suud üniversitesi.

⁶⁰ Aynı eser: (237-238) konuya geniş yer verilmiştir. Bak (el-istiksa liehbar el-mağrip el-aksa) : 8/ 113- 123.

Ahmedin Mekke de okurken bu hareketten etkilendiğini zira o dönemde Mekke al-Suudun eline geçmişti. Böylece Ahmet es-senüsi Cezayir de ıslahat hareketinin temellerini atmış ve Muhammet bin Abdulvahhabın Arap yarımadasında yaptığı gibi, oda orada İslam dininin öğretileri ışığında davetini yapmıştır⁶¹

3-Mısır da h. 1237 yılında vefat eden Abdurrahman el-Cebertinin yazdığı (Acaibil asar fit-teracimi vel-ahbar) adlı tarih kitabını okuyan herkes bu konuda bir takım bilgilere rastlayacaktır; örneğin bir yerde şu ifadeleri kullanır: İnsanlar bu Vahhabinin haberi konusunda ileri gittiler, kimisi onu harici kılıyor, kimiside onun aksini iddia ederek ihtilafa düşüyorlar. Daha sonra İmam Suudun, Mağrip gurubu şeyhine gönderdiği ve onun davet ve akidesini içeren bir mektubu (risale) yayınladı. Mektupta dini emirler mücmel bir şekilde ele alınmış, ayrıca şefaât, kabirleri yüceltme fitnesi, kabir sahiplerine adaklar adamak, iyiliği emr ve kötülükten nehy, Allahın yanında vesile ve araçlar edinmek v.b. bir çok konuyu ele almış ve ardından da : bizde işte bununla Allaha ibadet ediyoruz, zira bu tevhidin özeti ve özüdür. Ama dinden çıkanlara ve mutaassıplara gelince onlardan sorumlu olan bizler değiliz demiştir. Ayrıca bu konuyu İbnül-Kayyim kitabı (İğaset ellehfan) da, Hafız el-makrizi (Tecrid et-tevhid) de, İmam Alyüsi (şerhul-Kübra) da, -daha başka kitaplarda saymıştır- geniş bir şekilde ele almışlardır demiştir. Bu kitapların hepside şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetinin temelini oluşturan, saf ve duru olan Tevhid hakikatinden bahsetmekte ve onu savunmaktadırlar.⁶²

El-Ceberti başka bir yönden de, İngilizlerin Müslüman Kuzey Afrika daki hedeflerinden bahseder Cezayir halkının İngilizlerle olan kıssasını anlatırken bu konuyada değinir. Cezayir halkı elindeki güçle hazırlanıp, İngiliz filolarına saldırır, onlardan esir ve bol ganimet elde ederler, esirler arasında İngilizlerden başkaları da vardır. İngilizler ellerinde Osmanlı sultanından resmi bir belgeyle gelir ve fidye karşılığı esirlerini serbest bırakmalarını isterler. Cezayirliler de kişi başına 150 Fransız riyali olarak yaklaşık bin esiri onlara verirler. Fransızlar geldikleri yere gerisin geriye döndüler. Ancak bir süre sonra ellerinde yeni bir belgeyle gelip, kalan esirlerini talep ettiler. Cezayir hakimi bunu reddetti. Ve görüşmeler konusunda da tereddütlü davrandı. Bu arada fransızlara bir çok destekçi yeni savaş gemisi yetiştirdi ve yeni ve daha gelişmiş savaş

⁶¹ Bak: (Muhammet bin Abdulvahhab) : 106-107.

⁶² Bak: (Acaibil-asar fit-teracimi vel-ahbar) (3/269-282) 1218h.yılı Safer ayı olaylarına bak.

taktikleriyle Cezayir gemilerini yaktılar. Mağrip Sultanı Süleyman, Cezayir halkına yakılanların yerine kullansınlar diye yeni gemiler verdi.⁶³

4-İtalyanlar: h.1202, Cezayir doğumlu Muhammet bin Ali es-senüsinin, Libya da başlattığı hareket İtalyanları korkutmuştu. Zira o, İslamın duru özüne çağırان pratik ve amel olarak nefislerde doğru konumuna oturtacak bir hareket başlatmış ve Libyalıları, ülkeyi sömürmekten başka bir düşünceleri olmayan ve Müslümanları parçalara bölen ğasıp İtalyalıları karşı durmaya çağırmıştır.⁶⁴

İtalyanları düşündüren bir diğer konuda Somali hacıların bu davetten etkilenip, onu Afrika kıtasına taşımalarıydı. Zira bu bölge Arap yarımadasına yakındı. Mağripli hacılar bu davetten etkilenmiş, onu ülkelerine kadar taşıyıp orada yaymış ve aralarında muslih ve mücedditler çıkmıştır.

5- Hollandalılar: işgal ettikleri Somatra java ve solo gibi bir Endonezya adalarından alışık olmadıkları bir hareketlenme sezdiler ve bu onları harekete geçirdi. Zira oradaki Müslümanlar akidelerine sıkı sıkıya bağlıydılar. Zira bu davadan etkilenen hacılar bu bölgelere gelmiş, onlara İslam toplumunun içine düştüğü bu karmaşadan kurtaracak, İslami inançlarını netliğe ve özüne kavuşturacak inancı aşıladılar. Bu hacılar şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetini iyice incelemiş; onun islahatçı bir tecdid hareketi olduğunu, akideyi ıslahta sağlam bir menhece dayandığını ve bunu tek mastarının Allahın kitabı ve Rasülü (sav) nün sünneti olduğunu, davetinin saf, doğru yönelişı, heva ve şahsi menfaat ve hesaplardan uzak olduğunu anlamışlardır. Böylece bu daveti yakinen bildikleri için ülkelerine taşımış ve oradan bir çok hareketler başlatmışlardır: Cakartadaki Muhammedi cemiyeti davetine; İslamın öğretilerine karıştırılan şüphe ve hurafeleri temizlemekle başlamıştır. Sömürgeciler bu hareketi durdura bilmek için çareyi adı Müslüman yada İslama mal edilen ve hedefleri İslam toplumunda hurafe ve bidatleri yaymak olan guruplar oluşturmuşlar ve kendileride toplumda taifecilik, gurupculuk v.b. fitneleri alevlendirerek **böl ve yut** kaideleri gereğince onlara gereken desteği vermişlerdir.

Bu etkilenme M.1803, H.1218 yılında Hollandalılara karşı başlatılan ve 16 yıl süren çatışmalarla ivme kazanmış ve neticede sömürgeciler tüm güçlerini toplayarak, şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetinden etkilenen Muvahhid selefilerin üzerine saldırmışlardır.⁶⁵

⁶³ Aynı eser: (4/276-277) konu daha geniş olarak anlatılmıştır.

⁶⁴ Bak: (Kuzey Afrika Tarihi) :2/220.

⁶⁵ Bak:(eş-şeyh Muhammet bin Abdulvahhab) Ahmet bin hacar sa: 106.

Bununla birlikte hacılar aracılığı ile bu dava bir çok islam ülkesine de ulaşmıştır. Hacılar bu davetten etkilenmişlerdir; zira bu davetin amacını anlamış ve onunda; İslamın şüphe ve hurafelerden arındırılması ülkenin, işgalcilerden kurtarılması olduğunu biliyorlardı. Çünkü işgalciler inançlarını alt-üst etmek için ellerinden geleni yapıyor, ülkeyi fitne ve fesat kirleriyle bulandırıyorlardı. Hatta zalim oryantalistler, Müslümanları Hristiyanlaştırma arzusundaydılar. Bu nedenle tüm mülhid ve fitnecilerle bu konuda el ele vererek Müslümanları dinlerinden uzaklaştırma hesapları yapmış ve öncelikle İslam dininin saflığına ve duruluğuna halel getirmek için seferber olmuşlardır. İşte tüm bu olumsuzlukları yakından takip eden bu selefi muvahhitler bunu aydın akıllara da anlatmaya çalışıyorlardı.

Ve cevap veren sesler her yerden yükseldi. Sudan, Mısır, Şam, Yemen, Hindistan, Afganistan, Doğu Hindistan adaları, Nijerya, Havsa, Brunay, Tekrur gibi daha nice ülkelerde bu sesler yükselmiş ve bu davaya sarılmışlardır. Şeyhin hayatını ve onu İslam ülkeleri üzerindeki etkisini okuyan herkes bunları bilir. Zira o, duyguları uyandırmış, insanları harekete geçirerek onların Fikren olgunlaşmalarını sağlamış ve imam Malik'in (rh) dediği gibi onlarda selim bir inançla toplumu düzeltme rağbeti uyandırmıştır.⁶⁶ İşte tüm bunlar, sömürgecilerinin ayaklarının sarsılmasına ve onların var güçleriyle bu davanın ve tabiilerinin zıddına ateşlenmelerine neden olmuştur.

⁶⁶ İmam Malik(rh) : Bu ümmetini sonunu ancak evvelini düzelten şey ıslah edebilir.ve o da İslamdır der.

Osmanlı Devleti.. V e Davet.

Bazı Avrupalıların, Türklerin ve Afrikalı cemaatlerin yanı sıra bir gurup Müslüman düşünürün de Şam da, Mağrip te, hatta Türkiye için de ve dışında şeyh Muhammedin davetinden etkilenip, ona önem vermeleri Bab-ı Alinin makam mevki sahiplerinin ve menfaat pereslerin öfkesini üzerine çekmiştir. Bunlar hacda bazı bedevilerden gördükleri bazı yanlış tavır ve hareketleri bu davetin tabiiilerine yüklemiş, İnsanları bu davetten nefret ettirebilmek için ortaya şüpheler yaymış ve Osmanlılara da gerçekleri tersyüz ederek göstermişlerdir. Hatta gerçeği olmayan bazı şeyleri kendileri dizerek yaymışlardır, zira gayeleri, İnsanları bu davetten ve ilgilenenlerden nefret ettirmektir.

Şeyh Muhammet'in mektuplarına ve talebelerinin ona olan cevaplarına bakılırsa olumlu gelişmelerin olduğunu görürüz. Ayrıca bazı Müslümanlar, davetin gerçeğini öğrenmek için bizzat şeyhin kendisine mektuplar yazmışlar ve cevabını da ondan almışlardır. Bunlar da bize bu olumlu yönü göstermektedirler. Örneğin:

1- Şeyh Muhammet (rh) in şeyh Fazıl ile Mizyede ki, -O Şam badiyesinin reisiydi- gönderdiği mektup. Mektupta şunlar geçer: Yazışmanın nedeni, Raşit bin Urban senden bize, Bizi memnun eden güzel sözler nakletti. Ve seninde, İnsanların kendilerinden size yalan ve iftira dolu, asılsız bilgiler getirdiğinden dolayı kendisiyle yazışmanızı arzu ediyor ve sizin gibi insanların kendilerine gelen haberleri araştırmadan kabul etmeyeceğinizi söylüyor. Daha sonra söylenenleri Allahın kitabı ve Rasülünün (sav) sünnetine uygun bir şekilde izah edip, yanlışları nefyedip, hakikatleri de onlara şerh ediyordu.⁶⁷

2- Şeyh Muhammet (rh)'in Irak alimlerinden Abdurrahman es-suveydiye ye gönderdiği mektupta da şunlara yer verir: mektubunu aldım çok memnun kaldım. Allah seni muttaki İmamlardan ve peygamberler efendisinin dininin davetçilerinden kılsın. Sana şunu derim, Allaha hamd olsun ki, ben bidatçi değil, kitap ve Sünnetin tabisiyim. Dinim ve akidem konusunda Ehli sünnet vel-cemaatin mezhebine tabiyim, zira Müslümanların imamları, dört mezhep imamları ve kıyamete kadar onlara tabii olanların yoludur bu yol. Ben insanlara dini Allah'a has kılmalarını anlattım ve onlara diri olsun, ölü olsun Salihlere duadan nehyettim. Aynı şekilde onları kurban, adak, tevekkül, secde v.b. gibi sadece Allah'a yapılması ve ona yönelmesi gereken ibadetlere de ortak etmekten onları

⁶⁷ İmam Muhammet bin Suud İslam Üniversitesinin yayınladığı şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın eserlerinin 5. cil, 1. bas., sa: 32-33, te bu mektubun tam metnini görebilirsin.

nehyettim. Zira bunlar ve diğer ibadetler, ancak Allah a yapılır ne bir yakın meleğin ne de gönderilen bir nebinin bu konuda Allah'a ortak edilmesi kesinlikle yasaktır. Ve işte ilkinden sonuncusuna kadar tüm Rasüllerin kendisine çağırdığı, Ehli Sünnet vel-cemaatında üzerinde olduğu din budur.⁶⁸

3- Şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın, Allahın haram beldesinin önde gelen alimlerine gönderdiği ve içinde davetinin ana noktalarını izah ettiği mektupta şunlar geçiyordu: Bölgemizde salih kişilerin kabirleri üzerine inşa edilen bazı binaların yıkılmasıyla uğradığımız fitne sizede başkasınada ulaşmıştır sanırım. Halk bizim salihleri sevmediğimizi v.s. gibi şeyleri düşünerek olayı büyötmüştür. Biz yinede onları bu davalarından sakındırdık ve dualarını Allah'a has kılmalarını emrettik. Bizde bu meseleyle birlikte, kabirlerin üzerindeki binaları yıktığımızı da açığa vurunca bu hal, halkın öfkesini iyice kabarttı, ilmi olduğunu iddia eden bazılarıda -sizin de bildiğiniz gibi- başka bazı nedenlerden dolayı onlara destek olmuşlardır. Başka sebeplerden ve özelliklede avamın heva ve hevesine ittibadan hareketle hakkımızda; bizim salihlere sövdüğümüzü, ümmetin alimlerinin yolunda olmadığımızı doğudan batıya kadar her tarafa yaydılar. Hatta hakkımızda öyle şeyler söylediler ki, akıl sahibi, onları zikretmekten haya eder. Size yolumuzu anlatacağım, hem de içinde yalan ihtimali bile taşımayan kesin bir haberle, zira sizin emsaliniz insanlara yalan yol bulamaz, sizler genelin ve havasın yanında gidişatı belli insanlarsınız. Biz Allaha hamd olsun ittiba eden ve bidatten kaçınan insanlarız, İmam Ahmet bin Hanbelin mezhebi üzereyiz. Düşmanlarımızın yaydıkları yalan ve iftiralar arasında; benim içtihadı iddia ettiğim ve ve dört imama uymadığım da vardı. Şayet kabirlerin üzerindeki binaları yıkmamız ve salihlere dua etmeyi yasaklamamız sizce, bu ümmetin selefinin mezhebine muhalif ise ...

Sözlerin şöyle bitirir: Ben, Allahı, meleklerini ve sizleri Allahın ve Rasulünün dinine şahit tutuyorum ki, muhakkak ki, ben ilim ehline tabiyim, bana gizli kalan ve hataya düştüğüm noktalarda bana hakkı bildirin, Allahı şahit ederek diyorum ki; bana bildirilen doğruları başım ve gözüm üstüne kabul edeceğim. Zira doğru ve hakka dönmek, batıl üzerinde ısrar etmekten daha hayırlıdır.⁶⁹ Der.

4- Medine ehlerinden bir alimde şu mektubu yazmıştır: Yazınız ulaştı, Allahda sizi rızasına kavuştursun. İyi olduğunuz haberi bizleri de memnun etti. Bizleri soracak olursan, hamdıyla her hayrın tamamlandığı Allaha hamd olsun. Bizimle insanlar arasında ki ihtilafın sebebini sorarsan: biz onlarla,

⁶⁸ Aynı eser: (36-38) (Ed-durer Es-sünniyye) : 1/ 54-56. Mektubun tam metni için bak.

⁶⁹ Aynı eser: 40-42.

namaz, oruç, zekat, hac v.b.islamin temel ilkelerinde ve haramlarda ihtilafa düşmedik, bizce güzel olan şeyler, insanlar yanında da güzeldir.⁷⁰ Bu v.b. mektuplar, İslam alemini ellerinde bulunduran Osmanlı devletini ve bu bölgelerdeki davet adamlarını korkutmuştur. Zira onlar bir cehalete saplanmışlardır. Bu nedenle sömürgecilerle yardımlaşmışlardır. Çünkü onlar bir yandan maslahatlarını koruyacak, hem de Müslümanların bir kısmını diğerleriyle vuruşturacak ve onların zayıflamasıyla arzularına kavuşmuş olacaklardı. Böylelikle fitne sebeplerini ortadan kaldırarak, kalpleri birbirine ısıdıran, Müslümanların gücünü birleştiren ve bunu da Allahın Rasulünün (sav) Rabbinden getirdiği dinin gölgesinde yürüyerek yapan bu ıslah davetini de ortadan kaldıracabilecekti. Bunun aksini ancak cahil ve islamin öğretilerinden yoksun bazı devlet ricali söylerdi. Zira onlar makam ve mevkilerini kaybetmemek için; arzu ve hevalarını Allahın hükmüne ve Rasulüllahın emirlerine tercih etmişlerdir. Bundan da en karlı çıkanlar sömürgeci düşmanlar olmuştur. Çünkü saflar netleşmediği için, bazı Müslümanlar durumu anlayamamışlardır. Halbuki Müslüman inancını yok etmeye gelen sömürgeci düşmanların niyetlerini tam olarak bilseydi şüphesiz haclı seferleri yeniden başlardı.

Şüphesiz bu batılilar arasında Yahudilerin varlığı da söz konusuydu. Ve bunların tek gayesi İslamı vurmaktı. Zira onlar bu planlarını daha Rasulüllah (sav) Medine ye hicret eder etmez uygulamaya koymuşlardır. Bu konuları inceleyen herkes aynı duyguları Medinede ki münafıkların başı Abdullah bin Ubey ve İslamı içeriden vurmak ve kıt anlayışlı insanları konumu hakkında şüpheyi düşürmek için İslama girdiğini söyleyen Yahudi Abdullah ibni Sebede görüp algılaya bilir. Hatta İslamda ilk fırkayı çıkaranda O dur. Ve Sebeilik adıyla tanınmıştır.

Aynı durumu bu asırda, İslamı karalamak, insanları ondan nefret ettirmek, fikir ve tarihini ayaklar altına almak için var güçleriyle çalışan ve çoğunluğu Yahudi olan oryantalistleri de görmekteyiz.

Onların hepsi tarih sayfalarını çeviriyor ve geçmişî kazıyorlar, hedefleri ilim iddia eden heva prestleri memnun etmektir, zira bunlar, sömürgeciler tarafından İslamla ilgileri olmadığı halde İslami makamlara oturtulmuş ve kendilerinden her istenileni arkalarına gizlenen bu sömürgecilere süsleyerek vermişlerdir. Ayrıca dünyaya karşılık ahiretlerini basit bir metaya satan maslahat preslerde bunlara katılarak, aynı hedefe doğru basit menfaatler uğruna yürümüşlerdir.işte bunlar halkın düşük eğitimli insanların arasında -ki İslam toplumunun çoğu o dönemde bu haldeydi- bu yeni davet aleyhinde (Arap yarım adasında çıkan) propagandalar yaparak onun geçmişte Mağrip te ortaya çıkan harici, ibadi

⁷⁰ Aynı eser: 44-49. orada ehli sünnet akidesine geniş yer verilmiştir.

ve Müslümanlara mezhep ve inançlarında ters düşen o fırkanın devamı olduğunu söylediler.

Hüccet ortaya çıkmasın ve hak batılla karışsın diye, şeyh Muhammede ve tabiilerine olmadık sözler isnad ettiler. Ancak şeyh (rh) onların bu yalanlarını risalelerinde açığa vurmuştur. Mağrip alimleri de bunu anladılar. Zira h. 1226 da el-mevla ebu İshak İbrahim bin es-sultan el-mevla Süleyman (rh) ve beraberindeki bir gurup mağripli alim hacca geldiklerinde, İmam Suud bin Abdulazizle kendilerine dayandırılanları tartışmak için bir araya gelmiş ve gerçekleri anlamışlardır. Ancak bu diyalog şeyhin vefatından bir zaman sonra gerçekleşmiştir. Mağrip kaynaklı tarih kitapları, bu hadiseleri olduğu gibi nakletmiş ve bu selefi davanın bu isnat edilenlerden beri olduğunu kanıtlamış ve mağrip alimlerinin bu davanın selametine dair kanıtlarını nakletmiştir. Hatta el-mevla İbrahim bile bu kanaate varmıştır.⁷¹

Bu davete karşı yapılanlar, İlim ve marifet adına sultan ve liderlik sevdasında olan hevaperest ve menfaat düşkünleri yanında memnuniyetle karşılanmışlardır.

Öte taraftan bu davete nispet ettikleri isim şeyh Muhammede değil, babası Abdulvahhaba nispettir, bu nedenle de yanlış bir nispettir. Zira bu davetin sahibi şeyh Muhammettir, babası değil. Eğer şeyhin kendi ismine nispet etselerdi Muhammedilik diyeceklerdi, bunula da arzularına ulaşamayacaklardı. Zira İslam dininin hepsi, Muhammedi risalet olarak isimlendirilir ki, bu da onu tebliğ eden Nebi Muhammede (sav) nispettir.

Halk olayları ancak isimlerle bilebilir. Bundan dolayı halk arasında çalkantı yapacak, onların nefislerine dokunacak bir isim seçmeliydiler. Zira halk, onların hile ve desiselerini icra sahasına koyan oyuncularıydı.

Buna benzer ifadeler İbrahim paşanın, Mısır da ki M. Ali paşaya ve bazı Osmanlılara gönderdiği raporlarda rastlanmıştır. Hem şeyhin davetine hemde Suud devletine o tarihten itibaren; Vahhabi, harici ve dinden dönenler⁷² gibi lakaplar verilmiştir.

Onların hepsi genel itibariyle bir noktada birleştiler o da, bu daveti insanların önüne bulanık çıkarmaktı, zaten insanlar tabiatları gereği her yeni

⁷¹ El-Mevla Ebu İshak İbrahim bin Süleyman mağrip tarihinde geçen sireti için bak: (el-istiksa li ahbar düvel el-magrip el-aksa) :8/120-125 Nasiri, (el İlam bimen halle merakışe ve ağmat min el-alam) : 10/ 68-73.

⁷² Bu vesikalar için bak: M. Ali paşanın İbni Suuda karşı savaşmayacağından dolayı Türklere özürünü belirttiği mektubu: 353-355, Yusuf Kebğin al-Suud savaşına has risalesi: 362-370, Yusuf daba paşanın Hicaz ordusuna genel komutan seçilmesi : 381-382 ve ek not: 7, sa: 383-384, İbrahim paşanın Şakra harbinden sonra ki fetih müjdesi: 422-444 ve daha niceleri. Ayrıca (ed-devle es-suudiyye) Dr. Abdurrahim Abdurrahman, Arap birliği yay: 349-440, c:1-2 Osmanlı vesikalari.

şeyden çekinir ve onların alışa geldikleri şeylere muhalif bir vaziyet gördüler mi kabullenmezler. Buna en açık delil, Kuran da ve Muhammed (sav) pak siretinde rastlıyoruz. Zira O (sav) bu dini Allah tan direk almasına ona davet eden bir kurtarıcı olmasına rağmen, karşısına bir çok İslam düşmanı çıkmıştır.

Buna canlı bir örnekte asrımızda yaşamaktadır. Gençler İslama önem verip, dinlerini öğrenmeye başlayınca-ki buna İslami uyanış adı verildi-doğu, batı basın- yayınları, iletişim araçları ve müfekkiriyle İslamı yanlış tanıtmak ona yönelişi durdurmak ve saf din yerine ne olduğu belli olmayan vasıfta bir din ortaya çıkarmak için harekete geçtiler, hedefleri İslama olan bu yönelişi durdurup, gençlerin hamasetini yok etmekte.

Her asır ve yerde çoğunluğu oluşturan halk kitlesine gelince, onlar böylesi durumlarda hakikat belli olup, durum açığa çıkıncaya kadar güçlü tarafa geçerler. Ancak bu seferki güç odağını gerçekleri ters-yüz eden maslahat presler ve o vasıftaki alimler oluşturunuyordu. Bunlar ortaya şüpheler yayarak, söylenmeyen görüşler ortaya atarak bu daveti ve tabiielerini halkın nazarında karaladılar ve tüm bunları radyo, basın-yayın araçlarıyla halka duyuruyorlardı. Öte yandan halkın desteğini almak için onları, dinden ayrılan, Müslümanların cemaatinden çıkan, dine bidatler sokanlar -halbuki durum bunun aksineydi- diye halka tanıtarak, halkın onlara karşı durmasını sağladılar.

Ortaya atılan bu şüpheler Bab-ı Ali (Osmanlı devleti) deki makam mevki ve maslahat presler tarafından kabul gördü. Zira onlar davetin isim ve konumunun sarılmasından korkuyorlardı. Özellikle sultanlardan birisinin annesinin gazap ve öfkesini imam Abdullah bin Suud üzerine çekerek bu işi iyice kızdırırlar. İmam Abdullahın Medine ile Yanbu arasındaki safra vadisinde onların ordularını mağlup edip, o yıl ki Osmanlı tahteravanını da hac yapmadan geri çevirmesi bu olayları ayyuka çıkardı. Zira sultanın annesi ve maiyeti adı geçen tahterevandaydılar.

Aynı şüphe bir çok İslam ülkesinde milliyetçilik adına kabul gördü. Zira insanların mallarını batıl yollarla yiyenler bunun propagandasını yaptılar, onlar geçici dini liderlikle yetinip, onunla dinlerini bilmeyen cahillere musallat oluyorlardı, başlarındakilerin hangi niyetle ve neyle hareket ettikleri onları pek alakadar etmiyordu. İşte Rasulullahın hakkında çok korktuğu fitne buydu:(alimin kayması, ortaya adı alim, cahillerin çıkıp Allah'ın indirdiğinin gayrisıyla fetva vererek hem kendilerini hem de insanları delalete sürüklemeleri.)⁷³

Onların hepsi insanlara hassas noktalarından yaklaşıyorlardı. O da dindi! Zira nefisler dine ihtiyaç duyuyor, kalpler onun için çarpıyordu, fakat

⁷³ Buhari-Müslim ve Tirmizinin Aişe (rah) ve Urve(ra) dan, rivayet ettikleri hadisten.

ne acı ki, bu dinin hakikatinden ve nereden alınacağı konusunda bilgileri yoktu kendilerine din adına söylenen her şeye tabi oldular. İşte İslam düşmanları ise buradan el attılar önce bu daveti insanların yanında karaladılar. Zira bu davetin hedefleri arasında Müslümanları birleştirmek, hurafeleri temizleyerek, zihinleri aydınlatmak, nefisleri ilme yönlendirmek- çünkü ilim hakikatler kaynağıdır- vardı. Bütün bu hedefler diriyya halkına anlatılmış, İbni ğannam ve İbni bişrin tarihlerinde değindikleri gibi, insanlar arasında dinlerini öğrenme rağbet ve yarışı başlamış, ardından hayatlarını temin edecek devamlı işlere el atmışlardır. Şeyhin talebeleri de, vakitlerini İlim ve çalışma arasında bölmüşlerdi: sabah namazından sonra güneş yükselineceye kadar ilimle uğraşüyor sonra öğleye kadar çalışıyorlar, ardından ikindiden akşama kadar çalışabilmek için bu vakitte dinleniyorlardı. Akşamdan sonra yatsıya kadar ilmi oturumlara katılıyor, bilgi ve araştırmaya yöneliyor ve halakalarda'ki ilmi münakaşalara katılıyorlardı

Hasımların Şüpheleri

Çoğunluğu şeyhin kendi kavminden olan bazı insanlar, dünyevi maslahatları zedeleneyeceğinden, şeyhin davetine karşı çıkmış, yalan ve iftiralarla onu teşhire çalışmışlardır. Şeyhe olmadık şeyler isnat ettiler, şeyh risaleler yazarak bu tür yalan ve iftiralardan beri olduğunu belirtmiş, savunduğu akidenin ve davetin selim olduğunu, Kitap ve sünnetten dışarı çıkmadığını belirtmiştir. Bu insanlarla yakında hakikat taliplisini, onların hastalık noktalarına irşad edecek gizli bir duruşmamız olacaktır.

Şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın hasımlarının onun hakkında ortaya attıkları yalan ve iftiraları okuyan bir insan, onların şeyh adına yazdıkları ve ileri sürdükleri bir çok şüphe, mücadele v.b. kendilerinin uydurması olan bu yalanların şeyhin eserlerinde geçmediğini görecektir. Şeyhin talebelerine ve çevreye yazdığı sayısız mektup hatta ondan sonra talebelerinin, çocuklarının torunlarının yazdıkları risale ve reddiyelerin hepsi bu yalanları nefyetmekte ve selim bir imanla onlardan beri olduğunu ifade etmekte. Buna benzer risale ve reddiyeleri takip eden herkes, bu davetin çıktığı günden cihadi ve siyasi amelle günümüze kadar hep sağlam bir esasa dayanarak, kendisine yapıştırılmaya çalışılan yalan ve iftira çamurlarına karşı yılmadan, azimle ilerlediğini görecektir.

Bu şüphelerin aslına bakacak olursak, bunları aşağıdaki noktaların dışına çıkmadığını görürüz:

BİR: Eski fırkaların kalıntılarından kalan şüphelerin şüpheyne yapıştırılması. Halbuki bu şüpheler hakkında Ehl-i sünnet vel-cemaat ne demişse şeyhde aynı görüşe sahiptir. Zira şeyh ondan dışarı çıkmayı, İslamın safından çıkmak olarak almıştır. Aynı şeyi Şeyhul İslam İbn-i Teymiyye (rh) Şam da, İmam Şatibi Mağrip te, İzz bin Abdusselam Mısır da (h.660) yapmıştır.

İKİ: Uydurulan şeylere gelince, bunların dayandıkları bir esasları olmadığı gibi, şeyhin talebelerinin ve çocuklarının yazdıkları eserlerde de bu uydurmalara işaret eden bir iz yoktur. Bilindiği gibi uydurulan şeyin bir sınırı yoktur, hedefi okuyucu ve dinleyicinin zihnini bulandırmaktır. Daha öncede geçtiği gibi şeyh, mektubunda bu iftiralardan beri olduğunu bildirmiş onlara gereken cevabı vermişti. Bunu onun her tarafa gönderdiği dört mektubundan alıntılamaştık.⁷⁴ Örneğin bu risaleler arasında Kasım ehline gönderdiği mektupta şu ifadelere yer verir: sizin de bildiğiniz gibi, bana, size Süleyman bin süheym'in⁷⁵ mektubunun ulaştığı haberi geldi. Sizin tarafta bir kısım ilim ehli gelen haberi tasdik edip, kabullenmişler

⁷⁴ Bu kitabın: 75-77. ve dip notta ki mektupların aslına bak.

⁷⁵ Riyatlı olan bu zat, davaya olan düşmanlığı yanın da, şeyh hakkında yalanlar uydurarak, her tarafa yaymıştır.

Allah bilir ki, bu adam bana iftira etmiş ve size söylemediğim, hatta aklımdan bile geçmeyen şeyler aktarmış.

Bu iftiralar arasında: benim dört mezhebini batıl gördüğüm, altı yüz yıldan beri insanların bir hiç üzerinde olduğu, içtihadı iddia ettiğim, taklitten dışarıda olduğum, alimlerin ihtilafının ceza olduğu, salihlerle tevessül edenleri tekfir ettiğim, Buseyriyi: Ey yaratılmışların en kerimi dediği için tekfir ettiğim, Rasulüllahın kabri üzerinde ki kubbeyi yıkmaya gücüm yetseydi onu yıkardım dediğimi, Kabe'nin üstünde ki çörteni (Altın) indirmeye gücüm yetseydi yerine ağaç çörten takacağımı söylediğim, Nebi (sav) kabrini, anne-babanın ve başka kabirlerin ziyaretini haram kıldığımı, Allah tan başkası adına yemin edeni tekfir ettiğim, İbnul Ferit ve İbni arabiyi tekfir ettiğim, delaili hayratı yaktığım, ravdî er-reyyahini ravdî eşşeytan olarak isimlendirdiğim, bütün bunlara cevabım: Seni tüm noksanlıklardan tenzih ederim Allahım, bu büyük bir iftiradır. Ondan öncede Muhammed (sav) e İsa bin Meryem e ve salihlere sövüyor diye iftira ettiler. Onların kalpleri yalan uydurmada ve çirkin söz söylemede birbirine benzer.⁷⁶

ÜÇ: Bu hallerin ikisinde de, şeyhin tabiileriyle münakaşaya girenlerin acizliğinin ortaya çıktığı görülür. Onlar bu acizliklerini ört bas edebilmek için, şeyh ve davetine iftira etmeye başladılar, gayeleri insanların kafalarını karıştırmaktı. Şayet onlar tartışmalarda cereyan eden gerçekleri halka anlatacak olsalardı konumların itibarlarını ve maslahatlarını kaybedeceklerdi. Bundan kurtulmalarının tek yolu gerçekleri ters yüz etmek ve neticeyi karıştırmaktı. Zira orada geçenler halka iletilmiyordu.

DÖRT: Ya şeyhin bir parça alıyorlar ya da bir sözü kastedilmeyen bir anlama yorumluyorlar. Tıpkı (vay o namaz kılanların haline) (maun: 4) ayetini okuyup gerisini getirmeyen kişi gibi.

Bu baktan onlar: Muhammet bin Abdulvahhabın tabiileri Rasulüllaha (sav) seltus-selama karşılar, onun (sav) risaletini inkar ediyorlar gibi akıl ve basiret sahibinin doğrulamayacağı yalanlar uydurdular.

Sanıyorum şeyh Muhammet ve davetine hücum ederek yazı yazanlar onun yazdığı kitaplardan hiç birini okumamışlar; ne tevhid ve akide de ne fıkıh ve ahkamda, ne de tefsir ve siyerde! Hatta onun dediklerinden bir sözü bile tartışmamışlardır. Onları harekete geçiren tek şey, dünyevi maslahatlardır. Zira hevaları onları kör etmiştir. Onlar hemen bir fırsat bulmuşçasına, daha yeni yeni filizlenmekte olan bu davaya ayıplar yapıştırmak için harekete geçtiler. Hemen harici ve ibadi bir hareket olan Rüstemi vahhabiliğin ayıplarına el attılar. Zira bunlar hakkında İslam

⁷⁶ Bu mektup tam metni için şeyhin eserlerinin 5. cil. Bak. Şahsi mektuplar bölümü: 8-13, ve bu kitabın ckinde.

alimleri diyeceklerini demişler, hatta Mağrip ulaması onlar için uzun uzun tartışıp, mücadele etmiş ve onlara gereken reddiyeleri yazmışlar ve onlarla ilgili tenkit ve reddiyelere eserlerinde yer vermişlerdir.

Hasımlar isimdeki bu yakınlığı değerlendirdiler; her iki halde de lakabı mutabıklaştırarak, birinciyi ikincisine aldılar. Ve şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetine yeni bir kavram buldular. O öyle bir isimdi ki, Müslümanların nefislerinde olumsuz derin izler bırakmıştı. Bu isim Kuzey Afrika da ortaya çıkan (el-vehbiyye veya el-vahhabiye) idi. Bunu hazır bir elbise bulmuşçasına, insanları şeyhin davetinden nefret ettirmek için alel acele şeyhin davetine giydirdiler. Zira onlar önceki hareketin ayıplarını bulmuş ve bunları şeyh Muhammedin davetine yapıştırmışlardır.

Mağripliler, tarihinde kendilerine şهادet ettiği gibi, her zaman ehli sünnete karşı olan davetlerin önüne geçmede olumlu bir rol oynamışlardır: Abdulvahhab bin Rüsteme, Abidi Fatimilere ve daha nicelerine karşı aynı şekilde sömürgecilere karşı halkı uyanışa çağırmış ve onların arzularını kursaklarında bırakmışlardır. İslam düşmanları selefi bir hareket olan şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetine, bu bozuk, ve müstear elbiseyi tenfir babından giydirdiler, zira, onlar Müslümanların yeniden bu net olan Muhammedi yola meyledip, içinde bulundukları ihtilaf ve parçalanmışlığı bırakmalarından ve tek vücut olup düşmanları yok etmelerinden korkuyorlardı. Ayrıca başta Kuzey Afrika olmak üzere İslam aleminin her tarafından bu davete yönelen ve onu kabullenenler oldu. Zira o her Müslümanın arzusuydu daha önceki konularda örnekleri geçtiği gibi. Bu hal, maslahat sahiplerinin, bidat heva preslerin koltuklarını oynattı. Gerçeklere karşı adeta körleştiler. Zira tüm güçlerini bu davayı söndürmeye, insanları ondan uzaklaştırmaya ve onun hakkında araştırıp, öğrenmemeleri için harcadılar.

Fransız, İtalyan, İngiliz ve Alman gibi batılı oryantalistlerin ve araştırmacıların, İslam ve Müslümanlar ve özellikle de Kuzey Afrika hakkında yazdıklarına bilhassa İslam tarihinde ki yeni fikri uyanış ve bunu devamlı kendisine bağladıkları şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın daveti ve onun İslam alemindeki uzantıları-ki bu davet zulüm ve cehaletin kol gezdiği bir zamanda gelmiştir.- hakkında yazdıklarına bakılırsa bu konu açığa çıkar.

Böylece Müslümanlar, şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın yenilediği, Müslümanlara fikri ve akidevi uyanıklık getiren ve sağlıklı İslam menhecine dayanan selim ve saf akideyi getiren selefi davetin hakikatini idrak ettiler. Zira bu davet, İslamı duruluğundan sıyırmamıştır. Bu konuda İslam tarihindeki muslihlerin yolunu takip etmiştir. Zira bunlar, selefi salihin yolunu yenilemişlerdir. Bunlar arasında İbni Teymiyye Ahmet bin Abdulhalim Şam da vefat etmiştir.(h.728), (h.751) de Dimaşk ta vefat eden

İbni Kayyim el-Cevziyye, (h.790) da Endülüs Gırnata da vefat eden İmam Şatibi, Mısır da vefat eden el-İzz bin Abdüsselamı ve daha nice selef alimlerini sayabiliriz.

Ayrıca bir çok Arap ve Müslüman arif ve müfekkiri bu konudan bahsetmiştir. Abdullah bin Sad bin Ruveyşit kitabı (Tarihte İmam Muhammed bin Abdulvahhab) ta ve şeyhe destek veren kırka yakın görüşün olduğunu ve bunlar şeyhin, yeryüzünün her yerinde Müslümanların uyanışında önemli bir rol oynadığını söylemişlerdir.⁷⁷

⁷⁷ Bu kitabının cil:2. 300-360 sayfalarına bkz.

Şüphelerin İzlerine Dönüş

Genelde dünya özelde Müslümanlar; Komünizm, Siyonizm, Vahdetül-vuct, Laiklik, Dinsizlik v.b. sapık İdeolijilerin ilkeleriyle kararmış, Müslümanlar kendilerini aydınlığa çıkaracak bir çıkış yolu, kaçıp, kendilerini selamete atacak bir menfez bulamamışlardır. Önlerinde her tür şek ve şüpheden uzak, saf, arı ve halis İslama sarılmaktan başka çare kalmamıştır.

Zira Yüce Allah, Müslümanları kendisine sevgiyle bağlanma (dostluk) ve akideyle Allaha ulaşma özelliğinde yaratmıştır. Ve işte bu Allah (cc)'ın tüm beşeriyeti üzerine yarattığı Allahın fitratıdır. İslamın kökleri onları kendisine çeker ve onları bağıyla onları bir araya toplar, kalpler birbirlerine yönelir, nefisler yakınlaşır. Ancak birbirinden farklı hedef ve kindar, pis gayeler taşıyan bazı cihetler birbirleri peşi sıra Müslümanlara duygusal yönden yaklaşır, zayıf karakterli, kısa döngülü, vakitli menfaatleri peşinde olan, ilim ve irfandan nasipleri olmayan şahıslara yaklaşır, onlara ilim marifet ve gayret isimleriyle seslenir. Ve gayelerini icra için bu fırsatı kaçırmaz. İşte Rasulüllahın (sav), ümmeti hakkında kendilerinden korktuğu, hem kendilerini hem de ümmeti helak edecekler dediği alim (kılıklılar) bunlardır.

Aynı durumu bu gün görmekteyim: zira Afrika, Asya ve Avrupa da yeniden kitaplar basılmakta ve bedava dağıtılmaktadır. Bu kitaplarda, eski şüpheleri gün yüzüne çıkartılmaktadır. Halbuki Müslümanlar nerdeyse bu şüpheleri ve geçmiş kinlerini unutmuş, herkesi kasıp kavuran fitne fırtınaları geride kalmış, düşmanların elleriyle yaptıkları tahribatlar unutulmuş ve Müslümanlar yeniden Allahın kitabı ve Rasulüllah (sav)'in sünneti ve menheci üzerinde bir araya gelmişler gerek kindar Hiristiyanlar ve hilekar Yahudiler, gerekse başkaları tarafından dinlerine sokulan her tür hurafe ve şüpheleri giderip, dinlerini netleştirme arzusunda birleşmişlerdir. bu düşmanlar uşaklarını hemen harekete geçirdiler, zira onlar bırak İslam diyarında, Avrupa da bile iflasın eşiğine geldiler. Artık onların kendi çocukları bile, büyüklerinin sahiplendiği bu fikir ve düşüncelerin boş ve yaramaz olduğunu anladılar.

Onlar Müslümanların evlatlarının, İslamın özüne ve aslına döndüğünü görünce, orada ki ve her yerdeki insanların büyük bir hırsla, İslam dinin temel ve sağlam kaynaklarına büyük bir hırsla sarıldığını Afrika da ki bir davetçi bana anlatmıştı. Bana anlattıkları arasında şuna da değindi:

Onların alimlerinden biri, bir İslam ülkesinde bir çok dilde basılıp, dağıtılan kitapları gördü ve onlardan yüz çevirdi. Ve bundan böyle şeyh Muhammet bin Abdulvahhab ve daveti hakkında ileri-geri konuşarak,

kendisine ulaşan kitapların etkisinde kalarak bu ıslah davetini ve onun yolundan gidenleri olmadık şüphe ve iftiralarla karalamıştır.

Davetçi ona: sen, şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın kitaplarından bir şey okudun mu? Der.

O: hayır, okumadım ama onun hakkında söylenenler yeterde artar bile der.

Bu davetçi zeki bir insandı. Şeyhin Tevhit kitabının kabını çıkarttıktan sonra ona verir ve ona: bu kitabı okuyup, onun hakkında düşündüklerini yarın bana anlatmanı istiyorum der. Ertesi gün karşılaştıklarında bu alim kitabı över ve müellifine rahmet okur. Zira bu kitap Allahın ve Rasulü Muhammet (sav)'in sünnetinden alınmış, sağlam yönelişli ve her Müslümanın inancını düzeltmek için ihtiyaç duyduğu sağlam bir ilim kitabıdır der. Ardından ona kabı da bulunan başka bir nusha verir. Ve işte okuduğun kitap buydu, Müellifide yenilikçi ve ıslahatçı selefi davetin sahibi şeyh Muhammet bin Abdulvahhabdır. Diğer kitaplarında böyledir der. Alim ise: Dostumuz Allahtır, o ne güzel vekildir, şüphesiz şeyh kendisinde olmayan şeylerle itham edilmiştir. Zira bu Muhammet bin Abdullahın (sav) getirdiği ve bizi kendisine çağırdığı halis tevhitir.

Yıllar önce buna benzer bir kıssa Hindistan da olmuş ve Allahın yardım ve hidayetiyle bir alim doğruyu bulmuştur.

Bir konuya bütün Müslümanların dikkat etmeleri gerekir. O da; Müslümanların hiç kimseden delilsiz ve yeterli araştırma yapmadan bir şeyi kabul etmemelidir. Özellikle din ve imanla ilgili konularda Müslüman, ilmi delil ve meseleyi enine-boyuna araştırıp, ayaklarını sonradan kaymayacak şekilde sağlam oturtmalı ki, düşmanları karşısında yılmadan durabilsin ve de İslam düşmanlarına İslam safına sızıp, onda tefrika yapmaya fırsat vermesin. Zira onlar zaman, mal, fikir ve ellerinde ki her şeyleriyle çalışıp-çabalıyor taki, uşaklarıyla beraber, Müslümanlar arsında tefrika çıkarıp, onları birbirlerine katsınlar; çünkü Müslümanların parçalanmasıyla, onların işi kolaylaşacak, aralarına rahatça girip, istediklerini yapacak ve maslahat gayelerine ulaşmış olacaklardır.

Allahtan Müslümanları birleştirmesini ve ahir zamanda kalplerimizi birbirine ısındırmasını dileriz. Tıpkı önceki Müslümanların kalplerini birbirlerine ısındırdığı gibi. Yüce Allah Nebisi Muhammet (sav)'e: (Ve (Allah), onların kalplerine birleştirmiştir. Sen yeryüzünde bulunan her şeyi verseydin, yine onların gönüllerini birleştiremezdin, fakat Allah onların aralarını bulup kaynaştırdı. Çünkü o, mutlak galiptir, hikmet sahibidir.) buyurur. (Enfal:69)

Yahudi ve Hıristiyanlarda , Müslümanların dinlerini ifsat edip, onları sürekli bir ihtilaf, kavgalık ve çekişme içerisine sokmadıkça asla onlardan razı olmayacaklardır. Allah (cc) onların bu duygularını Kur'an'da şöyle dile

getirir: (Dinlerine uymadıkça yahudiler de hıristiyanlar da asla senden razı olmayacaktır. Deki: Doğru yol, ancak Allahın yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan, and olsun ki; Allahtan sana ne bir dost ne de bir yardımcı vardır.) (Bakara : 120).

İmam Malik (rh) dediği gibi: Bu ümmetin evveli ne ile ıslah olduysa sonunda yine ancak onunla düzelebilir. Evveli, saf ve İslam akidesinden başkasıyla düzelmemiştir. O halde sonunda ancak onunla düzelecektir.

Davetin Bölge İçindeki Yerli Hasımları

Şeyh Muhammet bin Abdulvahhab (rh)'ın davetine ilk red davetin çıktığı bölgeden geldi. İlim iddia eden bir gurup insan davetin önüne geçtiler. Zira onlar, şeyhin kitap ve sünnetten kaynaklanan İlmiyle gerçekleri insanlara anlatacağını ve böylece onların dünyevi çıkarlarının bundan etkileneceğinden korkuyorlardı.

Çünkü heva her zaman kör ve sağır eder sahibini, işin içine birde haset karıştıysa durum daha da kötüleşir. Şair şöyle der:

‘Genç gibi olmayınca ona haset ettiler,

Böylece kavmin hepsi onun düşman ve hasmı oldular.’

Onlar insanları, şeyhin davetini yalan, iftira ve karalamak için seslerini yükseltmeye çağırdılar. Rahatlarını bozan korkudan dolayı nefret ve kin oluşturmak için sağa sola mektuplar yazdılar.İbni Suheym, İbni Müveys ve diğerlerinin yaptıkları gibi. İleride onlara ve mektuplarına yer vereceğiz. Gerçi şeyhin kendisi onların mektuplarını ortaya çıkarmış ve her tarafa yazdığı mektuplarını da davetini net bir şekilde açıklayarak, aynı zamanda bunlar gibi şahısların ortaya attıkları ve insanların zihinlerini meşgul eden yalan ve iftiralarada yer vermiştir.

Biz buradan geçmişte olan düşmanlık ve yazışmalara girmeyeceğiz, bize şu ayeti hatırlamamız şahit olarak yeter. Rad: 17 de (Köpük atılıp gider. İnsanlara fayda veren şeye gelince, o yer yüzünde kalır.) buyrulur.

Bu gün kavmin hepsi yok; tenkit edende edilende, iftira edende edilende... Ve günler şeyh Muhammet (rh) in doğruluğunu ispatlamıştır. Zira davetin kendisi kalmış ve daha da artmıştır. Hatta her yerde insanlar onun (rh) kitaplarını takip etmekte ve anlamaya çalışmaktadırlar. Ona düşman olanlar bile hak kendilerine açıklandıktan sonra ve davetçinin yönelişinin doğruluğu bilindikten sonra rüştlere dönmüşlerdir.

Çünkü hak! Her zaman kendisine uyulmaya en layık olandır. Ama ona düşmanlık yapanların hem isimleri hem de dedikleri her şey öldü. İnsanların bildikleride yine şeyh Muhammet (rh)'ın mektuplarında geçenlerdir, gerisini bilen yoktur. Tabi bu dünya için. Ama Ahirette cezanın sahibi kendisine kalplerdekinin bile gizli kalmadığı açık-gizli her şeyi bilen Allaktır.

Şeyh Abdulaziz bin Abdullah bin Baz (rh) şeyhin hasımlarını 3 kısma ayırır:

BİR- Hurafeci alimler bunlar hakkı batıl, batılı da hak görürler, kabirler üzerine bina yapmak, onları mescit edinmek, Allah tan gayrısın dan yardım dileyip, ona dua etmek v.b. şeylerin din ve hidayet olduğuna inanırlar. Bunları inkar edenlerin de Salihleri ve Evliyaları kızdırdıklarına

inanır. Ve onların kendileriyle cihadın farz olduğu düşmanlar olduğuna inanırlar.

İKİ- İlme mensup olanlar: Bunlar, bu adamın hakikatinden bihaber oldukları gibi, kendisine çağırdığı hakkı da anlayamadılar. Bilakis başkalarını taklit ettiler. Saptıran hurafecilerin onun hakkın da söylediklerini tasdik ettiler. Onların bazı evliya ve Enbiyalarla ilgili şeyhe isnat ettikleri, şeyhin onların kerametlerini inkar edip, onlara düşmanlık ettiğini v.b. şeylere bakarak, onların hidayet üzere olduklarını zannedip, şeyhi kınamış, onu ayıplayarak, davetinden nefret etmişlerdir.

ÜÇ- Bunlarda makam ve mevkilerinden korkup ona düşmanlık ettiler. Zira onlar İslam davetinin askerlerinin onları yerlerinden indirip, ülkelerini istila edeceğinden korkuyorlardı.⁷⁸

Davetin en amansız hasımları -ki bunlar şeyh demediği şeyleri iftira ederek, bunları yazışmalarla her tarafa yayanlardı- insanların şeyhin davetinin hakikatini anlayıp ona uyduğunu görünce, zira O, Allah'ın halis diniydi, yerleri onlara dar geldi ve orayı terk edip başka yerlere işlerini kaldıkları yerden icra etmeye gittiler. Zira orada kendilerine istediklerini söyleyebilecek ve istediklerini yapabilecek daha rahat bir meydan bulacaklardı. Ve öyle oldu. Bir çok Müslüman'a ters haberler verdiler, orada bazı alimlerle onlara inandılar hemde görmeden ve araştırmadan!?

Onlardan bazılarının isimlerini özetle verelim:

BİR- Süleyman bin Muhammet bin Suheym: şeyhin bir çok mektubunda adı geçen bu şahıs, şeyh aleyhine etrafa mektuplar yazmış, davetine hücum etmiş, şeyh adına aslı astarı olmayan şeyler yazmış ve İnsanlara anlatmıştır. Riyat alimlerinden olan bu şahıs, Riyat birinci Suud devleti eline geçince, Ahşa ya, oradan da Irak'ta ki ez-Zübeyr'e kaçmış ve orada vefat etmiştir. Çocukları oradadır.(h.1181)⁷⁹

Aynı düşmanlık al-Suheym tarafından, o dönem Riyat ve Mecmaa da İlim evi olarak bilinen ailelere mensup bazı adamlara da yapılmıştır.

Sanırım bunda ki sır, alimlerin haset ve gayretleridir. Zira şeytan, insan ne olursa olsun ona giriş için yollar arar ve buna çok hırslıdır.

İKİ- Muhammet bin Abdullah bin Feyruz, Necd asıllı olup, Ahşa doğumludur. Bariz alimlerdendir. Basra da ki Osmanlı valisi Abdullah ağa oraya taşınıp, yerleşen ve hayatının sonlarına kadar orada kalan (h.1216) bu zata itina göstermiştir. Ez-Zübeyr de defnedilmiştir. bu zat ta başından beri davete karşı durmuş ve bu daveti ortadan kaldırıp; yok etmek için gereken

⁷⁸ Bak: (El-İmam Muhammet bin Abdulvahhab Davetuhu ve Siretuhu) şeyh Abdulaziz bin Baz.27-28.

⁷⁹ Hal tercamesi için bak: (Ulamau Necd Hilale Sittete Kurun) İbn Bessam : 1/ 322., tarih İbni Gannam.

desteği de valinin yanında bulmuş ve Osmanlı Sultanını bu işe kıskırtmıştır.⁸⁰ Al-suudun ordularının Ahsa ya gireceği an, oradan çıkmıştı. Muhammet bin reşid el-afaliki dışında talebeleri onu izlemişlerdir. Ancak el-afaliki Medine ye hicret etmiştir. İmam Suud bin Abdulaziz Medine ye girince, alimlere ikram adeti gereği ona da ikramda bulunmuş ve Medine ye kadı atamıştır. O, selefi daveti sevmiş ve davetçilerinden olmuştur. Mısır'a yerleşmiş, insanlar kendisini sevmişlerdir. Orada bu daveti tanıtmış ve insanlara selefiligi öğretmiştir.(h.1257) De Kahire de vefat etti.⁸¹

ÜÇ- Muhammet bin Abdurrahman bin Afalik, Ahsa da İlmi bir konuma sahipti, ilim talebeleri etrafında dört dönerdi (h.1163) te Ahsa da vefat etti. Şeyh Muhammet(rh) davetini ilk öğrendiğinde ona düşman oldu, şeyhe tehdit vari bir mektup yazarak, ondan Adiyat süresinin, mecaz, istiare, kinaye v.b. belagat ilmi ile ilgili ihtiva ettiklerini kendisine açıklamasını istedi. Zira o, Allahın kulları üzerindeki haklarının tahkikinin, kulun Rabbini bilmesi onu birlemesi, ibadeti yalnız ona yapmasının ancak bir yolla gerçekleşeceğini onun da belagatlı nükteler ve beyani kavramlarla olabileceğine inanıyordu. Şeyh Abdullah bin Bessam biyografisinde böyle anlatıyor.⁸²

DÖRT- Abdullah bin İsa el- muveysi : Hurma ili kadısı idi. Şeyhin mektuplarında adı çokça geçen bu şahsa karşı, şeyhi halkı uyarmış ve amellerini onlara açıklamıştır.(h.1175) te ⁸³ orada ölmüştür. Buda davetin Arap yarımadasında daha yeni yeni daireyi genişlettiği zamana rastlar.

BEŞ- Osman bin Abdulaziz bin Mansur, Irakta öğrenim gören bu zatın en meşhur hocaları: Davud bin Cercis, Muhammet bin Sellum el-faradi, bu ikisi de davetin en şiddetli hasımlarındandı. İbni Cercisle Necd alimleri arasında davet üzerine bir çok münazara ve atışmalar olmuştur. İbni Bessam, biyografisinde şöyle der: bu zat akidevi yönelişi tereddütlü biridir; bazen selefi daveti destekler bazen de ondan uzaklaşıp, düşmanlarına katılır. Necd e gidip, orada ölmüş Salihlere tevvesülü ve onlardan yardım dilemeyi mübah görerek, saf İslam akidesine muhalif davranan Davut bin Cercisi görünce ona yardımcı olmuş ve onun övücülerinden olmuştur. Onun yolunu övmüş, hatta kitabının iyi taraflarını öne çıkararak, onun Menhecini ve gidişatını övmüş ve yaklaşık otuz altı beyitlik bir kasideyle bunları

⁸⁰ Biyografisi için bak(Ulamau Necd) :3/ 882-886. onun davetle savaş için yazdığı risaleleri için İbni Ğannam ve İbni Beşirintarih bak.

⁸¹ Bak (Meşahir Ulamau Necd) Abdurrahman al-eşşeyh. Sa:228, onu Ahmet diye isimlendirir.

⁸² Bak (Ulamau Necd Hilale Sittete kurun) 3/ 820.

⁸³ Aynı eser: 2/ 604.

anlatmıştır. Necd alimlerinden yediye yakın kafiyeli ve vezinli kasidelerle ona cevap vermişlerdir.⁸⁴

ALTI- Muhammet bin Abdullah bin Humeyd (h.1232) Uneyze doğumlu olup Mekke'de ki hanbelilerin müftüsüydü, taki (h.1295) te Taif de ölünceye kadar İbni Bessam biyografisini yazarken şunları söyler: Bu zat vazife itibariyle selefi akideyle savaşıyan Osmanlı devletinin atadığı, Mekke haremının Hanbeli Mezhebinin Müftüsüydü. Selefi daveti isbat edip, ülkede onu perişan eden düşmanlarını ve ona bağlıların karşıtlarını artıran musibeti görmesi, kendilerini selefi daveti ortadan kaldırmaya adanmış dışarıda ki alimlerin elinde yetişmesi v.b. etkenler onu özel bir tabiata soktu. Ve onu, bu davete hasım ve düşmanlarına müttefik kıldı.⁸⁵

YEDİ- Mirbed bin Ahmet et-temimi, davete düşmanlık yapmış ardından (h.1170) te Yemen e göçmüştür. Orada daveti ve davetçilerini karalamış ve şüpheler yaymıştır. Orada yaklaşık on ay kalmış, ardından hacılarla birlikte Hicaza dönmüştür.

İbni Bessam tercemesin de şöyle der: Gerçekte bu ve emsalleri olan adamlar, bu ıslahat davetine düşmanlık yapmış, ona her tür yalan ve iftirayı isnad ederek onu karalamış, batıl habercilerle onu yalanlamışlardır. Bu durumda davetin hakikatini bilmeyen ve ondan haberi olmayan bile onların yalanlarına kanmış ve davete karşı durmuşlardır. Böylece davet bir düşman yaydan vurulmuştur. Ya kindar hasetçiler ya aldatılmış mağrurlar yada din ve ıslah düşmanları tarafından vurulmuştur. Taki Osmanlı orduları, çıkış yerlerine kadar girmiş onların seyrini durdurmuş, davet çalışmalarını davetçileri ortadan kaldırarak felce uğratmış, birinci Suud hükümetinin bu davetle ilgilenen mülük ve yandaşlarını, şeyh Muhammedin evlat ve torunlarından olan ilim adamlarını ortadan kaldırmışlardır. Bu hal, Allahın bu daveti tekrar gün yüzüne çıkarmasına dek sürdü. Allah, İmam Türki bin Abdullah gibi cüretli bir kahramanı bu davete hadim kılmış ve bu kahraman Türk ordularıyla savaşarak ülkeyi onlardan temizlemiştir.⁸⁶ Allaha hamd olsun hala emin ve uygun bir yolda seyrine devam etmektedir. En belirgin özelliği, ülkenin İslam şeriatının gölgesinde kendisiyle nimetlendiği emniyettir. Biyografisinin sonunda şunları söyler: O, Hicaz dan kendi yurdu olan Hureymilaya gitti. Ancak İmam Muhammet bin Suud oraya girince oradan da kaçtı, Rağbe ye vardığında oranın emiri Ali el-Cerisi onu yakaladı ve (h.1171) de onu öldürdü.⁸⁷

⁸⁴ Aynı eser: 3/ 609.

⁸⁵ Aynı eser: 3/865-866., İbni Humeydin el yazması es-suhub el-vabile ala daraihil henabile) kit.bak: Davetin Alimlerinden yüz çevirmiş, hasımlarını desteklemiştir.

⁸⁶ Aynı eser: 3/ 949.

⁸⁷ Aynı eser: 950.

SEKİZ- Bir gurup alimde, davete karşı her hangi bir girişimde bulunmamış, ancak gittikleri ülkelerdeki hasımlarına meyletmişlerdir. Örneğin Muhammet bin Ali bin sellum el-faradi, Sudeyrden Irakta ki ez-zübeyre hocasına olan yakınlığından dolayı gitmiştir. Hem kendisi hem de dönemin Basra ve şuyuh bölgelerinin önder alimlerinden olan iki oğlu Abdurrezzak ve Abdullatif Irakta vefat etmişlerdir.

İbrahim bin Yusuf, Dımaşk ta (Suriye) okumuş ve oraya yerleşmiştir. Emevi camiinde ilim halakası vardı. Ancak bilinmeyen bazı nedenlerle (h.1187) de öldürüldü.

Raşit bin Huneyn, Harç tan Ahsa ya göçmüş ve orada bir evlat bırakmadan vefat etmiştir.⁸⁸

Bunlar dışında şeyhin mektuplarında: İbni İsmail, İbni Rebia, İbni Mutlak, İbni Abdullatif, Salih bin Abdullahın ve diğerlerinin adları geçmektedir. Davetini açıklayan ve kendisine yöneltilen iftiralara verdiği cevaplar 51 mektuptan oluşmuştur, 323 sayfa tutan bu mektuplar bir cilt kitap halinde basılmıştır. Şeyhin kendisini ve davetini yakından araştıran için değerli ve faydalı bir kaynaktır. Daha önce düşmanlık yapıp grçeği görenler şüphesiz hakka dönmüşlerdir. Zira Hak kendisine uyulmaya en hakkı olandır.!?

⁸⁸ Onların biyografileri için bak: İbni Humejd (es-suhub el-vabile ala daraihil hanabile) , İbni Bessam (ulamau Necd) , Muhammet bin Osman el-kadi (Ravdatun-nazirin min measiri ulami Necd ve havadis es-sinin).

Vahhabilik İsminin Verilmesinin Gayesi

Mesut en-nedevi (rh) (Muhammet bin Abdulvahhab muslihun mazlumun ve mufteran aleyhi) adlı kitabında şunları söyler: Şüphesiz şeyhul İslamın davetine karşı uydurulan en açık yalan onun Vahhabilikle isimlendirilmesidir. Heva presler bu isimle, onun davetinin İslam dininin dışında olduğunu ispatlamaya çalışıyorlardı. İngilizler, Türkler ve Mısırlılar birleşerek onu korkunç bir hayal veya gölge haline getirdiler. Zira sen geçmiş iki yüz yılda İslam aleminin neresinde olursa olsun, İslami bir hareketlenme olsa ve Avrupalılar bu hareketin kendilerine bir zararı dokunacağı kanısına varsalar, hemen onun iplerini Necdi vahhabilikle bağlamış (ona yapıştırmalar) velev ki birbirine zıt bile olsalar.⁸⁹

Katar, birinci şeri mahkemesi kadısı şeyh Ahmet bin Hacer, bazı mütekellimlerin Hanbelilerin selefine yaptıkları iftiralarıyla, şeyh Muhamede yapılan iftiraların aynı olduğunu, zira muhaliflerin karşıtlarını tenkit etmek için onlara iftira ettiklerini ve aynı şekilde sömürgecilerin de, İslami hareketleri ortadan kaldırmak için aynı yöntemi kullandıklarını söylemektedir.

Şeyh Ahmet kitabı (Nakd kalam el-müfterin el-henabile es-selefiyyin) de şunları da yazar: Şeyh ve tabilerine Rasulullah (sav)'a gereken önemi vermediklerini hatta onlardan birinin; benim sopam Rasülden hayırlıdır dediğini isnat ettiler. Onları alimlere ve Salihlere makam tanımadıklarını, Rasulullah (sav)'in şefaatinin inkar ettiklerini, kabrinin ziyaretini haram gördüklerini, hakeza diğer müminlerin kabirlerini, Rasulullah (sav)'a salat getirmediklerini, mezhep imamlarının kitaplarını edinmek yerine, onları yakıp, telef ettiklerini ve onları taklidi caiz görmediklerini, onların inançlarıyla aynı inançları paylaşanlar dışında geçmiş asırlarda ki Müslümanları tekfir ettiklerini, Mevlidi nebeviyi⁹⁰ okumayı haram gördüklerini v.b. bir çok iddiaları onlara isnat ettiler.

Cevap: Onlara dayandırılan bu eşyaların hepsi yalandır ve doğruluktan yana payları asla yoktur. İşte onların kitapları basılmış, satılıp dağıtılıyor. Bu iddiaların yalan olduğunu öğrenmek isteyen onların kitaplarını okusun.⁹¹

İşte buradan vahhabilik lakabı üzerinde niye bu kadar ısrar ettiklerinin sırrını da öğreniyoruz ve yine onların beşinci mezhep oldukları

⁸⁹ Bak: Kitabın terc: Abdulalim el-besteve, gözden geçiren Dr. Takyuddin el-hilali sa:165.

⁹⁰ Bilindiği gibi törenler düzenleyerek bazılarının yaptığı gibi Allaha ibadet ve yaklaşma niyetiyle mevlit okunması bidattır. Bak: (el-kavlul fasıl fi mevlidi hayri er, rususl (sav)) şeyh İsmail el-ensari.

⁹¹ Bu kitabının : 57-101., say. Bak bu şüphelere cevap veriyor.

şayiası; Çünkü Mağrip ulaması, ibadi ve harici rüstemi vahhabilik ateşiyle dağlanmış. Bilindiği gibi bu fırka Abdulvahhab bin Abdurrahman bin Rüstem tarafından h. 2. asrın sonlarıyla 3. asrın başlarında tesis edilmiştir. Daha önce de geçtiği gibi Mağrip ulemasının elinde bu fırkayla ilgili bir çok fetva vardı.

Bu fırka (yla ilgili fetva ve bilgiler) yeni davetin düşmanları için, bu davete giydirile bilecek hazır bir elbiseydi. Onunla, kısa yoldan insanları nefret ettireceklerdi zaten İslam diyarında ki sömürgecilere de ancak bidat ve hurafeciler yardım eder.

Maslahat sahibi alimlere gelince, bunlar uydurulan iftiralara ve şüphelere aralarında cereyan eden münakaşa ve diyaloga rağmen, söylenen ve uydurulan bu iddiaların bir aslı-astarı olmadığı ve şeyh Muhammet onlardan beri olduğunu ifade etmesine rağmen sarılmış, hevaları onları kör ve sağırлаştırmıştır.

Davetin düşmanları ortaya attıkları şüphelerin sıhhatini ifade etmek gayesiyle, şeyh Muhammet ile şeyh Süleyman arasında vuku bulan basit bazı ihtilafları fırsat bildiler ve onları kullandılar. Halbuki bu ihtilaflar Necd deki herhangi bir ilim talebesinin, durumu tam araştırmadan işin başında ortaya attıkları tartışma türü ihtilaflardı. Kendilerine gerçek anlatılınca da derhal hakka dönmüşlerdir. Aynı şekilde şeyh Süleyman da, kardeşinin niyet ve hedefini anlayınca onun destekçilerinden oluvermiştir.

Hasımlar iki risale telif ederek bunu şeyh Süleyman'a isnat etmişlerdir. Bunlar: (es-sevaik el-ilahiyye fir-reddi alal vahhabiyye) ile (faslul hitab fir-reddi ala Muhammet bin Abdulvahhab) risaleleridir. Halbuki olayı yakından takip edenler bunu nefy ediyorlar. Onlara göre hasımlar, insanları bu davetten nefret ettirmek için; işte bakın kendisine en yakın insan olan kardeşi bile ona karşı çıkıyor gayesiyle bunu yapmışlardır. Gerçek ise bunun aksineydi zira kardeşi Süleyman Dirıyya ya gitmiş, ondan özür dileyerek ona katılmıştır.⁹²

Bu risalelerin Süleyman'a isnadının ve hakkında söylenenlerin yalan olduğuna bir diğer delil; vahhabilik lakabının daha önceleri kullanılmamış olmasıdır. Bu lakap, Türklerle Mısırlıların güdümünde ki İbrahim paşanın Necd e gelmesiyle kullanıma girmiştir. Hem de şeyh Muhammet ve kardeşi Süleymanın ölümünden yaklaşık yirmi yıl kadar sonra zira şeyhin çağdaşı olan Avrupalı (Nıbor) bu lakaba eserlerinde yer vermemiştir. Mesut en-nedevi onun hakkında derki: bundan o zamana kadar vahhabilik kavramının bilinmediği ortaya çıkıyor. Çünkü o şeyhin davetinden yeni bir din (New Religion) olarak bahsetmiş ve sona doğru da muhammed b.Abdulvahabın

⁹² Bak: daha geniş bilgi için: İslami araştı. Derg. Sa: 60, 1421h. (Süleyman bin Abdulvahhab eş-şeyh el-müftera aleyh) adlı araşt. Baksın sa: 255-300.

yeni mezhebini Muhammedilik olarak tanıtmıştır. O, vahhabilik lakabını ilk kez h. 1229 da Muhammet Alinin Hicazı istilasından sonra oraya gelen (Berk hart) ın kullandığını belirtiyor. Bu durum el-cebertinin tarihinde de böyledir.⁹³

Aynı şekilde geçtiği gibi, sadler in yolculuğunda da durum böyledir.

Üçüncü bir karine: Şayet Süleyman bin Abdulvahhab kardeşine karşı çıkıp, davetine düşmanlık yapsaydı ismi reddiyelerde geçerdi, zira cidal ve münakaşa devam ediyordu ayrıca geçicide olsa hasımlara ibret olsun diye onun ismi zikredilirdi. Ancak gerçek o ki, bu Süleyman'a giydirilmek için biçilmiş hazır bir kaftandı. Tıpkı davetle ilgisi olmamasına rağmen insanları ondan nefret ettirmek için ona böyle bir kaftan giydirdikleri gibi. Halbuki şeyhin davetiyle, harici rüstemi vahhabilik arasında ne inanç ve içerik ne yol ve mekan nede şeri delille ispatlamada en ufak bir benzerlik yoktu. O halde onun isminin geçmeyişi beraatine kanıttır.

Rüstemi vahhabiliği inceleyen araştırmacılar bu fırkanın her yönden Ehli Sünnet vel-cemaat akidesine muhalif olduğunu bilirler. Halbuki şeyh hem kendisinin kitaplarında belirttiği gibi hem de öğrenci ve evlatlarının belirttiği gibi Mübtedii değil, Müttebi dir. Ehli Sünnetin yoludur yolu! O, görüşünü Allahın kitabı Kuran ve Mustafa (sav) Sünneti ve birde ilk faziletli nesil olan Salih Selefin Menhecinden elde ettiği sahih deliller üzerine bina eder. Onun bu açık ve net kıyası tüm kitap ve risalelerinde öne çıkar.

Dördüncü karine: Şüphesiz şeyh Süleyman bin Abdulvahhabın kardeşine olan muhalefeti için başındaydı. O zamanlar reddiyeler sözlü ve küçük yazışmaları geçmiyordu. İbni Ğannam bu olayları tarihleriyle kaydedenlerden biridir. Her iksinin çağdaşı olan ve onlardan bir süre sonra ölen İbni Ğannam, şeyhin muhalifleri hakkında yazmasına rağmen şeyh Süleyman dan bahsetmemiştir. Öte yandan vahhabilik kelimesi her ikisinin babasına nisbet edilmiştir. Süleymanın bu kelimeyi kullanması abes olurdu. Zira o, babasına cevap verme durumunda değildir. Ayrıca bu nisbetin hata olduğu açık; çünkü o, bir şeyin aslı dışında bir şeye nisbetidir. Mekkeli birisine Medineli, Faslı birisine Hindistanlı diyemessin. İfadeyi genellediğinde her ikisinde kapsar yani muhalifi de kendisine muhalefet edeni de kapsar. Böyle bir şeyde Süleyman için- eğer gerçekten muhalifse- hiç de uygun düşmez.

Beşinci karine: bu davet hakkında yazanlar o dönemde batılların bile dikkatlerini üzerlerine çekmişler. Örneğin (Nibor) bu davetin çağdaşlarından olup Ahsa ya kadar gelmiştir o, bu daveti Muhammet bin Abdulvahhaba nisbetle Muhammedilik bazende yeni davet diye isimlendirmiştir. Bu iki isimde halka yayılanlardan dolayı arzu edilen

⁹³ Bak (Muhammet bin Abdulvahhab) En-Nedevi : 167-168.

gayeyi gerçekleştiremiyorlar. (Berk Hart) h. 1229 da Hicaza ulaşmış, orada Mehmet Ali paşayla karşılaşmış ve bu daveti ve konumunu övmüş, şüphelerden selim olduğunu belirtmiş ve bu yolculuğunda muhalifleri tenkit etmiştir. Tüm bunlar arzu edilen bir ismin halk arasında yayılması için düzenlenen hileler olduğuna burhandır. Ayrıca bu isimle ordulara hareket izni verilmiş ve bu davete karşı olmadık oyunlar düzenlenmiştir. Çünkü onlar bu yeni lakapla eski hurafe ve sapıklıklar sahibi olan fırkayı yeniden canlanmış gibi halkın duygularını harekete geçirmişlerdir. Onlar önce bu ismi yaymıştır. El-Cebertinin tarihinde bahsettiği gibi, bununla halkı ileride onlardan alacakları vergi v.b. sıkıntılara hazırlamış, hem de onları bu davete karşı güya infak ve yardıma çağırmışlardır. Zira onlar ibadi ve harici vahhabiliğin yeniden zuhur ettiğini, onlarla savaşmanın vacip olduğunu halka enpoze etmiş ve onları bu hilelerle kanlı eylemlerine alet etmişlerdir.

Ve bu, tarih sayfaları arasına tozlanarak sıkışan bu lakabın, üfürölüp, temizlenerek yeniden ortaya çıkarılmasının en önemli gerekçesidir. Ve bu şekilde Süleyman bin Abdulvahhabın vefatından bir süre sonra bu iki risale de yazılarak onun adına basılmıştır. Aynı şekilde günümüzde de (Hamper) in hatıraları diye aslı-astarı olmayan ve sahibinin şeyh Muhammet bin Abdulvahhabla alakadar olan bir İngiliz casusu olduğunu yazıp ortaya bir kitap sürdüler.

Ve işte bu iddialar, delilsiz ve burhansız ortaya rastgele atılan yalanlardır... ve yalanın da bir sınırı yoktur.

İslam düşmanları bu tür yalanları yaymaya çok önem verirler. Zira bununla fikirleri karıştırır, fitneyi körükler ve muhlis her davetçiden güveni sıyrır atarlar.!? Günümüz basını bu gün bir çok devlete iftiralar atması ve fitneyi ateşlemesiyle bu gidişatın en keskin örneğidir. Zira o, kendisine muhalife yaşama hakkı tanımaz.

Saf ve duru İslam dini açığa çıkıp, insanlar ona meylettikçe İslam düşmanları rahatsızlandı. Zira onlar insanların İslam dinine yapıştırılan yalan ve iftiraları anlamaya başladıklarını, İslamın nefisleri ve toplumları olumsuzluklardan kurtaracak tek din olduğunu, böylece kalplerin ona ısındığını gördüler. Yandaşlığını bu yakınlığı bozmak için harekete geçirdiler. Tıpkı yahudilerin, taş ve sloganlarla intifadalarını duyurmaya çalışan Filistinlilere yaptıkları gibi. Zira Yahudiler çocukların cihada çağrılarından rahatsız oldular. Ve onların Allahu Ekber (Allah en Büyüktür.) kelimelerinden...!? ve hemen basın ve yayınlarını harekete geçirdiler. Ve ayaklanmaların sosyalist kökenli olduğunu dünyaya yaydılar, gayeleri dünyanın bakışını, kendisinden korktukları İslami yönelişten uzaklaştırmaktı.. Bu gece dün geceye benzemedi.

Her zaman ve mekanda buna benzer nice örnekler vardır. İşte h. 1261 yılında Medine de doğan el-veterinin yazdıkları. Ahmet el-ammari,

onun Mağripte ki selefi vahhabiliği muhakeme adlı risalesini tahkik etmiş ve bu risale hakkında ki düşüncelerini şöyle dile getirmiştir: dilerim el-veteri Mağrip te ki selefi vahhabiliği araştırırken, maşrikteki araştırması gibi bir araştırma yoluna gitmemiştir. Zira risalesindeki işaretler bu izlenimi bırakıyor? Acaba el-veteri niye Türk sultanı ve Mısır valisi için tarafgirlik yapıp ta Muhammet bin Abdulvahhabın zıttına hareket ediyor, yoksa bu selefililiğin hesabına, sofizme olan şiddetli bir bağlılık taassubu mudur, veya işin arka planında başka şeylermi yatıyor? Tüm bu sorulara, el-veteriyi bu risaleyi yazmaya iten nedenleri vererek cevaplamaya çalışacağız.⁹⁴

O halde her yazan, bir nedenden dolayı veya yöneltildiği bir hedeften dolayı yazmıştır.

El-veteri ve emsalleri, h. 1225 te İmam Suud bin Abdulaziz bin mektubu Mağrip ehline ulaştığında onların bu davaya verdikleri önemden etkilenmişlerdir. Zira El-mevla Süleyman El-alevi, Edip Hamdun bin Elhac elfasi beyefendiyi bu mektubu cevaplamakla görevlendirmiştir. O da mektubun cevabıyla birlikte İbni Suudun öven bir de kaside yazmıştır. Ebu Abdullah Muhammet el-kansüsi, Hamdun bin El-hac'ın sultan Süleyman'ın emriyle İbni Suud'u övdüğünü onaylamış ve bunu da ikna edici delillerle ispatlamıştır. Araştırmacı bundan sonra İbni Suud'u övmek için yazılan bu kasideden bir kısmını buraya almıştır.⁹⁵

⁹⁴ Bu tahk. 4. sayf bak . (Mecelletu kulliyetil adab bi fas) tarih kısmı. Çzel sayı, yıl:1406 h.-1985 m. (47 sayılı bu tahkikte araştırmacı, insafla Mağripte ki selefililiği savunmuştur.)

⁹⁵ Türkçe ye çevirisi aslıyla tam olarak uyuşmadığından buraya almadık. Ancak dileyen okuyucu adı geçen araştırmancının 12. sayfasından bu kasideyi okuyabilir.(çev.)

Husumetin Neticelerinden

El-Uyeyne, şeyh Muhammet din ismiyle bağlantılı olan bu kasaba, davetin başlama noktası, ilim talebelerini ve bilginleri bağrında barındıran ilmi bir kaleydi. Doğudan El-Cübeyle isminde ki küçük bir yerleşim birimi ile komşudur. Şu an her ikiside tek şehirde birleştiler.⁹⁶

El-Cubeylede bir çok sahabe kabri vardı zira bu bölge riddet savaşlarına ve Müseylemetül Kezzabın öldürölüp İslamın yeniden izzet ve şerefe kavuştuğı Yemame savaşlarına sahne olmuştur. Zamanın geçmesi ve cehaletin artmasıyla, nefislerde ki iman zayıflamış ve insanlar bu kabirler üzerine binalar ve kubbeler yapmışlardır. Zeyt bin el-Hattab ve diğer sahabelerin kabirleri bunlar arasındaydı. Ardından bu kabirlere adaklar adayıp kurbanlar kestiler ve insanlar Allahı bırakıp buralara yöneldiler.

İslam aleminde, kabirler üzerine binalar yapma işi, Arap yarımadasında kurulan Karamita devleti, ardından Mağrip ve Mısır da kurulan Fatimiler devletiyle başlamıştır. Buna rağmen alimler harekete geçmemişlerdir. Zira onları hareket ettirecek olan inanç cevheri zayıflamıştır. Hatta durum öyle vahimleşmiştir ki, içinde üzerine binalar yapacak velilerin kabirleri olmayan bölge insanları kendilerini bağlayacak ağaç, taş ve mağara türünden bir şeyler arıyorlardı.

Alimlerden, insanların içine düştükleri bu acı durumu saf akideden tamamen uzaklaşma halini görenler vardı ancak cesaretleri yoktu. Zira onlar devletin kendilerine destek verdiği avamdan korkuyorlardı.

Şeyh Muhammet (rh) bunu, daha ilim talebesi iken idrak etti ve vakit kayıp etmeden nefsinin bu işe cesaretlendirdi, kendisini daha erken yaşta bu önemli yükü omuzlamaya hazırladı. Ve bu arada önüne gelen her fırsatta bu konuyla ilgili açıklanması gerekenleri yapıyordu.

BİR- Uyeynede okula gittiğı sıralarda öğretmenlerinden birisi derse başlamadan, Zeyt bin Hattabtan yardım ve medet dilediğı bir duayla giriş yapardı Muhammete sadece öğretmenin duyup dikkat edeceği kadar hafif bir sesle: Allah Zeyt ten (bu işe) daha kadirdir diye sesleniyordu. Bir zaman sonra öğretmen bu geleneğini bıraktı sonra onu çağırıp yumuşakça ona nasihat etti ve Muhammede üstleneceğı bu önemli vazifenin, onun İnsanlara karşı çok yumaşak olması gerektirdiğini zira insanların alışa geldikleri şeyleri batıl da olsa ancak onlara yumuşak bir yolla ve açık delillerle izah ettiğinde ondan vazgeçeceklerini söyledi.

İKİ- Mekke de ilim tahsil ederken orada zekası ve kendisi hoşuna giden bir alim bulmuş ve onun ders halkasına katılmıştı. Bu şeyh her ders

⁹⁶ Bu şehir başkent Riyadın 40 km. Kuzey doğusundadır.

bitiminde oturduğu sandalyeden kalkarken: Ey Allahın kabesi derdi. Muhammet bin Abdulvahhab (rh) güzel bir üslupla şeyhin bu akidevi yanlışını düzeltmeyi istedi. Bir gün talebeler gelmeden erkenden şeyhe geldi ve ona ezberlediği kuranı dinleteceğini söyledi şeyh kabul etti ve Kureyş süresini okudu (Şu evin Rabbine kulluk etsinler) ayetine gelince, ayeti (şu eve! Kulluk etsinler) diye okudu şeyh hatayı düzeltip tekrar okuttu fakat o 3 kez aynı hatalı okuyuşu tekrar etti, şeyh ona: sen zeki bir talebesin hatayı niye tekrarlayıp duruyorsun hem böyle okuman yanlış; çünkü ibadet eve değil Allaha yapılır.!? Muhammet : Özür dilerim hocam ancak sizden etkilendiğim için yaptım dedi. Şeyh: garip doğrusu ben ne dedimki?! Ve böylece şeyhe her kalkarken yaptığını hatırlattı. Şeyh: bu büyük bir hata, ben bu konuda düşünmeden başkasını taklit ettim Allahtan bağışlanma dilerim dedi. Ve bu garip geleneğini bıraktı sonra Muhammede : Sen büyük adam olacaksın sana çok sabırlı ve tahammüllü olmayı tavsiye ederim dedi.

ÜÇ- Irakta sahabi Zübeyr ibn el-Avvamın ismiyle isimlendirilen Ez-Zübeyre gittiğinde ona çok eziyet ettiler ve oradan kovdular. Zira o, onları oradaki sahanbinin kabriyle tevessül edip ona el sürmelerinden vaz geçmeye çağırıyordu.

DÖRT- Dırıyya da talebelerine tevhit dersi verirken onların anladığına kaanat getirip onları imtihan etmek istedi dersi sabah namazından sonraydı dersin başında talebelerine : Dün gece şehrin mahallelerinden birinde bir gürültü ve bağırma duydum, ne oldu dersiniz acaba? Talebeler birbirleriyle yardımlaşarak ve hamasetle bu konuya eğildiler, hırsız, mücrim veya insanların ırzlarına tecavüz eden bir şahıs olabilir diye düşündüler. Ertesi gün onlara : işin ne olduğunu bulabildiniz mi ve cezası ne olmalıdır sizce? Dedi onlar: bulamadık ama en caydırıcı cezalarla cezalandırılmalıdır dediler.

Şeyh Muhammet işi onların sinelerine tam olarak yerleştirip tavırlarını öğrenmek için onlara : ben işi öğrendim dedi. Olay şu: kadının biri, cinin birine çocuğu yakalandığı hastalıktan kurtulursa siyah bir horoz keseceğini adadı. Çocuğu iyileşti ve kadın kocasıyla yardımlaşarak horozu tam kesecekken horoz kaçtı, onlar evlerin çatılarında kovalayarak horozu yakaladılar. Ve onu cinin adını anmadan kesiverdiler. Zira sihir koliklerden birisi ona böyle yapmasını haberlemişti. Ve talebeler rahatladılar. Şeyh onların bu halini görünce onlara : Siz okuduğunuz tevhide anlamamışsınız zira olay, şeriatin cezasını verdiği ve cinsinin fıkıh kitaplarında belirtildiği bir had iken, hamasete gelip ilgilendiniz ama olay inançla ilgili olduğunda siz rahatlıyorsunuz! Halbuki birincisi masiyet, ikincisi ise şirktir. Ve şirk hakkında Allah Teala: (Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını, (günahları) dilediği kimse için bağışlar) buyurur. (Nisa: 48)

O halde tevhit dersini yeniden tekrar edeceğiz dedi. Ardından aklına tevhit kitabını hazırlayıp, vuku bulan hadiseden dolayı talebelerini yeniden gözden geçirmesi geldi.

Şeyhin davetinden çıkan sonuçlar:

Doğruyu araştırıp bulmaya çalışan bazı insanlar, kendilerine ulaşan şeyhin haberlerini ve ortaya yayılan şüpheleri ona yazdılar ve onlara sorduklarının ilmi cevapları geldi.

Daha önce işaret ettiğimiz şeyhin risaleleride bundan kaynaklandı. Bundan dolayı zeki bir insan olan şeyh, dönemindeki talebelere bu haberleri yayanların isimlerini vermiş ve onlara bu tür şüphelere karşı almalı gereken tedbirleri öğretmiştir.

Hakikate ulaşmaya çalışan alimlere gelince, bunların şeyhe olan yazışmaları, derin bir analiz ve soruya dikkat etmeleriyle göze çarpıyordu. Bunlar şeyh hakkında şeyhin onların sorunlarına Kuran ve Sünnet destekli nakli delillerle veya mahsus olup, idrak edilen akli delillerle destekli verdiği cevaplara göre hüküm veriyorlardı. Bunlar genellikle hak kendilerine belli olduktan sonra tabii oluyor ve destekliyorlardı. Şeyhin mektupları bunlar için irşat ve öğretim konumundaydı. Örneğin seramda⁹⁷ mutavvalarından Muhammet bin İde Yemendeki⁹⁸ el-bukeyli ye gönderdiği, yine Mecmaa⁹⁹ mutavvası Abdullah bin Suheyne v.d. gönderdiği mektuplar hep bu cinstendi.

Allahın dinini korumayı ve şüpheleri izale etmeyi kendilerine gaye etmiş hükkama gelince bunlar, münazarayı hedefe varmak için yol olarak seçmişlerdir. Münazaraya da ancak hak kendisine belli olduktan sonra onu kabul edecekler seçilir. Bu davetin alimleriyle Mekke alimleri arasında cereyan eden münazara gibi zira Mekke alimleri ile Dıriyya alimleri şeyh Hamet bin Mamer, şeyh Abdulaziz el-Husayn arasında vuku bulan münazarada, Mekke alimleri bu davetin menhecinin sağlam olduğuna kaanat getirmişlerdir.¹⁰⁰ Aynı şekilde Mağrip melikleriyle de bu olmuş ve şeyh Muhammet Mağrip¹⁰¹ halkına da bir mektup yazmıştır.

Başka bir mektupta Ebul Abbas en-nasiri nin tarihi kitabı (el-istiksa liahbar düvel el-mağrip el-aksa) da dediği gibi, Fas'a göndermiştir.ondan şöyle yazar bu zaman içinde, haremeyni şerifeyne galip olup, mezhebini açığa vuran , Arap yarım adası menşeli Abdullah bin Suud

⁹⁷ Mektuplarının 3. sü: 24-30, ayrıca 2. mektup: 16-21.

⁹⁸ 14. Mektup: 94-98.

⁹⁹ 11. Mektup: 62-76, 20. Mektup : 130-141.

¹⁰⁰ Bak: (el-beyan el-mufid fima ittefeka aleyhi ulama Mekke ve Necd min Akaid et-tevhid) 1.baskı. 1422 h.

¹⁰¹ 17. Mektup : 110-115.

el-vahhabı¹⁰² nın bir mektubu kitabın korumasında olan Fas a ulaştı. Çünkü İbni Suud, haremeyni istila ettiğinde, davetine katılıp, mezhebine uysunlar diye, Irak Şam, Mısır ve Mağrip gibi merkezlere kitaplarını göndermiştir. Yazar daha sonra mektubun aslının Tunus için mi- zira müftüsü bir nushasını Fas a gönderdi- yoksa direk Sultan Süleyman el-aleviye mi gönderildiği konusunda şüpheye düşmüştür. Ancak ondan bir nusha Tunus alimleri aracılığıyla ulaşmıştır.¹⁰³

Açıklayıcı Not: Bu mektubu İmam Suud bin Abdulaziz h.1220 de Medine yi istila ettiğinde göndermiştir. Çünkü şeyh Muhammet h.1206 da vefat etmiştir.

Bu mektubun bir nushasını. Almanca gazete olan İslamikanın 1. sayısının, 7. cilt, yıl 1935 te yayınladığı uzunca bir makalenin bünyesinde Arapça aslıyla yayınladığını gördüm. Makale Mağripteki oryantalistlerin birine aitti.

Üç sayfalık bu mektubun konusu; tevhidin hakikatini izah ve şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın davetini beyandır.¹⁰⁴ m. 1631, h.1041 de Mağrip te Hristiyanlarla savaş ve terakki prensibi üzerinde devletlerini kuran Mağribin el-aleviyyin ailesi idarecileri nezdinde bu mektubun müthiş bir etkisi olmuştur.¹⁰⁵

Tarihci en-nasırı şöyle nakleder: h.1226 da sultan elmevla Süleyman (rh) oğlu elmevla eba İshak İbrahim bin Süleyman'ı hac farizasını eda için Fas kervanının başında Fas geleneği gereği törenle uğurlanarak Hicaza gelir. Krallar bu toplu hacca gönderme işine önem veriyor ve bu iş için alimler, bilginler, tüccarlar, kadı ve kafile başı olmak üzere çeşitli insan sınıflarından adamlar seçerlerdi. Bu özelliğiyle Mağrip tahterrevanı, Mısır, Şam ve diğerlerinden çok görkemliydi. Sultan oğlunu (adı geçen) Mağribin alim ve gözdelelerinden oluşan bir gurupla Hacca gönderdi. Bunlar arasında fakih allame kadı ebil-fadıl el-abbas bin kiran, fakih eşşerip el-bereke el-mevla el-emin bin cafer el-haseni er-rütbi, allame meşhur fakih ebu Abdillâh Muhammet el-arabi es-sevahili ve diğer Mağrip ulaması¹⁰⁶ Nasırı şöyle devam eder: İbni Suud, eş-şerif elmevla İbrahimle biraraya geldiklerinde; ehli beyte yaraşan bir saygıyla onu karşılamış ve onunla, onun haşiyesinden biriymiş gibi oturmuştur. Onunla Mağrip gurubu adına sözü fakih kadı ebu İshak İbrahim ez-zerri aldı. İbni Suud'un onlara dedikleri arasında şunlarda vardı: İnsanlar bizim Muhammedi sünnete muhalefet ettiğimizi iddia

¹⁰² Doğrusu Suud bin Abdulaziz olsa gerek.

¹⁰³ Bak: (el-istiksa) 8: 119-120.

¹⁰⁴ Bu oryantalist, mektubu açıklarken daveti çirkin bir halde anlatmıştır.

¹⁰⁵ Bak: el-Mğarib el-kebir) Dr. Celal Yahya : 3/65-66. (el-istiksa) nın sahibi: 7/ 15 te bunun 1045 h. yılı olduğunu söyler.

¹⁰⁶ Bak: (el-istiksa lihbar el-mağrip elaksa) 8/120.

ediyorlar. Hangi konuda sünnete aykırılığımızı gördünüz? Ve buraya gelmeden hakkımızda ne duydunuz? Kadı ona: Bize Allahın cismi bir halde istiva ettiğini ve onu cisimlendirdiğiniz haberi geldi dedi.

O böyle bir şeyden Allaha sığınırız dedi. Biz ancak İmam Malikin (rh) dediği gibi şunu diyoruz: İstiva biliniyor, ancak keyfiyeti bilinmiyor. Onun hakkında soru sormak bidattır. Ona İman vaciptir... bu dediklerimizde şeriata bir muhalefet var mı?! onlar : Hayır aynı şeyi bizde söylüyoruz dediler. Sonra Kadı ez-zeri devamla: Bize peygamberimiz (sav)'in ve diğer peygamberlerin kabirlerinde ölü olarak savunduğunuz haberi ulaştı dedi. Peygamberin (sav) ismini duyunca endişelendi ve sesini yükselterek : Allaha sığınırız dedi. Sonra devamla biz onun (sav) ve diğer bütün peygamberlerin kabirlerinde diri olduklarını ve bu hayatlarının şehitlerinkinden daha üstün olduğunu söylüyoruz dedi. Sonra Kadı dediki: Bize peygamber (sav)'in ziyaretini ve diğer ölülerin ziyaretini, inkar edilmesi mümkün olmayan salihlerde geçmesine rağmen yasakladığınız haberi ulaştı.

O: şeriatımızda sabit bir şeyi inkardan Allaha sığınırız dedi. Peki sizin, ziyaretin adap ve keyfiyetini öğrendiğimizde sizi engelledikmi? Biz ancak ubudiyetle uluhiyeti birbirine karıştırıp, ancak rububiyetin verebileceği bir şeyi ölülerden bekleyen avamı menediyoruz. Zira ziyaretten amaç, ölenlerin halinden ibret almak, ziyaretçinin orada yatanın nereye vardığını düşünmesi, ona Allahtan bağışlanma dilemesidir. Herşeyin elinde olduğu Allahtan dilediğini dilemelidir. İşte bu imamımız Ahmet bin Hanbelin (ra) görüşüdür. Avamın bu manalardan tamamen uzaklarda olduğunu görünce, fitne korkusundan onlara ziyareti yasakladık. Sünnete muhalefet bunun neresinde dedi. Sonra Sahibul Ceyş şöyle dedi: Bunlar bize insanların toplu olarak anlattıkları haberlerdir, onları topluluklardan işittikten sonra şahıslara tek tek sorduk aynı şeyleri bize naklettiler.¹⁰⁷ Sonra tarihçi nasırı şöyle derim der: şüphesiz Sultan mevla Süleyman (rh) ondan birşey gördüğü meşhur risalesini kaleme aldı. Risalesinde dönemindeki sufi ruhbanların halini anlatır ve insanları bidatlerde aşırıya kaçarak, sünnetten çıkmaktan sakındırır. Orada velilerin ziyaret adabını anlatır. Ve bu konuda halkı aşırılıktan sakındırır. Ve risalenin sonuna doğru Müslümanlara nasihat ederek bitirir. Allah (cc) onu hayırla mukafatlandırır.¹⁰⁸ O, Mağrip krallarının akidede önem verdikleri selim bir yönelişte yaşadı. Çünkü onlar, hikmeti Müminin yitik malı bilir ve nerede bulurlarsa onu alırlardı. Bu nedenle onlar, akidenin netleşmesine büyük bir önem vermişlerdir:

¹⁰⁷ El-İstiksa: 8/ 121-122.

¹⁰⁸ Aynı eser: 2/ 123.

BİR- Fransız tarihçi şarl culaynın yazdığı, Muhammed Mizali ve Beşir bin Selamenin arapçaya çevirdikleri Kuzey Afrika tarihi adlı eserde sultanı şöyle anlatır: efendim Muhammet, takva ve züht sahibi bir insandı. Hacılar aracılığıyla Arabistan Yarımadasında Suud ailesinin desteğiyle yayılmakta olan Vahhabilik hareketini öğrendi ve ondan etkilenerek düşüncelerini benimsedi. O, ben maliki mezhebi ve vahhabilik akidesi üzereyim derdi. Onun bu din duyguları onu harekete geçirmiş ; dini hafife alan eşarilik mezhebinin helal gösteren kitapların ortadan kaldırılmasına ve buca'nın zaviyesi gibi zaviyelerin yıkılmasına izin vermiştir.¹⁰⁹ Bu sultan, h. 1204 yılının recep ayında vefat etti.¹¹⁰

İKİ- Daha öncede münazarasını gördüğünüz Sultan Süleyman, bu davayı sevmiş ve Mağribin ıslahı için çok gayret göstermiştir. Bunu genellediği mektubu ve bozuk sofî tarikatlarına karşı verdiği savaşla göstermiştir.¹¹¹ h. 1238 de vefat etti. Tarihçi nasiri kitabı (el-istiksa) da onun diyanetini, gidişatını, bidat ve hurafelere karşı savaşma hırssını anlattıktan sonra¹¹² ve aynı şekilde daha önce adı geçen oğlu oda babası gibiydi der.¹¹³

ÜÇ- Sultan 1. hasan h.1300 de Mağrip halkına bir mektup yazmış ve onda asra veda etmiştir. Kitap, Sünnete dönmenin ve bidatlerle savaşmanın zaruretiine değinmiş ve akidenin güzelleştirilmesine değinmiş teşvik etmiştir. H. 1399 da Riyat (Kral Suud) üniversitesinde bir konferans düzenleyen Dr. Abbas el-cerrari onun hakkında şöyle der: o, bu asrın ilk yıllarında Mağrip'te, Mağripli büyük muhaddis alimlerden biri olan şeyh ebu şuyab ed-dekali nin kontrolündeki selefi davetle yaşadı. Bu şeyh 10 yıldan fazla bir süre Mekke de kalmış ve haremde hadis tedrisiyle uğraşmış daha sonra tekrar Mağribe dönmüştür. Zira o, selefi hareketin lideri konumuna gelmiş ve bu yaklaşık çeyrek asır sürmüştür. O, selefi düşüncüyü müjdeleyip, bidat ve delaletlerle savaşmıştır.¹¹⁴ Öte yandan her yerde Müslümanlar bu davaya önem vermiş, ilim talebeleri hedeflerine doğru siddik ile çalışmış. Ve her yerde İslam alimlerinin inkar ettikleri bidat ve hurafe izlerinden uzak kalmışlardır.

Böylece ortaya şu gerçek çıktı: İnsanlar dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar- ancak delille kendilerine net bir şekilde açıklanan dini kabulleniyorlardı. Ve onlar Muhammet bin Abdulvahhabında diğer muslih davetçiler gibi daveti yenileyip, cehalet neticesi insanların bu dine soktukları

¹⁰⁹ Bak: Kuzey Afrika Tarihi: 2/311.

¹¹⁰ Bak: (el-İstiksa) 8/65.

¹¹¹ Bak (İntişar davet eş-şeyh Muhammet) Kemal Cuma: 237- 238.

¹¹² Bak (el-istiksa) : 8/ 164-166.

¹¹³ Bu araştırmamın sa: 94-96 ya bak.

¹¹⁴ Onun Mek. İçin bak (Et-turcumanetül Kübra) : 466-470.

fesadı durulamaya, emaneti yerine getirmeye, ümmete nasihata ve onları yeniden Rasulüllah (sav) in davetiyle başlayan h.3. asrın sonuna kadar süren Salih selefimizin yoluna amelen ve itikaden çevirmek için gelen bir davetçi olduğunu anladılar. Zira ümmetin birbirleriyle karışması sonucu, İslamın safına bidatler girmiş, alimlerin emaneti gereği gibi eda edemeyişleri, Müslümanların yabancı milletlerin fikir ve kültürlerinden etkilenmelerine neden olmuştur.

h.4. asırda ortaya çıkan ve Mağriplilerin düşmanı durumuna gelen Fatımi devleti İslam toplumunda bidat tarihinin şerli anahtarıydı. İbni Azari el-merakşı (el-beyan el-muğreb fi tarih el-endelüs vel-Mağrip) adlı tarihinde Fatımilerin siretlerini ve yaptıkları bir çok icraatlarını anlatmıştır. Ona göre Fatımiler, Fatmatüzzehra nın neslinden değil, yahudi neslindendirler. Ve onlar şeri olmayan bir asıldandır. Zira onlar İbnul-hallaca ulaşmış ve bu inancı ondan almışlardır.¹¹⁵

¹¹⁵ Nesepleri için bak (el-beyan el-muğreb) : 1/ 158-159, İbni azari.

SONUÇ

Fakihler (rh): (Beraet-i Zimmet asıldır) (delilsiz kimse suçlanamaz) demişler. Asrımız hukukçularıda (Bir suçla itham edilen insan, o suç tesbit edilinceye kadar. O suçtan beridir.) ifadesini kaide almışlardır. Bunlardan daha doğrusu Allah Azze ve Cellenin (Ey İman edenler! Eğer bir fasık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersinizde sonra yaptığınıza pişman olursunuz.) ayetidir. (Hucurat:6) Şüphesiz ilim talebelerinin özelliklerinden birisi, onun her söylenenin peşine düşmesi ve araştırıp netleştirmeden bir şeyi kabullenmesidir; çünkü alimin sürüçmesi büyük yankı yapar. Ayrıca onun ehva ehlinin görüşlerinin peşine takılması konumunu zedeler ve adaletine gölge düşürür. Eserde: sana bir gözü çıkarılmış bir hasım geldiğinde hemen hüküm verme olabilirki; o diğer hasımın iki gözünü çıkarmıştır.denilir.

Zira görüş, inanç ve hukukta husumet iki tarafa dönüktür. Bu nedenle bir taraf bırakılıp, öteki tarafın hükmü alınamaz. Aksi halde hükümde tarafgirlik söz konusu olur.

Adaletle hüküm verebilmek için, gelen davanın iyice araştırılması ve gereği gibi düşünülüp taşınılması gerekir ki, zulüm olmasın. Çünkü bizim İslamda menhecimiz, dilin sürşmelerden, amellerinden hatalardan korunmasıdır.

Ölçü, koruma ve her işin Allahın kitabına ve Rasulün (sav) in sünnetine götürülmesidir. (Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz- Allaha ve Ahirete gerçekten inanıyorsanız- onu Allaha ve Rasule götürün (onların talimatına göre halledin) buyurdular. (Nisa: 59) ve hak uyulmaya en hakkı olandır.

Ömer bin Abdulaziz (rh) : afetmede hataya düşmem bana ceza vermede hataya düşmemden daha hayırlıdır. Der. Bu hal onun (rh) İslam toplumunda fert ve cemaatler arasında herhangi bir nefretin oluşmaması için arzuladığı haldir.

Bu- ıstılahı- isimlendirme nisbet ve inanç açısından nasıl yanlış ise, şeyh Muhammet ve tabiilerine isnat edilen görüşlerde öyle yanlıştı. Ve onlar, bundan uzak olduklarını gerek yazılı olarak gerek tartışma yoluyla açıkladılar. Şüphesiz selefi inancın tabileri bunun, İslam dininin teşrif kaynağı olan Allahın kitabı ve Rasulünün (sav) sünnetinden hangi açık delillere işaret ettiğini en iyi şekilde biliyorlar. Onun için onlar hiç bir zaman bu lakaptan bıkmadılar. Çünkü onlar söylenenlerin açık iftira olduğunu, münakaşa ve diyalog yoluyla gerçeğin ortaya çıkacağına kaniler. Zira onlar Efendimiz Rasulullah (sav) in ashabına bıraktığı, gecesı gündüzü gibi apaydın bir dinin delillerine tabiler. Ondan ancak helakını arzulayan

yüz çevirir. Çünkü o senet ve sıhhatçe araştırıldıktan sonra Rasulüllah (sav) in söz, fiil ve takrirlerinden alınmıştır.

İşte İmran bin Rıdvan, Arap yarımadasının dışında, İranın Lance şehrinin alim ve bilgiçlerinden bir Müslüman, bu davet kendisine ulaştığında onu araştırmış ve ardından aşağıdaki beyitlerin yer aldığı bir kaside yazarak onu övmüştür:

Eğer Ahmede tabi olmak vahhabilikse

Bende vahhabi olduğumu ikrar ediyorum.

Iraklı alim Muhammet Behcet el-eserinin dediği gibi bu lakap İslam düşmanlarının ortaya sürdükleri bir sözdü. Onlar İslam aleminin hareketsiz bir ceset haline geldiğini ve her tür servet ve zenginliklerinin artık sömürgeci davetlere kalacağını zannediyorlardı. Ancak Arabistan yarımadasının kalbinden fıskıran bu yeni davet, Müslümanları yeniden toplamış ve helaktan kurtarmıştı. Sömürgeciler bu daveti de diğer kabile ayaklanmalarından saydılar, ona vahhabilik adını verip, bunu her tarafa yaydılar. Herkes onu işitip, onu konuşur oldu. Bu isim Osmanlı devletine ulaştı. Onlar bunu Sultanın etrafındaki dervişler, tekke ve zaviye yiyicileri aracılığıyla bunu yaydılar. Şüphe atmada sınır tanımadılar. Özellikle davet gelişip, Arap yarımadasında İslami bir Arap devletinin bu davetin esas ve temelleri üzerine kurulmasından sonra işi çığrından çıkardılar.¹¹⁶

Bu kısa risalemi iki mektupla bitirmeyi uygun buldum: bunlardan birini, şeyh Süleyman bin Abdulvahhab Mecma kasabasının üç alimine, diğerini ise şeyh Muhammet bin Abdulvahhab Kasım şehri halkına göndermişti ancak üzülerek tarihlerinin net olmadığını söylüyorum. Bu kitapta şeyh Muhammet davet menhecini anlatıyor. H.1407 de Moritamayı ziyaret ettiğimde, oranın alimleri benden bunu talep etmişlerdi. Zira okuyucu işin aslını gözüyle görecektir, önu açılacak ve başkasının dediklerine bağlı kalmadan kendisi direk okuyup araştırarak ve gerçeği bulacaktır. Bundan dolayı onları bu risaleye ek olarak aldım. Arzum ıslah, başarı Aziz ve Hakim olan Allahtandır.

¹¹⁶ Bak (Muhammet bin Abdulvahhab daiyet et-tevhid vet-tecdid fil asril hadis) : 16-17.

EK

BİR- Okuyucunun yazılanlardan tam olarak yararlana bilmesi için şeyh Muhammedin mektuplarından Kasım halkına gönderdiğini buraya alıyoruz. Onlar, şeyhin yönelişini ve akidesini öğrenmek ve şayet görüşleri alimlerin görüşlerine muhalif ise ona reddiye yazmak için ona mektup yazdılar. Zira oranın halkı şeyhin davetine yaklaşmadılar. Taki araştırıp, kapsamlı bir araştırma yaptılar işte o zaman kabul ettiler. Bu zaten hakikatlerin açığa çıkmasında alimlerin yoluydu. Ve onlar aşırı gidenleri böyle idrak ve basiretle redederlerdi.

Ve işte adı geçen mektubun metni..şeyhin daveti konusunda şüpheye düşenlere veya ona soru soranlara yazılmış bunun benzeri bir çok mektup var. Ve sonuç, hakkı arayanlar için şeyhin davetine uymak olmuştur; çünkü onlar şeyhte İslamın temel ve güvenilir kaynaklarında belirlenen ve ümmetin üzerinde olduğu Allahın şeriatine muhalif bir şey bulmadılar.

Akidesini sorduklarında, şeyhin Kasım halkına cevaben gönderdiği mektup¹¹⁷

Rahman ve Rahim Olan Allahın Adı İle...

Allahı, yanımdaki melekleri ve sizleri şahit kılarak diyorumki; şüpheşiz ben akidemde fırkayı naciye akidesi üzereyim: Ehli Sünnet vel-cemaatin Allaha, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, öldükten sonra tekrar dirilmeye, hayır ve şerriyle kadere iman ettiklerine bende aynen iman ediyorum. Allaha iman konusunda: Allah, kendisini kitabı Kuranda, Rasulü (sav) in dili üzere nasıl vasıflandırmışsa tahrif ve inkar etmeden iman ediyorum. Bilakis Allah subhanehu ve Teala nın benzeri hiç bir şey yoktur, O işiten ve görendir. Onun kendisini vafsettiği hiç bir şeyi ondan reddetmem, Allahın ayetlerini konumlarından saptırmam, onun isim ve sıfatlarını saptırmam, keyfiyetine girmediğim gibi, onun sıfatlarını yaratılmışların sıfatlarıyla misillendirmem; zira Allahın bir dengi, bir ortağı olmadığı gibi, onun yüceliğinede hiç bir şey ulaşamaz. O, yarattıklarıyla kıyaslanamaz. O, kendini ve başkasını herkesten en iyi bilen, sözünde en doğru ve en güzel olandır. O, nefsinı muhaliflerden ehl-i tekyif ve temsilin vafsettiklerinden tenzih etmiş, ehl-i tahrif ve ta'tilin nefy edip inkar ettiklerinden beri kılmıştır. Ve: (senin İzzet sahibi Rabbin, onların isnat

¹¹⁷ Bu mektup, şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın şahsi risalelerine ait özel kısımda yayınlamıştır. Derl.: Dr. Muhammet Baltacı, Dr. Seyyid Hicab, şeyh Abdulaziz Er-rumi, 1. mektup: 7-13. (ed-dürer es-süniyye) : 1/ 28-31 den naklen alınmıştır.

etmekte oldukları vasıflardan yücedir, münezzehtir. Gönderilen bütün peygamberlere selam olsun!) buyrulur.(Saffat:180-181)

Fırkayı Naciye, Allahın fiilleri konusunda Kaderiyye ile Cebriyye arasında orta bir yol takip ettiği gibi, Allahın azabı konusunda mürcie ile vaidiyye, İman ve din konusunda mutezile ile haruriyye ve mürcie ile cehmiyye arasında, Rasulüllah (sav) in ashabı konusunda haricilerle rafiziler arasında orta bir yol tutmuşlardır.

İman ediyorum ki, Kuran Allahın kelimasıdır, ondan indirilmiştir, mahluk değildir, ondan başlamış ve yine ona dönecektir. Allah onunla hakikaten konuşmuş, onu kulu, rasulü, vahyinin emini, kendisiyle kulları arasında ki elçisi nebimiz Muhammet (sav) e indirmiştir. Ve inanıyorumki, Allah dilediğini yapandır. Onun irade ve meşietini dışında bir şey vuku bulamaz. Alcmde meydana gelen her şey onun takdir ve tedbiri ile olur. Hiç kimse kendisine belirlenen kaderi değiştiremez ve levhi mahfuzda yazılan neyse kesinkes gerçekleşecektir.

Nebi (sav)'in öldükten sonra vuku bulacaklara dair haber verdiklerine, kabir fitne ve nimetlerine, ruhların tekrar bedenlere döneceğine, İnsanların yalın ,ayak, çıplak, sölpük bir halde kabirlerinden kalkacağına, güneşin onlara yaklaşacağına, terazilerin kurulup, kulların amellerinin tartılacağına, tartıları ağır gelenlerin kurtulanlardan, hafif gelenlerin ise hüsrana uğrayıp, cehenneme atılacaklarına, divanların yayılacağına ve iyilerin kitaplarını sağlarından, kötülerin kitaplarını sol taraflarından alacaklarına inanıyorum. Nebimiz Muhammedin havzına, arasat meydanına, onun suyunun süttten daha beyaz baldan daha tatlı olduğuna, içinde gökteki yıldızlar misali su kabı bulunduğuna, ondan bir defa içenin bir daha asla susamayacağına, sıratın cehennemin kenarı üzerine kurulacağına ve insanların amellerinin miktarınca oradan geçeceklerine inanıyorum.

Nebi (sav) nin şefaatine, ilk şefaet eden ve ilk şefaetçi kılınan olduğuna, onun şefaatinin ancak bidat ve dalalet ehlinin inkar edeceğine, yalnız bu şefaatin Allahın izin ve rızasıyla olacağına inanıyorum. Çünkü Yüce Allah Enbiya: 28 de: (Allah rızasına ulaşmış olanlardan başkasına şefaet etmezler) buyurur. Bakara 255de: (İzni olmadan onun katında kim şefaet edebilir?) buyurur. Necm 26da: (Göklerde nice melek var ki onların şefaetleri, dilediği ve hoşnut olduğu kimse için Allahın izin vermesi dışında, bir işe yaramaz.) buyurur. Allah Teala ancak tevhitte razı olur ve şefaet içinde ancak tevhit ehline izin verir. Ama Müşriklere gelince, onlara şefaattan pay yoktur. Zira Yüce Allah Müddessir 48: (Artık şefaetçilerin şefaati onlara fayda vermez) buyurur.

Cennet ve cehennemini yaratıldığına ve günümüzde var olduklarına inanıyorum. Onlar fena bulmayacaklar. Müminler ayın on beşinde ayı gördükleri gibi Kıyamet günü gözleriyle rablerini göreceklerdir.

Ve inanıyorum ki, Nebimiz Muhammet (sav) Nebi ve Rasullerin sonuncusudur. Bir kul, onun Nübüvvet ve Risaletine iman etmedikçe imanı sahih değildir. Ümmetinin en hayırlısı Ebu bekir Essıddık (ra) sonra Ömer el-faruk (ra) sonra iki nur sahibi Osman (ra) sonra Ali el Murteza sonra cennetle müjdelenen on sahabe sonra Bedir ehli sonra Ağaç altında Rasulullah (sav)'e beyat eden (beyatı rıdvan) ehli sonra diğer sahabilerdir. (Allah hepsinden razı olsun) Rasulullahın ashabını dost edinir, onların iyiliklerini anar, Allahın onlardan razı olmasını ve onları bağışlamasını dileyerek, Onların olumsuz yönlerinden uzak durur, aralarında geçenleri dile getirmem ve onların faziletli insanlar olduğuna inanırım. Zira Yüce Allah, Haşr 10 da: (Bunların arkasından gelenler şöyle derler: Rabbimiz! Bizi ve bizden önce gelip geçmiş imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde iman edenlere karşı hiç bir kin bırakma! Rabbimiz! Şüphesiz ki sen çok şefkatli, çok merhametlisin.!) buyurur. Allahın, her tür kötülükten beri ve tertemiz olan Müminlerin annelerinden razı olmasını dilerim. Evliyanın keramet ve keşiflerine inanırım. Ancak onların Allah üzerinde bir hakları olmadığı gibi, yalnız Allahın gücünün dahilinde olan şeyleri de ondan istemeyi caiz görmem. Rasulüllahın (sav) cennet ve cehennemle müjdeledikleri dışında hiçbir Müslümanın cennetlik veya cehennemlik olduğuna karışmam, ancak Müminin cennete girmesini diler, kötünün akibetinden korkarım. Hiç bir Müslümanı işlediği günahdan dolayı tekfir etmem ve İslam dairesinden çıkarmam. Cihadı, iyi olsun kötü olsun her imamla yapılmasını uygun görürüm. Onların arkasında namaz kılmak caizdir. Cihadı, Muhammet (sav)'in gönderilmesiyle başlamış ve bu ümmetin sonun decalle savaşmasına kadar da devam edecektir. Onu ne bir zalimin zulmü ne de adilin adaleti ortadan kaldıramayacaktır. İyi olsun kötü olsun Müslümanların İmamlarına itaatin vacip olduğunu söylüyorum taki Allaha isyan emredinceye kadar...!

Kim hilafete atanır, insanlar etrafına toplanır ve kendisinden razı olurlarsa ve oda kılıcıyla onlara galip gelirse halife kabul edilir ve itaati vacip, İsyanı haram olur. Ehli bidat tevbe edinceye kadar onlardan uzaklaşılması gerekir. Onları dinden çıkarmam, hallerini Allaha havale ederim. Ve islama sonradan sokulan her şeyin bidat olduğunu görürüm.

İnanıyorum ki, iman dil ile ikrar, rükünlerle amel ve kalp ile tasdiktir. Taatla artar ve masiyetle azalır. İman yetmiş iki şubedir; en Yücesi Allah tan başka ilah olmadığına şehadet, en düşüğü ise eziyet veren yoldaki bir taş kaldırmaaktır. Tertemiz Muhammedi şeriatin uygun gördüğü gibi, iyiliğin emredilip, kötülüğün yasaklanması vaciptir.

Bu zihnimin meşguliyetine ragmen kısaca yazdığım bu inancımı ifade ettiğim bir risaledir. Bunun böyle olduğuna Allah en güzel vekil (şahit) dir.

Bildiğiniz gibi, Süleyman bin Süheymin mektubunun size ulaştığı haberini aldım. Yanınızda ilim çevresinden bazıları bu mektubu almış, onu kabul edip, tasdik etmişlerdir. Allah bilir ki bu adam bana iftira etmiş, demediğim, hatta aklımın ucundan bile geçmeyen şeyler isnat etmiştir. Benim dört mezhebin kitaplarını iptal ettiğimi, altı yüz yıldan beri insanların bir hiç üzere olduklarını iddia ettiğimi, müctehitliği iddia ettiğimi, taklitin dışında olduğumu söylediğimi, alimlerin ihtilafının ceza olduğunu, salihlerle tevessül edenleri tekfir ettiğimi, busiriye, ey yaratılmışların en keremlisi dediği için tekfir ettiğimi, Rasulullahın (sav) kabri üzerindeki kubbeeye gücüm yetseydi, onu yıkacağımı söylediğimi, gücüm yetseydi Kabenin çörtlenini değiştirip yerine tahtadan bir çörten takacağımı söylediğimi, Nebi (sav) kabrini ziyaret etmeyi haram kıldığımı, anne-babanın ve diğer insanların kabirlerini ziyaretten menettiğimi, Allahtan başkası adına yemin edeni tekfir ettiğimi, İbnil- fariz ve İbni arabiyi tekfir ettiğimi, delail elhayratı ve ravidur-reyyahini yaktığımı ve onu ravidüş-şeyatin diye isimlendirdiğimi bana isnat etmiştir. Tüm bunlara cevabım : Allahım seni tesbih ederim ki bu, bana yapılan büyük bir iftiradır. Ondan öncede Muhammet (sav)'e, İsa bin Meryeme ve Salihlere sövüyor diye iftira ettiler. Böylece yalan isnadında, iftira ve çirkin sözde kalpleri birbirine benzedi. Allah Teala Nahl 105 de: (Allahın ayetlerine inanmayanlar, ancak yalan uydurur.) buyurur. Rasulullah (sav) iftira ederek onun; melekler, İsa ve Üzeyrin ateşte olduğunu söylediğini isnat etmişlerdir. Allah bu konuda Enbiya 101 de: (Tarafımızdan kendilerine güzel akibet takdir edilmiş olanlara gelince, işte bunlar cehennemden uzak tutulurlar.) buyurur.

Diğer meselelere gelince: benim, bir insan, lailahe illallahın manasını bilmeden Müslümanlığının tam olmayacağını, bana gelenlere onun manasını öğrettiğimi, biri adadığı adağıyla Allah tan başkasına yaklaşmayı murad ettiğinde veya böyle bir gaye ile adak adadığında onu tekfir ettiğimi, Allahtan başkasına kurban kesmenin küfür, kurbanında haram olduğunu söylediğimi yaymışlar. Bu meseleler hak ve söyleyende benim. Bunlar için benim Allahın Kitabı ve Rasulü (sav)'in sünnetinden ve dört mezhep imamları gibi, bunlara tabi alimlerden delillerim var. Allah izin verirse bu konuya müstakil bir risale de cevap vereceğim inşaallah.

Sonra Allah Tealanın şu ayetini öğrenerek üzerinde düşünün: (Ey iman edenler! Eğer bir fasık size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz) buyurur.(Hucurat:6)

İKİ- (Misbah ez-zelam) adlı kitabın sahibi, Süleyman bin Abdulvahhab kardeşine reddiyesi diye kendisine isnat edilen yazıya reddiyesini yazarken şunları ilave eder : Bu yazıyı kaleme alırken Allahın yardımıyla, Süleyman önceki gidişatından vaz geçip tevhit ve iman hakikatına döndüğünü, içerisine düştüğü dalalet ve tuğyan fitnesinden pişman olduğunu bildiren müjdeleyici bir risalesine rastladım. İşte bu risalenin tam metni (olduğu gibi buraya alıyorum).

Rahman Ve Rahim Olan Allahın Adı İle...

Süleyman bin Abdulvahhabtan kardeşleri Hamed bin Muhammed et-tuveyciri ve Osman bin Şebanenin oğulları Ahmet ve Muhammede¹¹⁸

Selamun Aleyküm Ve Rahmetullahi Ve berekatuhu ve Bad:

Kedisinden başka ilah olmayan Allaha hamd ederim. Size şunları hatırlatırım. Biliyorsunuz ki; Allah sizlere ve bizlere dinini, Peygamber (sav) nin getirdiklerini bilmeyi nasip etti. Bilinçsizlikten basirete kavuşturdu ve dalaletten kurtardı. Dırıya ya geldiniz, orada ki hakikati olduğu vechile kendiniz gördünüz, ona sevinip sizi selamete çıkaran Allaha hamdu senada bulundunuz. Ve bu sizin sair meclislerinizde de alışageldiğiniz halinizdi. Zira bize her gelen sizi hayırla andı ve hakkınızda hayırdan başkasını duymadık. Bundan sonra sizi (hayra) teşvik edip, size (gerçekleri) hatırlattığım iki mektup daha yazdım. Fakat malumunuz daha önceleri bizden hakka muhalif haller vuku bulmuş, şeytanın yollarına uymuş ve hidayet yollarını engellemeye teşebbüs etmiştik.

Ve şu an biliyorsunuz ki; ömürlerimizden geriye ancak azı kaldı, günler sayılı ve nefisler hesaplıdır. Bizden istenen dalalette iken gösterdiğimiz gayretin kat kat fazlasını hidayete erdirdiğimiz şu günlerde Allah için yapmak ve bu husuta ortağı olmayan, tek olan Allahın rızası dışındaki her şeyden uzak kalmaktır. Böylece umulur ki Allah Teala bizden geçmişin ve geleceğin kötülüklerini siler ve bizi affına mazhar kılar.

Allah yolunda ki cihadın yüceliğini, cihadın el, dil, kalp ve malla yapıldığını biliyor ve kendisi sebebiyle Allahın birini hidayete erdirdiği adamın ecrini de gayet iyi biliyorsunuz.

Sizden istenen, şu an çalıştığınızdan kat kat fazla çalışmak Allah için sıklıkla gayret edip, insanlara hakkı bütün gerçeğiyle anlatmak ve daha önceleri içerisinde boğulmakta olduğunuz sapıklık ve aşırılıkları bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktır.

¹¹⁸ Bak: (Misbah ez-Zelam) şeyh Abdullatif bin Abdurrahman sa: 104-108.

Kardeşlerim bu konuda Allahtan çokca sakının, durum bundan daha da vahim. Şayet bizler çöle çıkıp, Allaha yalvarsak, insanlar bu halimize bakıp bize deli ve sefiller dese bu bile bize azdır...

Ve siz din ve dünya reisleri bu konumunuzla şeyhlerden bile daha izzetlisiniz, zira halk tümüyle size tabiidir. Bunun için Allaha hamd edin ve onlara yanlış bir şeyi götürmeyin.

Malumunuz iyiliği emredip, fenalıktan sakındıran her davetçi sıkıntılarla karşılaşacaktır; bu konuda size sabrı tavsiye ederim, tıpkı Salih bir kul olan Lokmanın oğluna olan vasiyetinde ona sabrı tavsiye ettiği gibi... Allah için sevip Allah için buğz ediniz ve yine Allah için dost olup Allah için düşman olunuz. Zira bu konuda başkasını Allaha tercih hakkına asla sahip değilsiniz!!

Bu konuda ortaya bir çok şeytani vesveseler yayıldığını görürsün. İnsanlar içinde kendisini bu dine adayan insanlar vardır, şeytan size vesvese vererek bunların davalarında samimi olmadığını, gayelerinin dünyevi çıkarlar olduğunu fısıldar. Ve bunun hakikatini de Allahtan başkası bilemez o halde hayrı açığa vuran bir Müslümanı gördüğünüzde, onu kabullenin ve onu dost edininiz. Aynı şekilde birinden şer zuhur edip, dine sırt çevirdiğini gördüğünüzde ona düşmanlığınızı belli ederek, onu kötüleyin; velevki bu kişi en sevdiğiniz bir kişi bile olsa!?

Sözün Özü: şüphesiz Allah Teala, bizi kendisine hiç bir şeyi ortak koşmadan yalnızca ona ibadet edelim (yönelelim) diye yarattı. Bize olan rahmetindendir ki, yaratılış amacımızı öğretsin diye Peygamber gönderdi. Ve bize kulluğun nasıl olması gerektiğini belletti, şirkin ve şirk ehlinin en büyük tehlike olduğunu belirterek onu düşman edinmemizi, hakkı ve batılı olduğu gibi bütün özellikleriyle açıklamamızı emretti. O halde Rasulün getirdiklerine bağlanan senin kardeşindir. Velevki en sevmediğin insan bile olsa! ?

Size hatırlatmaya çalıştığım bu konuları gayet iyi bildiğinizi Allaha hamd olsun ki biliyorum. Bununla beraber artık herşeyi bütün açıklığıyla ortaya koymanıza engel kabul edeceğiniz bir özürünüz kalmadı. Umarım daha önceleri meclislerimizde bizden ve sizden sadır olan şeyleri unutmaz ve bu hususta batıl için gösterdiğiniz çabanın çok daha fazlasını hak için gösterirsiniz, hak buna daha layık ve sizde bu konuda bir özür sahibi değilsiniz; zira bu gün Allaha hamd olsun din ve dünya bir bütün olmuşlardır. Hatırlayın ki, önceleri dünya konusunda; korku, sıkıntı, zalim ve fasıkların büyüklenmesinden başka bir şey yoktu. Ancak bu gün Allah, tüm bu musibetleri dinle (ona olan bağlılığınızla) ortadan kaldırarak, sizleri efendiler ve idareciler konumuna getirmiştir. Ve işte bu da, hidayet rehberlerinden birisi olan şeyhul İslamın davetinin semeresidir.

Ayrıca Allahın dininiz konusunda size bahsettiklerine bakın, bu İslami davet yolundan önce dinimiz hakkında cahilane bir yaşantı içerisindeydik. Mesala bedevilere İslam ahkâmını uygulamamız bunu en bariz örneğidir. Hepimiz biliyoruz ki, sahabeler riddet ehliyle savaştılar hakbuki onların çoğu Müslüman olduklarını söylüyorlardı, onlardan kimi İslamın rükünlerini yerine getiriyorlardı. ve yine biliyoruz ki, Kuranın bir harfini yalanlayan kişi abid bile olsa tekfir edilir, aynı şekilde dinle veya ondaki her hangi bir hükümle alay eden tekfir edilir, İcma konusu olmuş bir hükümü inkar eden tekfir edilir ve hakeza küfrü gerektiren diğer hükümler. Bedevilere baktık, bu hallerin daha fazlası onlarda var dedik ve delillere ihtiyaç duymadan, bizden öncekilere uyduk ve onları taklit ederek onlara İslamın hükümlerini tatbiki yeltendik!

Kardeşlerim, bu gerçeğe (asla) bakıp düşünmeniz gerisini anlamınıza yeter de artar bile. Sözü biraz uzattım zira size sonsuz bir güvenim var; siz uyarıldığınız konulardan şikayet etmeyen erslersiniz.

Size ve nefsimi nasihatim- gece ve gündüz demeden her halu karda- Rabbinize sığınmanız ona yalvararak sizi nefislerinizin ve kötü amellerinizin şerrinden korumasını dilemeniz, sizi Rasullerinin, Nebilerinin ve Salih kullarının yolu olan sıratı müstakime iletip, fitnelerin sapıtmalarından korumasını dilemenizdir. Hak apaçık ve nettir. Ve haktan öte ancak dalalet vardır.

Tebanız hakkında Allahtan korkun zira onlar hayır ve şer konusunda size tabiidirler. Eğer dediklerime uyarsanız hiç kimse size şerle yaklaşamaz ve sizi onunla itham edemez. Bilakis arzu edilen birer hidayet meşalesi oluverirsiniz. Şüphesiz hidayete erdiren yalnızca Allah subhanehu ve tealadır. Sakın tefrikaya düşmeyin!

Şeyh, ailesi ve bizler Allaha hamd olsun iyiyiz. Onların sizlere selamları var. Bizden de tüm kardeşlerimize selam olsun. Selat ve Selam Muhammede aile ve ashabına olsun.

Allahım, bunu yazanı, anne-babasını, zürriyetini bu yazıyı okuyup, yazarına mağfiret dileyen tüm Müslümanları mağfiretinle bağışla.

Yazar daha sonra onların bu mektuba nefis bir cevap yazdıklarını hatırlatır. Mektubun güzel içeriği bilinsin diye onu da kitabına alır.

ÜÇ- Konuya faydası olabilecek bir diğer risale de şeyh Muhammet bin Abdulvahhabın (rh) vefatından önce Mağrip ehline yazdığı ve onlara tevhidin hakikatını ve kulluğun yalnızca halisane bir şekilde Allaha yapılması gereğini ifade ettiği şu risaledir. Bunun neticesinde güzel bir ortam oluşmuş, imamla mevla İbrahimin kanat birliği etmeleri sağlanmıştır. Zira Mağrip alimleri Mevla İbrahim başkanlığında, Necd alimleride İmam Suud bin Abdulaziz başkanlığında h.1226 da hac mevsiminde Mekke de bir araya gelmiş ve yapılan münazara ve tartışmalarla şeyhin davetine ve

kendisine yapılan isnat ve şüphelerin yalan olduğu ortaya çıkmış ve şeyhin davetinin hakikati ortaya çıkmıştır. İşte olayın canlı şahidi olan satırları, olduğu gibi buraya alıyoruz.

Rahman Ve Rahim Olan Allahın Adı İle...

Hamd Allah içindir, ona hamd eder, sadece, ondan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden ona sığınırız. Allah (cc) kime hidayet verirse onu saptıracak hiç bir kimse olamaz, yine O, kimi sapıklığa düşürürse artık ona hidayet edecek hiç bir kimse yoktur. Şehadet ederim ki, Allah tan başka hak ilah yoktur onun hiç bir ortağı da yoktur. Yine şehadet ederimki, H.z. Muhammet onun kulu ve Rasulüdür. Allah ve Rasülüne itaat eden doğru yoldadır, onlara isyan edende şüphesiz sapıtmıştır. Ve o (sapıtan), Allaha değil ancak kendi nefesine zarar verecektir. Salat ve Selamın en güzeli Muhamede, ailesine ve ashabına olsun.

Allahu Teala şöyle buyurur: (Rasülüm!) deki: (işte bu benim yolumdur. Ben Allaha çağırıyorum, ben ve bana uyanlar aydınlık bir yolun üzerindeyiz. Allahı (ortaklardan) tenzih ederim! Ve ben ortak koşanlardan değilim.) (Yusuf: 108), ((Rasulüm deki: Eğer Allahı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allahta sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.) (Ali-İmran: 31), (Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasakladıysa ondan da sakının)(Haşr:7), (Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslamı beğendim.)(Maide: 3).

Allah subhanehu, dinini kemale erdirdiğini ve onu Rasulünün dili üzere tamaladığını buyurarak bize de Rabbimizden indirilene uymamızı, bidat, ayrılık ve ihtilaftan uzak durmamızı emretmiş ve: (Rabbimizden size indirilene (Kuran'a) uyun. Onu bırakıp da başka dostların peşlerinden gitmeyin. Ne kadarda az öğüt alıyorsunuz!) (Araf:3), (Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur. Buna uyun (başka) yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allahın yolundan ayırır. İşte sakınmanız için Allah size bunları emretti.) (Enam: 153) buyurmuştur. Rasulüllah (sav) de ümmetinin kendisinden önceki ümmetlere karış, karış, adım, adım uyacağını haber vererek. Sahiheyne ve diğer hadis kitaplarında şöyle buyurduğu sabit olmuştur: (Muhakka ki, siz sizden öncekilerin yoluna adım adım uyacaksınız. Hatta onlar kertenkele deliğine girecek olsalar.siz de girerdiniz.) (Sahabeler): Ey Allahın Rasülü! Yahudi ve Hiristiyanlar mı? Dediler. O (sav) : ya kim olacak? Buyurdu. Bir diğer hadiste de, ümmetinin 73 fırkaya ayrılacağını ve biri müstesna hepsinin cehennemlik olduğunu haber vermiştir. Kurtulan fırkanın kimler olduğu sorulunca, o (sav) : (Benim ve ashabımın bugün üzerinde olduğumuz (hal) üzere olanlar.) diye buyurmuştur.

Maalesef bugün bu hadisler görmemezlikten gelindiği için; ortalığı en büyük tehlike olan şirk kaplamış, İnsanlar ölümlere yönelerek onlardan yardım ve düşmanlarına karşı zafer, sıkıntılarına çare ve dertlerine derman diler bir hale gelmiş, onların kabirlerine adak ve kurbanlar sunarak, onları kurtarmalarını o kendilerine bile ne bir fayda ne de bir zarar veremeyecek olan ölümlerden bekler bir hale gelmişlerdir. Bu zavallılar, göklerin ve yerlerin Rabbi olan yaratıcılarına ve ona ibadet ve kulluktan yüz çevirmiş, az da olsa ondan başkasına yapılan bir kulluğun onları toptan Allahtan başkasına kul edeceğini görmezden gelip, şirk yumağı haline gelmişlerdir. Zitra Allah subhanehu ve Teala kendisine şirk koşulmaktan beridir. Ve o. Ancak halisane bir şekilde kendisine yapılan İbadeti kabul eder.

Allah Teala: (Ohalde sen de dini Allaha has kılarak (ihlas ile) kulluk et. Dikkat et, halis din yalnız Allahındır. Onu bırakıp kendilerine bir takım dostlar edinenler: Onlara, bizi sadece Allaha yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz, derler. Doğrusu Allah, ayrılığa düştükleri şeylerde aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve inkarcı kimseyi doğru yola iletemez.) buyurur.(Zümer: 2-3)

Allah subhanehu, ancak halisane bir şekilde yalnızca kendisi için yapılan kulluğu kabul edeceğini bildirmiştir. Müşriklerin; melekleri, Peygamberleri ve Salih kulları kendilerini Allaha yaklaştırsınlar, Allah katında onlara şefaatchi olsunlar diye aracı tuttuklarını ancak Allahın yalancı ve inkarcı kimseleri doğru yola iletmeyeceğini haber vermiştir. Onları bu yalancı davalarından dolayı tekfir ederek: (Şüphesiz Allah, yalancı ve İnkarcı kimseyi doğru yola iletmez) , (Onlar Allahı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve. Bunlar Allah katında bizim şefaatchilerimizdir, diyorlar. Deki: (Siz Allah'a göklerde ve yerlerde bilmeyeceği bir şeyimi haber veriyorsunuz? Haşa! O, onların ortak koştuklarından uzak ve Yücedir.) (Yunus: 18)

Allah Teala kendisiyle Rabbi arasında vasıtalar edinip, onlardan şefaet bekleyenlerin Allah yerine o vasıtalara kulluk ederek şirk koştuklarını haber vermiştir, zira şefaatin tümü Allahındır. Allah Teala: (Deki: bütün şefaet Allahındır) (Zümer:44) buyurur. Allahın izni olmadan hiç bir kimse şefaet edemez. Allah Teala: (İzni olmadan onun katında kim şefaet edebilir.) (Bakara :255), (O gün, Rahmanın izin verdiği ve sözünden hoşlandığından başkasının şefaati fayda vermez.) (Taha: 109), buyurur. Allah subhanehu tevhitte başkasına razı olmayacağını bildirmiş ve: (Allah rızasına ulaşmış olanlardan başkasına şefaet etmezler.) (Enbiya: 28), ((Müşriklere) deki: Allahtan başka tanrı saydığınız şeyleri çağırın ! onlar ne göklerde ne de yerde zerre ağırlığınca bir şeye sahiptirler. Onların buralarda hiç bir ortaklığı yoktur, Allahın onlardan bir yardımcısı da yoktu. Allahın

huzurunda, kendisinin izin verdiği kimselerden başkasının şefaati fayda vermez) (Sebe:22-23) buyurur.

Şefaati Allahın hakkıdır. Ve bu dünya hayatında Allahtan başkasından istenemez. Zira o (cc) (Mescitler şüphesiz Allahındır. O halde, Allah ile birlikte kimseye yalvarmayın (ve kulluk etmeyin)) (Cin: 18), (Allahı bırakıp da sana fayda veya zarar vermeyecek şeylere tapma. Eğer bunu yaparsan, o takdirde sen mutlaka zalimlerden olursun.) (Yunus: 106) buyurur. Eğer şefaathçilerin efendisi, makamı Mahmudun sahibi, Adem (as) ve ondan sonrakilerin tümünün, sancağı altında bir araya geleceği Allahın Rasulü (sav) bile Allahın izni olmadan şefaati edemeyecekse, diğer Nebiiler ve Velilerin kendi başlarına, istedikleri gibi şefaati edecekleri nasıl düşünülebilir? Kaldı ki yaratılmışların en seçkini Muhammet (sav) istediği gibi, direk şefaati etmiyor bilakis hadiste geçtiği gibi (O (sav), Allahın huzuruna gelir hemen secdeye kapanı verir, Rabbinin ona öğrettiği övgülerle onu övüp yüceltir sonra ona: başını kaldır,söylediğin dinlenecek, istediğin verilecek, şefaathçi (olmayı iste) şefaathçi kılınacaksın denilir sonra ona: bir sınır belirler ve o da onları cennete koyar.) !

Bu zikrettiklerimiz konusunda hiç bir İslam alimi karşıt bir görüş beyan etmemiş, bilakis sahabeler, tabinler ve dört mezhep imamı gibi bu ümmetin salih selefi ve onlara onların yol ve gidişatlarında aynen olduğu gibi uyanlar bu hususta icma edip görüş birliğine varmışlardır.

Ama sonradan ortaya çıkan; insanların peygamberler ve salih kullar öldükten sonra onların kabirlerini yüceltip üzerlerine kubbeler,yaparak onları süslemeleri, yanlarında namaz kılmaları, oraları bayram yerine çevirmeleri, onlara adak ve kurbanlar kesmeleri işte bütün bunlar Rasulüllah (sav)'in sonradan ortaya çıkacağını haber verip, ümmetini sakındırdığı bidatlerdir. O (sav) bir hadiste: (Ümmetimden bir mahalle müşriklere katılmadıkça ve ondan bir topluluk putlara tapmadıkça Kıyamet kopmayacaktır.) buyurur. Halbuki o (sav) tevhidi bütün gücüyle savunmuş, onu himaye etmiş ve şirke götüren bütün yolları tıkamıştır. Bu nedenle kabirlerin onarılarak sıvanmasını ve onlar üzerine yapılar yükseltilmesini yasaklamıştır. Sahihi Müslimde ki Cabir (ra) hadisinde sabit olduğu gibi, yine onun (sav) Ali bin Ebi Talibi (ra) : yükseltilmiş hiç bir kabir ve dikilen hiç bir put bırakmasın, onları yerle bir etsin diye vazifelendirdiği de aynı kaynakta sabittir. Bu nedenle bir çok alim: kabirler üzerine yapılan kubbelerin yıkılması gerekir, zira onlar Rasulüllah (sav)'a masiyet temeli üzerine yapılmıştır demişlerdir.

İşte bizimle insanlar arasında ayrılığa sebep olan hatta bizi tekfir edip, savaşmalarına, canımızı ve malımızı helal görmelerine neden olan şey bu idi. Fakat Allah bize yardım etti ve onlara galip çıkardı.

İnsanları kendisine çağırdığımız, kendilerine kitap, sünnet ve selevi salihin imamlarının icmalarını beyan ettikten sonra, kabul etmedikleri takdirde kendileriyle savaştığımız davamız da yine budur. Allah Teala (Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allahın oluncaya kadar onlarla savaşı!) buyurur.(Enfal: 39) bu halde davamıza delil ve hüccet getirmeden karşı çıkanlarla kılıçlarımızla ve kuvvetlerimizle savaşacağız. Cenabı Allahın : (Andolsun biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizamı indirdik ki onda büyük bir kuvvet ve insanlar için faydalar vardır. Bu, Allahın, dinine ve peygamberlerine gayba inanarak yardım edenleri belirlemesi içindir. Şüphesiz Allah kuvvetlidir, daima üstündür.) buyurduğu gibi (Hadid: 25)

Biz insanları cemaatle, meşru kılındığı şekilde namaz kılmaya, zekatı vermeye, Ramazan ayı orucunu tutmaya, Hac farizasını yerine getirmeye, iyiliği emredip kötülükten yasaklamaya çağırıyoruz. Zira Allah Teala, (Hac:41) de : (onlar (o müminler) ki, eğer kendilerine yer yüzünde iktidar verirsek namazı kılar, zekatı verirler, İyiliği emreder ve kötülükten nehy ederler.İşlerin sonu Allaha varır.) buyurur.

İşte kendisiyle Allaha taptığımız ve ona kulluk yaptığımız inancımız budur; o inançla amel eden herkes kardeşlerimizdir, lehimize ve aleyhimize olan her şey onun da leh ve aleyhindedir.

Ve inancımız odur ki: ümmeti Muhammet'ten Onun (sav) sünnetine uyanlar delalet üzerine bir araya gelmezler ve şüphe yok ki, onun ümmetinden bir topluluk sürekli yardım görecektir ve hak üzere sabit kalacaktır. Ondan yüz çeviren veya muhalefet edenler ona asla bir zarar vermeyecektir. Allahın emri gelinceye dek onlar o hal üzere kalacaklardır. Salat ve selam Muhammedin üzerine olsun.¹¹⁹

DÖRT- Hatanın düzeltilmesinde Kral Abdulazizin rolü:

Osmanlı hilafetinin çökmesi, h.1343 te Kral Abdulazizin Mekke'ye girmesi, Cidde ve Medinenin Kral Abdulaziz komutasında yeni kurulan devletin sancağı altına girmesi sonrasında, birçok yabancı acaip sesler onu karalayıcı ithamlarda bulundu, Allah bilirkî o, bunlardan beriyydi... dediler ki: onun mezhebi vahhabiliktir ve o beşinci mezheptir, o Haremeynin Kudsiyetini çiğnemiş, maiyetindekilerle Rasulüllah (sav)'in Mescidini bombalamış, ırları çiğnemişlerdir, onlar peygamberi sevmez ve ona salavat

¹¹⁹ Şeyh Muhammet bin Abdulvahhab haftası: (el-Mecmu) (110-115) şahsi risaleler, ayrıca bak: (ed-dürer es-sünniye)

okumazlar v.s. gibi birçok yalanı daha önce tekerür ettiği gibi ortalığa yaymışlardır. Hadis ehli bir gurup alim, Haclarını yaptıktan sonra Rasulüllahın camisini ziyaret ederler ve orada bir süre kalıp durum değerlendirmesi yaptıktan sonra ortaya atılanların yalan olduğunu öğrendiler. Hindistana döndüklerinde bu iftiralara cevap vermek ve gördükleri gerçekleri delilleriyle insanlara anlatmak için hemen iki konferans tertiplediler. Bunlar aynı zamanda Leknu ve delhi konferanslarına da birer misilleme konumundaydı. Gazeteler olayı naklen yayınladılar. Bunların başında Ehlu hadis, ehbar Muhhamedi ve Zemindar gelir. Bunlar Kral Abdulaziz ve onun Haremeyn için yaptığı ıslahatlar, hacıların emniyet ve rahatı için sarf ettiği gayret, akidesinin selameti ve dinine olan bağlılık ve hamasiyeti hakkında geniş bilgilere yer vermişlerdir.

İnancını Müslümanlara beyan etmek için; onun çevreye kitaplar gönderdiğini, yıllık olarak hacılara konuşmalar yaptığını görüyoruz. Örneğin h. 1347 Zilhicce ayında, miladi 1929 yılının mayısında (Akidemiz budur) başlığı altında Mekkedeki kraliyet sarayında aşağıdaki konuşmayı yapmıştır:

Bizi Vahhabiler, mezhebimizi vahhabilik olarak isimlendiriyor ve bizi beşinci mezhep olarak anıyorlar. Ancak bu, maslahat perestlerin ortaya attıkları yalan ve fahiş bir hatadan başka bir şey değildir.

Biz, ne yeni bir mezhebin mensubu, ne de yeni bir inancın sahibiyiz. Muhammed bin Abdulvahhab da yeni bir şeyle ortaya çıkmamıştır. Akidemize gelince, o, selefi salihinin de inancı olan, kitap ve sünnetten çıkarılan sahih ve sağlam inançtır.

Dört mezhep imamına sonsuz saygımız var. Bize göre Ebu Hanife, Maliki, Şafii ve Ahmet (bin Hanbel) arasında bir fark yoktur. Ve hepside Muhterem İmamlardır. Ve bizde fıkhıta hanbeli mezhebine bağlıyız.

İşte Şeyh Muhammet bin Abdulvahhab'ın kendisine çağırdığı, bizimde Akidemiz olan inanç ve akide budur. Bu Akide Allaha ubudiyet temeli üzerine kurulmuş, her tür şek, ve şüphe ve bidatten arındırılmış saf ve duru bir akidedir. Bizi içinde bulunduğumuz her tür sıkıntı ve beladan kurtaracak olan yeğane inançtır. Bu! Bu nedenle tevhid akidesi olan bu akideye bizde çağırıyoruz!

Fakat bazılarının yenilik adına ortaya çıkıp, insanları bununla selamete çıkaracağız dedikleri ve insanları aldattığı tecdid davaları ne dünyada ne de Ahirette beklenen mutluluk ve saadete ulaştırır.

Bilinen odur ki, Müslümanlar Allahın kitabı Kurana ve Rasulü (sav) in sünnetine bağlı kaldıkları müddetçe hayırdadırlar. Ve onları iki dünya saadetine ulaştıracak yegane amel de, halis tevhit inancıdır.

Biz din ve dünyamızın kaybına neden olacak bir tecditten bahsetmiyoruz. Arzumuz Allahın rızasını elde etmektir. Kim Allahın

rızasını elde etmek için çabalarsa; Allah ona yeter ve ona yardım eder. Müslümanlar tecdide değil, salih seleflerinin üzerinde olduğu akideye muhtaçtırlar. Zira onlar Allahın kitabı ve Rasulünün (sav) sünnetiyle amel etmekten son derece uzaklaşmış, günah ve şer bataklığına batmışlardır. Allah Celle Şanuhu onları bu halleri üzerine bırakmış ve onlar zillet ve hevalarına düşmüşlerdir. Velev'ki kitap ve sünnete bağlılıklarını iddia bile etseler!... Zira musibet ve belalar isabet ettiği anda artık onlar kaybedeceklerini kaybetmiş ve dilleriyle ifade ettikleri inanç onlara bir fayda vermemiştir...

Bu işe ilk girdiğimde, elimde ne insan gücü ne de dünyalıklar adına bir güç vardı, düşmanlarım bana karşı birleşmişlerdi. Ancak Allahın güç ve kuvvetiyle düşmanlarımı yendim ve bu beldelerin hepsini fethettim.

Şüphesiz Müslümanlar, Allahın kitabıyla ve Rasulünün (sav) sünnetiyle ameli ihmal etmelerinden dolayı bugün bölük pörçük olmuşlardır. Bazı ahmak görüşler, Müslümanların başına gelip, onları parçalayan bu olayların nedeninin ülkemizdeki ecneblerin olduğunu söylerler halbuki başımıza gelenler yabancılardan değil kendi nefislerimizdendir. Her hangi bir yabancı bir ülkeye gelir. Ve kendi haline çalışmaya başlar orası yüzlerce ve milyonlarca Müslümanla doludur. Hangi akıl sahibi, o tek kişinin milyonları etkileyebileceğini söyler!? Ama oradaki insanlar ona görüşleriyle, pratikleriyle v.s. güçleriyle destek verir, ona yardım ederlerse işte o zaman durum onların dediği gibi olur!!

Hayır sonra yine hayır... başımıza gelen musibet ve belaların asıl sebebi, hem Allahın hem de kendi nefislerinin düşmanları olan yerel işbirlikçileridir.

Öyleyse kınanması gerekenler ecnebler değil Müslümanların ta kendileridir. Zira sağlam bir binaya dışarıdan ne tür yıkıcı bir saldırı olursa olsun, içeriden bir açık vermedikçe ona asla bir zarar gelmez. Hakeza Müslümanlar; eğer birleşirde tek vücut haline gelirlerse hiç bir düşmanın onların saflarını yarıp, onları yenmesine imkan yoktur.

Arap ve İslam ülkelerinde yaşayan bazı çevreler ecnebilere yardım etmekte, Arap yarımadasına ve Müslümanlara, onları içeriden vurarak ona zarar vermek ve bizede eziyet etmek arzusu peşindeler, fakat şu bilinmelidir ki, vücudumuzda bir damar attığı müddetçe onlar bu arzularına asla ulaşamayacaklardır.

Şüphe yok ki, Müslümanlar bir araya gelip Allahın ve Rasulünün sünnetiyle amel ettikleri müddetçe hayırda olacaklardır. O halde Müslümanlar derhal harekete geçip, kendi aralarında Allahın kitabı ve Rasulünün sünnetiyle amel üzerinde anlaşmalı halis olan tevhide davete başlamalıdır. Ben de o zaman onlara katılacak, onlarla omuz omuza mücadele edecek, onların her tür amel ve hareketlerine destek vereceğim.

Allaha yemin olsun ki, ben saltanatı seven ve arzulayan birisi değilim, tek arzum Allahın rızası ve tevhide davettir. Taki Müslümanlar ona alışsin, bir araya gelsinler ve dört elle sarılsınlar. İşte ben de, o zaman onlara bir kral ve lider sıfatıyla değil, onların bir yardımcısı olarak onlarla olacağım.¹²⁰

Hicri 1348 muharrem, miladi 1929 yılının temmuz ayında yaptığı bir konuşmasında da şöyle seslenir:

Bildiğiniz gibi İslamdan beri, İslamın da kendilerinden ve yaptıklarından beri olduğu, İslamı savunduklarını iddia eden bir gurup hile ve desisecinin hileleriyle birçok insan hidayet yolundan soyutlanmış, doğru yoldan sapmış ve şeytanın tuzaklarına düşmüştür. Daha önce söylediklerimi şimdide söylüyorum: Ben bazı Müslümanlardan korktuğum kadar, ecnebilerden korkmuyorum; zira yabancıların işi bellidir yaptıklarından korunmak mümkün, yapacakları saldırı ve desiseleri bertaraf edip çöktürmek imkan dahilindedir. Ayrıca onlar bizimle İslam adına savaşamazlar. Ama bazı Müslümanlar asırlardan beridir hala İslam ve Müslümanlar adına Necd ve orası halkına desiseler kurup, onları yok etme arzusundadırlar.

Osmanlı devleti, İslami bir devlet olması sıfatıyla bize en yakın olanıydı ancak bizimle İslam ve Müslümanlar adına şiddetli savaşlar yaptı, her yandan bizi kuşattı; Katif ve Ahsadan Mithat Paşayı, Hicaz, Yemen ve Kuzeyden büyük kuvvet ve ordularla üzerimize saldırdılar. Amaçları bizi araya kısıtlayıp, ortadan kaldırmaktı. Bizimle vahhabilik adında yeni bir mezhebe uyduğumuz ve Muhammet bin Abdulvahhab da yeni bir bidatla ortaya çıktığı için savaşıyor, vahhabilerle savaşmak vaciptir v.s. gibi birçok batıl sözlerle bu fiillerini teyid ediyorlardı. Tabii bu sözler ahmak ve zayıf karakterli İnsanlar üzerinde hemen etkisini gösterdi ve onların oyununa gelerek onlara uydular, fakat neticede Allah, bizi onlara galip getirdi.

Aynı işi bugün başkaları yapıyor. Bunlar din adına bizi muhasara ettiler, her yandan üzerimize gelerek, bizi ortadan kaldırmak arzusundaydılar. Ancak Allah bize zafer vererek, dinini yüceltti. Allah kalplerimizdeki tevhit gücü ve göğüslerimizdeki imanla bize yardım etti. Allah bilir ki, tevhid sadece kemiklerimizi ve cisimlerimizi değil, bilakis kalp ve diğer organlarımızı bile bize bahşetmiştir. Biz tevhide, şahsi menfaatler temin etmek veya ganimetler elde etmek için sahiplenmedik. Biz içimizdeki güçlü iman ve derin İnançla Allahın kelimesi en üstün olsun diye onu sahiplendik.¹²¹

¹²⁰ Bak. (el-mushaf ves-seyf) Mecduddin el-kabisi:55-56.

¹²¹ A.g.e: sa: 58-59.

Bu mütevazî çalışmanın sonunda; Allah Subhanehu ve Teala dan bu amelemleri rızasına halis kılmasını, ilim talebelerine ve ma'rifet isteyicilerine faydalı kılmasını dilerim.

Davamızın sonu alemlerin Rabbi olan Allaha hamd etmektir. Salat ve selam efendimiz, peygamberimiz Muhammede, onun ailesine ve ashabının tümüne olsun.

KAYNAKLAR

1. El-Kuran El-Kerim.
2. El-Alam.liz-ekeli.
3. El-ehadis El-kudsiye.
4. El-istiksa liehbar düvel El-Mağrib El-aksa. lin-Nasiri.
5. El-ilam bimen helle merakışe ve eğamat minel-ealam. Li-Abbas bin İbrahim.
6. El-İmam Muhammed bin Abdulvahhab. Li-Abdullah bin Saad bin Ruveyşid.
7. El-miyar El-mureb. Li-ebil Abbas Ahmed El-venşerisi.
8. El-beyan El-Mağrib. Fi Ehbar El-Endülüs vel-Mağrib.Li-ibni Azzari EL- Merakişi.
9. Tarih Afrikiya Eş-şimaliyye. Telif: Şarli Endiri, Tarib Muhammed Mezali ve El-Beşir bin Selame.
10. El-Hilel Es-sindisiyye.
11. El-Firak El-İslamiyye fi şimali Afrikiya. Telif: El-Ferdebil, Tercüme Abdullah Bedevi.
12. El-Mağrib El-kebir, li-ddoktor Abdulaziz Salim ved-doktor Celal Yahya.
13. El-Kamil .lil-müberred.
14. El-Vahhabiyyun vel-Hicaz.li-Muhammed Reşid Rıza.
15. Rihlet Sadler. Tercüme Enes Er-rifai.
16. Ed-Dürer Es-sünniyyeh fi El-fetva El-Necdiyye. Cemea Süleyman bin Sıhman.
17. 17-El-İmam Muhammed bin Abdulvahhab davetuhu ve siretuhu.Liş,şeyh Abdulaziz bin Baz.
18. Tarih Necd. Liş-şeyh Hüseyin bin Ğannam. Tahkik Eş-şeyh Abdulaziz AL Eş-şeyh.ved-doktor Muhammed Esed.
19. Ed-devle ES-Suudiyye. Lid-doktor Abdurrahman Abdurrahim.
20. Acaib El-Asar fit-teracimi vel-Ahbar.Li Abdurrahman El-Ceberti.
21. Müellifat ver-resail Eş-şeyh Muhammed bin Abdulvahhab. Cema ve neşera Camiatül İmam.Er-Riyat.
22. Muhammed bin Abdulvahhab. Li-Ahmed bin Hacer Al Tamii.
23. Misbah Ez-zalam. Liş-şeyh Abdullatif bin Abdurrahman bin Hasan.
24. Unvanul-Mecd fi Tarih Necd. Li-İbni Beşir.
25. Muhammed bin Abdulvahhab Daiyet et-tevhid vet-tecdid fil Asrıl Hadis.Li-Muhammed Behcet El-Eseri.
26. El-beyan El-mufid fima İttefeka aleyhi ulamau Mekke ve Necd min Akaid et-tevhid.Et-tabatil ula.

27. Muhammed bin Abdulvahhab Muslih Mazlum. Telif Mesud En-Nedevi.
28. Es-suhub El-vabile ala daraih El-hanabile.Li-ibni Hamid(mahtut)
29. Ulamau Necd hilal sittete kurun. Liş-şeyh Abdullah bin Abdurrahman El-Bessam.
30. Fi Zilail Kuran. Li-Seyyid Kutub.
31. Mecellet Külliyyet El-Adab bi Fas. (Şubetüt Tarih).
32. Ceridet (Ukaz). Es-Sudiyye Cidde.
33. Sahifet (ISLAMKA) El-Almaniya.Mücelled 7 Aam 1935.
34. Camiul-Usul fi Ehadis Er-Rasul.Li-ibni-il Esir.
35. Ravdatun-nazirin fi Maser Ulamau Necd ve havadis es-sinin. Li-Muhammed bin Osman El-Kadi.
36. Et-tercumanetül- kübra.
37. Rihlet Bork Hart li-biladil Arab.
38. El-Vesaik El-Osmaniye c.2. Lid-doktor Abdurrahman Abdurrahim.
39. Mecellet Ed-Diriyye.El-adedan Es-salis ver-rabii Aam 1419 H. tesdar bir-Riyat.
40. Mecelletül-Faysal. Aded şevval Aam1419H. tesdar bir-Riyat.
41. Mecelletül Buhus El-İslamiyye. Eladed 60 Aam 1421H. tesdar bir-Riyat.
42. Akidetu Muhammed bin Abdulvahhab Es-selefiyye. Lid-doktor Salih bin Abdullah El-Abbud.

İÇİNDEKİLER

YAYINCININ ÖNSÖZÜ	2
YAZARIN ÖNSÖZÜ	3
BASIM İZNİ.....	5
KITABIN YAZILMASININ NEDENİ	6
GİRİŞ	26
VAHHABİLİK VEYA VEHBİLİK KİM ONLAR..	40
SÖMÜRGEÇİLER VE BU DAVETE KARŞI DURUŞLARI:	44
OSMANLI DEVLETİ. V E DAVET.....	53
HASIMLARIN ŞÜPHELERİ.....	59
ŞÜPHELERİN İZLERİNE DÖNÜŞ	63
DAVETİN BÖLGE İÇİNDEK YERLİ HASIMLARI	66
VAHHABİLİK İSMİNİN VERİLMESİNİN GAYESİ	71
HUSUMETİN NETİCELERİNDEN.....	76
SONUÇ	83
EK.....	85
AKİDESİNİ SORDUKLARINDA, ŞEYHİN KASIM HALKINA CEVABEN GÖNDERDİĞİ MEKTUP	85
SÜLEYMAN BİN ABDULVAHHABTAN KARDEŞLERİ HAMED BİN MUHAMMED ET-TUVEYÇİRİ VE OSMAN BİN ŞEBANENİN OĞULLARI AHMET VE MUHAMMEDE; İLK GİDİŞATINDAN DÖNDÜĞÜNÜ MÜJDELEYEN MEKTUBU	89
ŞEYH MUHAMMED BİN ABDULVAHHABIN MAĞRİP EHLİNE YAZDIĞI MEKTUP.....	92
HATANIN DÜZELTİLMESİNDE KRAL ABDULAZİZİN ROLÜ:	95
KAYNAKLAR.....	100
İÇİNDEKİLER.....	102

بسم الله الرحمن الرحيم

الناشر

الرئاسة العامة للبحوث العلمية والإفتاء
الرياض - المملكة العربية السعودية
وقف لله تعالى
الطبعة الأولى: ١٤٢٧هـ - ٢٠٠٦م

③ الرئاسة العامة للبحوث العلمية والإفتاء، ١٤٢٧هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الشويعر، محمد بن سعد

تصحيح خطأ تاريخي حول الوهابية / محمد بن
سعد الشويعر. الرياض، ١٤٢٧هـ

١٠٤ ص، ١٧ × ٢٤ سم

ردمك: ٥ - ٣٦٥ - ١١ - ٩٩٦٠

(النص باللغة التركية)

١- محمد بن عبد الوهاب بن سليمان، ت ١٢٠٦هـ ٢- الدعوة
السلفية- السعودية أ- العنوان

١٤٢٧/١٩٨١هـ

ديوي ٢١٧، ٢

رقم الإيداع: ١٤٢٧/١٩٨١هـ

ردمك: ٥ - ٣٦٥ - ١١ - ٩٩٦٠

شركة تطوير العقارات

شركة

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

شركة تطوير العقارات

تصحيح خطأ تاريخي حول الوهابية

باللغة التركية

تأليف

د / محمد بن سعد الشويعر

ترجمة إلى اللغة التركية

أبو سليمان المدني

طبع ونشر

الرئاسة العامة للبحوث العلمية والإفتاء
الإدارة العامة لمراجعة المطبوعات الدينية
الرياض - المملكة العربية السعودية

وقف لله تعالى

الطبعة الأولى

١٤٢٧ هـ - ٢٠٠٦ م